

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2000-2001

Ευγενική χορηγία

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Σ. ΠΟΥΡΝΑΡΑ
 Καστριτσίου 12, 546 23 Θεσσαλονίκη
 Τ.Θ. 112 20, 546 26 Θεσσαλονίκη
 Τηλ.: (031) 270.941 - Fax (031) 228.922
 e-mail:pourmarasbooks@the.forthnet.gr

ΠΡΟΛΟΓΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Με ιδιαίτερη ικανοποίηση χαιρετίζω την κυκλοφορία του παρόντος Οδηγού Σπουδών του Τμήματός μας, ο οποίος αυτονόητως συνιστά ασφαλή δρομοδέικτη για τους πρωτείς φοιτητές, αλλά και πολύ χρήσιμο βοηθό για τους συναδέλφους τους των παλαιοτέρων ετών.

Οι πρωτείς φοιτητές μας θα διαπιστώσουν από τη μελέτη του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματός μας τη διναμική του, αλλά και τις φιλοδοξίες, υπό την καλή έννοια των διδασκόντων σε αυτό να τους μυήσουν στη Θεολογική Επιστήμη, με ασφάλεια και συνέπεια συνάδουσα με τα δόγματα της Πίστεως μας και την Πατερική παράδοση.

Ετσι εξερχόμενοι ως πτυχιούχοι του Τμήματος θα έχετε τα καλύτερα εφόδια, για να βοηθήσετε στη διακονία της Εκκλησίας στον κόσμο συνδράμοντες συνχρόνως την Παιδεία του Γένους.

Κατά τον τετραετή κύκλο των προπτυχιακών σας υπουργών οι διδασκαλοί σας θα βρίσκονται πλησίον σας και θα σας συμπαρίστανται στα ευγενή διαβήματά σας. Θα ζήσετε τη δημιουργική εμπειρία στις αιθουσες διδασκαλίας, αλλά και στο φιλόξενο ευρύ χώρο του Πλανεπιστημίου μας συνομιλούντες και συνεργαζόμενοι με φοιτητές άλλων Τμημάτων.

Εσείς οφείλετε αυτούς αλλά και την κοινωνία να τους ευημερώνετε για την ιερή Επιστήμη που σπουδάζετε και να τους ανοίγετε το μεγαλείο της ψυχής σας, δίδοντες το παράδειγμα του πράου, του ειρηνικού, του φιλανθρώπου και ταπεινόφρονος θεολόγου, για να μη υπάρχει το κακό παράδειγμα που θα φέρει “έγκοπήν τινα τῷ Εἰαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ” (Α' Κορ. 9, 12).

Θα ζήσετε στη Θεοπαλονίκη, στη βυζαντινή συμβασιλεύουσα, την κατάστικτη από βυζαντινές εκκλησίες και μονές, όπου τα πάντα αναδεικνύουν το χαρακτήρα της βυζαντινής αυτοκρατορίας της Ορθοδοξίας και του πολιτισμού. Και αυτό είναι ευλογία!

Η Θεοπαλονίκη και η μακεδονική ενδοχώρα έχει να σας δώσει πολλά. Ζητήστε τα και θα τα βρείτε μέσα από τα μυστικά κρυφομιλήματα της πνευματικότητας της πόλεως μας, της Σχολής μας, του Πλανεπιστημίου μας, που θερμαίνονται από τις ζειδώρες ακτίνες του ήλιου που προβάλλει από την κορυφή του ευλογημένου Αθωνος.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Αθ. Ε. Καραθανάστης

Καθηγητής της Ιστορίας του Ελληνισμού

A'. Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

I. Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η Θεσσαλονίκη, η δεύτερη πόλη της Ελλάδας, είναι μία από τις αρχαιότερες της Ευρώπης. Χτισμένη αμφιθεατρικά στις ακτές και τους λόφους του μχού του Θεομαύκου κόλπου, απλώνεται σε μήκος πολλών χιλιομέτρων. Την έχτισε ο Κάσσανδρος, ο βασιλιάς της Μακεδονίας, γύρω στο 315 π.Χ., και της έδωσε το όνομα της γυναίκας του Θεσσαλονίκης, αδερφής του Μ. Αλεξάνδρου. Από τότε η Θεσσαλονίκη έγινε η σπουδαιότερη πόλη της Μακεδονίας και το πρώτο εμπορικό λιμάνι της. Στους ωμαΐκους χρόνους επισκέφτηκε την πόλη ο Παύλος, ο Απόστολος των Εθνών, και κήρυξε τη νέα θρησκεία και αφγότερα έστειλε στους χριστιανούς κατοίκους της τις δύο γνωστές επιστολές του Προς Θεσσαλονικείς, που είναι από τα παλαιότερα μνημεία της χριστιανικής γραμματείας.

Κατά τους βυζαντινούς χρόνους η Θεσσαλονίκη έγινε το δεύτερο πνευματικό και καλλιτεχνικό κέντρο της αυτοκρατορίας ύστερα από την Κωνσταντινούπολη. Μεγάλες μορφές της θρησκείας, της επιστήμης και της τέχνης συνδέονται με το βυζαντινό παρελθόν της: ο νομομαθής Πέτρος Μάγιστρος, ο επιγραμματοποιός Μακεδόνιος Ύπατος, ο υμνογράφος αρχιεπίσκοπος Ιωσήφ, ο Λέων ο Μαθηματικός, ο ιστορικός Ιωάννης Καμενιάτης, ο αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης Ευστάθιος, πολυγράφος ομηριστής και ανθρωπιστής, ο φιλόλογος Θωμάς Μάγιστρος, ο νομοδιδάσκαλος Κωνσταντίνος Αρμενόπουλος, συντάκτης της "Εξαβίβλου", ο θεολόγος Γρηγόριος Παλαμάς, αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης και άλλοι. Στην ίδια περίοδο έχουν ξεχωριστή θέση οι ιεραπόστολοι αδελφοί Κύριλλος και Μεθόδιος, που διέδωσαν το Χριστιανισμό στους Σλάβους και επινόησαν για την ευόδωση του ιεραποστολικού τους έργου ιδιαίτερη γραφή, την κυριλλική.

Αργότερα, όταν η Θεσσαλονίκη πρώτα (1430) και έπειτα η Κωνσταντινούπολη (1453), τα δύο κύρια πνευματικά κέντρα στην Ανατολή, υπέκυψαν στην τουρκική επιδρομή, ανάμεσα στους Έλληνες ανθρωπιστές που ζήτησαν καταφύγιο στη χριστιανική δύση και μεταφύτευσαν εκεί την ελληνική παιδεία, ήταν και δύο Θεσσαλονικείς, ο Θεόδωρος Γαζής και ο Ανδρόνικος Κάλλιστος. Και κατά την Τουρκοκρατία, μολονότι οι καιροί ήταν πολύ δύσκολοι, λειτουργούσαν στην πόλη του Αγίου Δημητρίου ελληνικά σχολεία, που συντηρούσαν έστω και αμυδρή την

παράδοση της ελληνικής παιδείας ως την απελευθέρωσή της στις 26 Οκτωβρίου 1912, την επέτειο εορτή του πολιούχου της. Κατά το 19ο αιώνα η πνευματική παράδοση της πόλης συνεχίστηκε από τον ιστορικό, αρχαιολόγο και γεωγράφο Μαργαρίτη Δήμιτσα, που ήταν επίσης διευθυντής του Γυμνασίου της πόλης, και από το μαθητή του Π. Παπαγεωργίου, αργότερα, έναν διακεχριμένο φιλόλογο.

Πολυάριθμα μνημεία έχουν διασωθεί στην πόλη από το ιστορικό παρελθόν της. Στην περιοχή της Θεσσαλονίκης οι πρώτοι οργανωμένοι οικισμοί ιδρύθηκαν στο τέλος της 4ης χιλιετίας π.Χ. Στους οικισμούς αυτούς αναπτύχθηκε ένας γνήσια προϊστορικός πολιτισμός στο πλαίσιο μικτής οικονομίας που θεμελιώνοταν στη γεωργία, την κτηνοτροφία και τη συλλογή. Ο πολιτισμός αυτός μετασχηματίστηκε σιγά - σιγά μέσα από επαφές που είχε με άλλους ελλαδικούς πολιτισμούς και κάλιψε δύο χιλιετίες, περίπου, δηλαδή μέχρι το 1100. Από την εποχή αυτή, που είναι γνωστή ως εποχή του Σιδηρού, η περιοχή γνωρίζει μία πολιτιστική ισορροπία σε όλους τους τομείς. Αυτό βοηθάει στην ανάπτυξη μικρών πολιορκιών, όπως η Θέρμη, η Απολλωνία, η Χαλάστρα, κ.ά. με αυτόνομη εξέλιξη. Απόδειξη αυτής της εξέλιξης είναι τα πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα που βρέθηκαν σε πολλά σημεία της περιοχής της πόλης της Θεσσαλονίκης και που χρονολογούνται πριν από το 315 π.Χ. Η σημαντική ανάπτυξη αυτών των μικροπολισμάτων θα οδηγήσει στην ίδρυση της Θεσσαλονίκης, δηλαδή στο συνοικισμό τους, όπως ήγινε και στην Αθήνα με το Θησέα. Ο συνοικισμός αυτός που επισημοποιείται στα 315 π.Χ. σημαίνει την απόφαση να συγκεντρωθούν τα σκοορπισμένα στην ευρύτερη περιοχή, από την περίοδο της προϊστορίας, κοινωνικο-οικονομικά στοιχεία και να πάξουν τον ιδιαίτερο ιστορικό τους φόλο, κάτω από μία ενιαία κεντρική εξουσία. Ετοι η νέα πόλη της Θεσσαλονίκης, που ιδρύθηκε από τον Κάσσωνδρο, αποκτά μεγάλη οικονομική και πολιτική δύναμη και επιβάλλεται ως πολιτιστική παρουσία στη Μακεδονία.

Ισως είναι περίεργο το ότι, παρ' όλη τη σημαντική αυτή πολιτική και οικονομική σημασία της, η Θεσσαλονίκη δεν απέκτησε τη "συμπάθεια" των βασιλέων του μακεδονικού κράτους. Αυτό σημαίνει το ότι και μετά την ανάπτυξη της νέας πόλης εξακολούθησαν να έχουν την έδρα τους στις Αιγές και στην Πέλλα. Τα πολιτικά πρωτεία θα τα πάρει η πόλη στα ρωμαϊκά χρόνια, τότε δηλαδή που φτάνει σε μεγάλη ακμή και ο Ρωμαίος στρατηγός Αιμίλιος Παύλος την ονομάζει πρωτεύουσα της Μακεδονίας και Ηπείρου. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν από τη ρωμαϊκή περίοδο η αφίδια του Γαλερίου (η Καμάρα) και η Ροτόντα. Από τη βυζαντινή εποχή σώζονται και είναι κοσμήματα της πόλης ναοί που αντιπροσωπεύουν τις διάφορες περιόδους της βυζαντινής τέχνης,

πλούσιοι σε εξαιρετικά ψηφιδωτά και τοιχογραφίες: ο Άγιος Δημήτριος, η Αχειροποίητος, η Αγία Σοφία, οι Άγιοι Απόστολοι, η Αγία Αικατερίνη, η Παναγία Χαλκέων, ο Άγιος Νικόλαος ο Ορφανός, ο Προφήτης Ηλίας, η Μονή Βλατάδων, ο Όσιος Δαβίδ. Διατηρείται ακόμη μεγάλο μέρος από τα τείχη της πόλης, των οποίων μέρος ήταν ο Λευκός Πύργος κ.ά. Αξιόλογη από εθνική, πνευματική και καλλιτεχνική άποψη στάθηκε η αδιάκοπη επαφή και αλληλεπίδραση ανάμεσα στο Άγιο Όρος και στην πρωτεύουσα της Μακεδονίας.

Νέα περίοδος για την υλική και πνευματική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης αρχίζει με την απελευθέρωσή της από τον τουφκικό ζυγό. Η Θεσσαλονίκη γίνεται ο κύριος οικονομικός, πολιτικός και πολιτιστικός πόλος της Βόρειας Ελλάδας και η δευτερη σε μέγεθος και σημασία πόλη της χώρας. Σήμερα η Θεσσαλονίκη είναι έδρα του Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης, Μητροπόλεως, Εφετείου και άλλων αρχών διοίκησης. Δύο τμήματα διακρίνει κανείς στην πόλη: τις παλαιότερες συνοικίες, που αλλάζουν συνεχώς με τις καινούργιες κατασκευές, και την περιοχή με τις σύγχρονες οικοδομές, πολυκατοικίες οι περισσότερες.

Πέρα από το Α.Π.Θ., για τη δημιουργία ευρύτερου πνευματικού κλίματος στην πόλη συμβάλλουν πολυάριθμα ιδρύματα: το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, τα Μουσεία της (Αρχαιολογικό, Βυζαντινό, Λαογραφικό, κ.ά.), το Ίδρυμα Μελετών της Χερσονήσου του Αίμου, το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών και άλλες πνευματικές και καλλιτεχνικές δομές.

Χαρακτηριστικά της ανθηρής οικονομίας της Θεσσαλονίκης, που είναι ένα από τα πιο σημαντικά εμπορικά και συγκοινωνιακά κέντρα στη Μεσόγειο, αποτελούν το λιμάνι της, που με την Ελεύθερη Ζώνη εξυπηρετεί και άλλες βαλκανικές χώρες, το διεθνές αεροδρόμιο, η διεθνούς ενδιαφέροντος βιομηχανική περιοχή και η Διεθνής Έκθεσή της.

2. ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε από την πρώτη Ελληνική Δημοκρατία. Με εισήγηση του Αλεξάνδρου Παπαναστασίου η Δ' Εθνική Συνέλευση ψήφισε στις 14 Ιουνίου 1925 το Νόμο 3341, με τον οποίο ιδρύθηκαν πέντε Σχολές: η Θεολογική, η Φιλοσοφική, η Σχολή Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών, και η Ιατρική.

Πρώτη άρχισε να λειτουργεί η Φιλοσοφική Σχολή το 1926. Ακολούθησε το ακαδημαϊκό έτος 1927-28 η Σχολή Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών, στην άρχη με το Τμήμα Δασολογίας και από το 1928-29 με νέα Τμήματά της το Φυσικό, το Μαθηματικό και το Γεωπονικό. Το ίδιο έτος λειτούργησε το Νομικό Τμήμα και από το 1929-30 το Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών. Το 1942 άρχισαν να λειτουργούν η Θεολογική και η Ιατρική Σχολή.

Εν τω μεταξύ και στη συνέχεια δημιουργήθηκαν και λειτουργούν πολλές Σχολές, καλύπτοντας ολόκληρο το φάσμα των Επιστημών και των Καλών Τεχνών. Η δομή του Πανεπιστημίου σήμερα, οι δραστηριότητες και το μεγεθός του το καθιστούν το μεγαλύτερο και το πιο σύνθετο από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Χώρας.

Στα σαράντα τρία τμήματα του Πανεπιστημίου, ορισμένα μάλιστα από τα οποία είναι μοναδικά στην Ελλάδα, φοιτούν 70.000 περίπου φοιτητές. Σήμερα το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό - Δ.Ε.Π. (καθηγητές, αναπληρωτές, επίκουροι καθηγητές, λέκτορες και βοηθοί) αριθμεί 2.036 άτομα και το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό - Ε.Ε.Π. ανέρχεται σε 163 άτομα. Στο εκπαιδευτικό, τεχνικό και διοικητικό έργο συνεπικυρούν 702 μέλη του ειδικού διοικητικού-τεχνικού προσωπικού (Ε.Δ.Τ.Π.) και 720 διοικητικοί υπάλληλοι. Η Πανεπιστημιούπολη καλύπτει 429 στρέμματα και βρίσκεται σε κεντρική θέση της πόλης.

Έχω από την Πανεπιστημιούπολη είναι εγκατεστημένα διάφορα ιδρύματα, εργαστήρια και εγκαταστάσεις των Σχολών του Πανεπιστημίου (όπως οι κλινικές του Τμήματος Κτηνιατρικής στην οδό Γιαννιτσών και το αγρόκτημα του Πανεπιστημίου στο Σέδες). Τα πανεπιστημιακά δάση στο Περιούλι της Πίνδου και στον Ταξιάρχη στο Χολομάντα της Χαλκιδικής αποτελούν τόπο άσκησης των φοιτητών, αλλά και δασκαλής έρευνας. Υπάρχει επίσης πανεπιστημιακός οικισμός θερινών διακοπών στην Καλλάνδρα Χαλκιδικής σε τοποθεσία που παραχωρήθηκε στο Α.Π.Θ. από την κοινότητα Καλλάνδρας.

Παραρτήματα του Πανεπιστημίου αποτελούν το Πειραιατικό Σχολείο (μια πρότυπη μονάδα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης) και το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας (με προγράμματα χειμερινών και εντατικών θερινών μαθημάτων για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας), το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών - Ίδρυμα Μαν. Τριανταφύλλιδη (που αποσκοπεί στην επιστημονική καλλιέργεια και προσαγωγή της δημοτικής γλώσσας και της νεοελληνικής φιλολογίας), το Κέντρο Βιζαντινών Ερευνών και το Τελλόγλειο Ίδρυμα (με μια πολύ πλούσια και αξιόλογη συλλογή έργων τέχνης).

Το Αριστοτελείο, στο πλαίσιο των συμφωνιών επιστημονικής συνεργασίας, διατηρεί στενή επαφή με αρκετά μεγάλο αριθμό Πανεπιστημίων της Ευρώπης, των Η.Π.Α., του Καναδά και της Ρωσίας. Η συνεργασία αφορά ευρύ φάσμα κατευθύνσεων στις θετικές και τις τεχνολογικές επιστήμες, την ιατρική, το δίκαιο και τις οικονομικές επιστήμες, τη θεολογία, τη φιλοσοφία, τη φιλολογία, κ. ά. Η επαφή αυτή είναι ζωτική για την ευρύτερη αντιμετώπιση της παραγωγής και διακίνησης των γνώσεων και αναφέρεται σε συνεργασία τόσο στον διδακτικό όσο και στον ερευνητικό τομέα. Περιλαμβάνει την ανταλλαγή διδακτικού προσωπικού και φοιτητών, για μικρά ή μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα και για εξειδικευμένα ή γενικότερα προγράμματα.

Σήμερα το Α.Π.Θ. έχει υπογράψει συμφωνίες επιστημονικής συνεργασίας με τα εξής Πανεπιστήμια:

- * Αιγύπτιον: Suez Canal University
- * Αλβανίας: Agricultural University of Tirana, University of Tirana
- * Αρμενίας: University Hrachya Acharian Ereban
- * Αυστραλίας: La Trobe University
- * Αυστρίας: University of Salzburg
- * Βουλγαρίας: Varna Medical University, University St. Kliment Ohridski, Bulgarian Academy of Sciences, University of Stara Zagora
- * Γαλλίας: Université Paul Valéry Montpellier, Université de Strasbourg, Université Charles-de-Gaulle Lille III
- * Γερμανίας: Universität Leipzig, Universität Köln
- * Γεωργίας: Tbilisi State Medical University
- * Ο.Δ. Γιουγκοσλαβίας: University of Novi Sad, University of Belgrade, University of Arts Belgrade, University of Nis, University of Kragujevac
- * Ηνωμένου Βασιλείου: Cambridge University Selwyn College
- * Η.Π.Α.: Ohio State University, Kent State University, Princeton University
- * Ιρλανδίας: University of Dublin
- * Ισπανίας: University of Oñati

- * Ιταλίας: Instituto Universitario di Architectura - Venezia, Universita degli Studi di Bologna
- * Καναδά: University of York, Université de Montreal, State Rycolussia University
- * Νέας Ζηλανδίας: Victoria University of Wellington
- * Νορβηγίας: University of Bergen
- * Ουκρανίας: Donetsk State University, Simferopol State University of Crimea
- * Πολωνίας: University of Lodz, University of Gdansk, University of Katowice, University of Adama Mickiewicza Poznan
- * Ρουμανίας: University Al. J. Cuza, University of Craiova, University Polytechnical Bucharest
- * Ρωσίας: Institute of Nuclear Physics Dubna, Ivanovski Institute of Virology
- * Σλοβακίας: University Comenius Bratislava

α. ΔΟΜΗ ΤΟΥ Α.Π.Θ.

Με το Νόμο για τα ΑΕΙ (Ν.1268/82) κάθε Πανεπιστήμιο υποδιαιρείται σε Σχολές που “καλύπτονται ένα σύνολο συγγενών επιστημών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία για την επιστημονική εξέλιξη αλληλεπίδρασή τους και ο αναγκαίος για την έρευνα και τη διδασκαλία τους συντονισμός”.

Κάθε Σχολή υποδιαιρείται σε Τμήματα. Κάθε Τμήμα “αποτελεί τη βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα και καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μας επιστήμης. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος οδηγεί σ’ ένα ενιαίο πτυχίο”. Επιπλέον κάθε Τμήμα υποδιαιρείται σε Τομείς. Κάθε Τομέας “συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης.

Το Α.Π.Θ. περιλαμβάνει τις εξής Σχολές:

- Θεολογική Σχολή
- Φιλοσοφική Σχολή
- Σχολή Θετικών Επιστημών
- Σχολή Νομικών & Οικονομικών Επιστημών
- Σχολή Γεωτεχνικών Επιστημών
- Σχολή Επιστημών Υγείας
- Πολυτεχνική Σχολή
- Σχολή Καλών Τεχνών
- Παιδαγωγική Σχολή Θεσσαλονίκης
- Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας

καθώς και τα εξής αυτοτελή Τμήματα που δεν συνιστούν Σχολή:
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Σερρών
(Τ.Ε.Φ.Α.Α.)

Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας
Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας
Τμήμα Μηχανικών Διαχείρισης Ενεργειακών Πόρων Κοζάνης

β. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

1. Πρυτανεία

Πρύτανης	Μιχαήλ Παπαδόπουλος καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής
Αντιπροτάνεις	α) Ιωάννης Αντωνόπουλος καθηγητής του Τμήματος Φυσικής β) Ολυμπία Γκίμητα-Τζιαμπίδη καθηγητρια του Τμήματος Ιατρικής

2. Σύγκλητος

Το ανώτατο διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους δύο Αντιπροτάνεις, τον Κοσμήτορα κάθε Σχολής, τον Πρόεδρο καθε Τμήματος, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών και Ε.Μ.Υ., έναν εκπρόσωπο του Ε.Ε.Π., έναν εκπρόσωπο του Ε.Δ.Τ.Π. και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού.

Υπάλληλος Γραμματείας: Μαρία Τσιανταφυλλίδου-Οικονόμου.

Β'. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ειδικότερα περί της Θεολογικής Σχολής θα πρέπει να σημειωθούν τα εξής.

Ενώ η ύπαρξη της, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, προβλεπόταν από την ίδρυση του Πανεπιστημίου, το 1925, αυτή λειτούργησε το 1942. Από το 1964 η Σχολή, τροποποιώντας τον κανονισμό λειτουργίας της, χώρισε τις προπτυχιακές σπουδές σε τρία Τμήματα. Απ' αυτά το τρίτο, Κοινωνικής Διακονίας, δεν λειτούργησε αποδοτικά, επειδή δεν προσήλθε σ' αυτό ικανοποιητικός αριθμός φοιτητών. Τα άλλα δύο Τμήματα, α) Θεολογίας και β) Ποιμαντικής, λειτούργησαν αποδοτικά για μία περίπου εικοσαετία, έχοντας ενιαία διοίκηση, τον κοινό σύλλογο των καθηγητών της Σχολής.

Με το νόμο για τα Α.Ε.Ι. 1268/82 επιβλήθηκε και η διοικητική διάκριση μεταξύ των δύο Τμημάτων της Σχολής, τα οποία από τον 1982 λειτουργούν αυτόνομα και το καθένα διοικείται από τη Γενική του Συνέλευση. Η στελέχωση των Τμημάτων έγινε από το προσωπικό που υπηρετούσε μέχρι τότε στη Σχολή. Με το Π.Δ. 316 (Φ.Ε.Κ. 166/6.10.94) το Τμήμα Ποιμαντικής μετονομάστηκε σε «Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας», χωρίς να αλλάξῃ το γνωστικό του αντικείμενο.

Σύμφωνα με το νόμο 1351/1983 άρθρο 6, παρ. 10 «Οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ποιμαντικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης έχουν δικαίωμα διορισμού στην Εκκλησιαστική, Γενική και Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση».

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Όργανα διοίκησης της Θεολογικής Σχολής είναι η Γενική Συνέλευση και η Κοιμητεία.

Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από τα μέλη των Γενικών Συνελεύσεων των δύο Τμημάτων.

Η **Κοιμητεία** απαρτίζεται από:

- α) τον Κοσμήτορα, καθηγητή **Ιωάννη Ταρνανίδη**
  - β) τους Προέδρους των δύο Τμημάτων
- Τμήματος Θεολογίας: καθηγητή **Δημήτριο Καϊμάκη**
Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας:
καθηγητή **Αθανάσιο Καραθανάση**

- γ) δύο εκπροσώπους των φοιτητών, έναν από κάθε Τμήμα.
Γραμματέας: Ολυμπία Καραχολτζίδου

ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΤΗΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ο καθηγητής **Βασίλειος Φανουργάκης**

Γ'. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι το ένα από τα δύο Τμήματα της Θεολογικής Σχολής, που λειτουργούν ανεξάρτητα, σύμφωνα με τους νόμους 1268/82 και 2083/1992.

Το Τμήμα αποτελεί τη βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα, που καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης. Το πρόγραμμα σπουδών κάθε Τμήματος οδηγεί σ' ένα ενιαίο πτυχίο.

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας με την εκπαίδευση που παρέχει, βάσει του αναλυτικού προγράμματος σπουδών του που παρατίθεται κατατέθω, σκοπεύει να καταρτίσει στελέχη της Εκκλησίας και της Εκπαίδευσης.

Οι σπουδές με βάση τον Νόμο 1268/1982 διαρθρώνονται σε 8 εξάμηνα (4 χρόνια).

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Οργανα Διοίκησης του Τμήματος είναι ο Πρόεδρος, το Διοικητικό Συμβούλιο και η Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

α. Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Σταύρος Καλαντζάκης**

β. ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Αναπληρ. Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Σταύρος Καλαντζάκης**

Μέλη: Οι Διευθυντές των Τομέων:

Α'. Καθηγητής **Χρίστος Κρικώνης**

Β'. Αν. καθηγήτρια **Δέσποινα Λιάλιον**

Γ'. Καθηγητής **Ευθύμιος Τσιγαρίδας**

Δ'. Καθηγητής **Χρήστος Βάντσος**

Ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Π., του Ε.Δ.Τ.Π., των βοηθών και των επιστημονικών συνεργατών, όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους.

Ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Δύο εκπρόσωποι των φοιτητών.

Γραμματέας: Καλλιόπη Κακούλα-Παπαδοπούλου

γ. Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Μέλη: Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος

Αριθμός φοιτητών ίσος προς το 50% των μελών Δ.Ε.Π.

Δ'. ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο Τομέας είναι η ακαδημαϊκή μονάδα που συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος, το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Όργανα του Τομέα είναι η Γενική Συνέλευση του Τομέα και ο Διευθυντής. Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από το Δ.Ε.Π. του Τομέα και δύο εκπροσώπους των φοιτητών.

Η ευθύνη του διδακτικού έργου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει κατανεμηθεί στους παρακάτω τέσσερις Τομείς:

A. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της έρευνας και διδασκαλίας των θεμάτων που συνδέονται με εισαγωγικά, ιστορικά, φιλολογικά, ερμηνευτικά και θεολογικά προβλήματα: α) της Αγίας Γραφής, β) της Πατερικής Γραμματείας, γ) των θρησκειολογικών, φιλοσοφικών και λοιπών πολιτιστικών παραγόντων, που προσδιορίζουν τη μορφή και το περιεχόμενο των κειμένων της Αγίας Γραφής και των Πατέρων της Εκκλησίας, καθώς και των θεμάτων που αφορούν στη σημασία και σπουδαιότητα αυτών των κειμένων για τη σύγχρονη ζωή της Εκκλησίας.

B. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της σπουδής της ανάπτυξης στην ιστορία των θεσμών της Εκκλησίας (Εκκλησιαστική Ιστορία), της γενέσεως, της αναπτύξεως και της συστηματικής εμπεδώσεως της εκκλησιαστικής πίστεως με τη δογματική διδασκαλία (Ιστορία των Δογμάτων, Δογματική, Συμβολική) και της προβολής και

εφαρμογής της εκκλησιαστικής πίστεως στις διορθόδοξες και στις διαχριστιανικές σχέσεις (Ιστορία της Οικουμενικής Κινήσεως).

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της ιστορικής, θεολογικής και δεοντολογικής εξέτασης και διδασκαλίας της θείας λατρείας και χριστιανικής αρχαιολογίας σ' όλες τις εκφάνσεις τους, δηλαδή: της λατρείας, του κηρύγματος, της υμνογραφίας, του εορτολογίου, της αγιολογίας, της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της ζωγραφικής, της μιχροτεχνίας και της εκκλησιαστικής μουσικής.

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και έρευνας θεμάτων που αναφέρονται στο δύκαιο και την οργάνωση, στη ζωή, τη διακονία και το ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας (Κανονικό Δίκαιο και Εκκλησιαστική Νομοθεσία, Ποιμαντική Ψυχολογία, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Κοινωνιολογία, Ιεραποστολική, Εξομολογητική, Κατηχητική, κ.ά.).

Ε'. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ

A. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Χρύστος Κρικώνης, καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητές:

Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης

Χρύστος Κρικώνης

Βασίλειος Φανουργάκης

Σταύρος Καλαντζάκης

Γεώργιος Θεοδωρούδης

Ηλίας Νικολακάκης

Χρήστος Οικονόμου

Επίκουφος καθηγητής:

Παυσανίας Κουτλεμάνης

Αέκτορας:

Στέφανος Τσιάμης

ΕΕΔΙΠ:
Κυριακούλα Παπαδημητρίου, δρ.Θ.
Άννα Καραμανίδου
Απόστολος Κραλίδης
Σουλτάνα Λάμπρου

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέα:
Όλγα Λουπεγίδου

**Β. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και
Διαχριστιανικών Σχέσεων**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Δέσποινα Λιάλιου, αν. καθηγήτρια

ΜΕΛΗ:
Καθηγητές:
Αθανάσιος Αγγελόπουλος
Σωτήριος Βαρνακλίδης
Αθανάσιος Καφαθανάσης

Αναπληρωτρια καθηγήτρια:
Δέσποινα Λιάλιου

Επίκουροι καθηγητές:
Κωνσταντίνος Χρήστου
Μιχαήλ Τσίτος

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Ευθύμιος Τσιγαρίδας, καθηγητής

ΜΕΛΗ:
Καθηγητής:
Ευθύμιος Τσιγαρίδας

Αναπληρωτής καθηγητής:
Θεολόγος Αλιπράντης

Λέκτορας:
Συμεών Πασχαλίδης

Επιστημονικός Συνεργάτης:
Αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδας

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέα:
Φωτεινή Καρατσιβίδου-Λαζάρου

**Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της
Εκκλησίας**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Χρήστος Βάντσος, καθηγητής

ΜΕΛΗ:
Καθηγητής:
Χρήστος Βάντσος

Επίκουρος καθηγητής:
Θεόδωρος Γιάγκου

Λέκτορας:
Πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας

ΣΤ'. α. ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

Ιωάννης Φουντούλης
Μητροπολίτης Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμων
Ροδόπουλος
Γεώργιος Στογιόγλου
Στέφανος Σάκκος
Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας
Αντώνιος Παπαδόπουλος

β. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

Πρωτοπρεσβύτερος π. Ιωάννης Ρωμανίδης
Χριστίνα Μπουλάκη-Ζήση

Ζ'. Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Καλλιόπη Κακούλα-Παπαδοπούλου

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ:
Εναγγελία Πλακιά

Ευθυμία Κυρατζή

ΚΛΗΤΗΡΑΣ:
Δέσποινα Σαμουηλίδου

Η Γραμματεία δέχεται μόνο από τις θυρίδες 12-1 καθημερινά
και μόνο με την επίδειξη του δελτίου αναγνωρίσεως του φοιτητή.

Η'. Ε.Ε.Π. - ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Αγγλικής Γλώσσας: Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά
Σωτήριος Λυσίκατος

Γαλλικής Γλώσσας: Πολυχένη Γεργογοριάδου-Κουφογιαννίδου

Γερμανικής Γλώσσας: Μαρία Πέπα-Ζεϊμπέκη

Ιταλικής Γλώσσας: Σοφία Γαβριηλίδου

Θ'. ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το ακαδημαϊκό έτος 2000- 2001 στο Τμήμα Ποιμαντικής και
Κοινωνικής Θεολογίας είναι εγγεγραμμένοι 1582 φοιτητές. Απ'
αυτούς φοιτούν

στο Α' και Β' εξάμηνο	284
στο Γ' και Δ' εξάμηνο	189
στο Ε' και ΣΤ' εξάμηνο	168
στο Ζ' και Η' εξάμηνο	150
Στό Πτυχίο	791 (παλαιό πρόγραμμα 114 νέο πρόγραμμα 677).

I' ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α'. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

Δ.Μ.
7

- α'.** ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ
1. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη
2. Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης
3. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης

10

- β'.** ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ
1. Εισαγωγή στην Καίνη Διαθήκη
2. Ερμηνεία της Καίνης Διαθήκης
3. Ερμηνεία και θεολογία της Καίνης Διαθήκης

15

- γ'.** ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ
1. Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία
2. Εκκλησιαστική Γραμματολογία
3. Θεολογία των Πατέρων
4. Ερμηνεία Πατέρων
5. Πρωτική άσκηση με επίσκεψη μεγάλων
Βιβλιοθηκών χ/φων και παλαιτύπων εκδόσεων

4

- δ'.** ΞΕΝΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ
1. Εισαγωγή στη Θρησκειολογία
2. Ιστορία και διδασκαλία των ξένων θρησκευμάτων

2

- ε'.** ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- στ'.** ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

3

Β'. Τομέας Ιστορία, Δόγμα, Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές σχέσεις

- α'.** ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
1. Εκκλησιαστική Ιστορία. Εισαγωγή στις βασικές περιόδους και αναφορά στις πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας από της ιδρυσεώς της μέχρι σήμερα (Δ.Μ. 4)
2. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολεως και των άλλων Πρεσβυτερικών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας,

21

Ιεροσολύμων) (Δ.Μ. 2)	
3. Εκκλησιαστική Ιστορία - Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδας και της Κύπρου (Δ.Μ. 3)	
4. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθόδοξων Εκκλησιών (Δ.Μ. 2)	
5. Ιστορία του Ελληνισμού (Δ.Μ. 2)	
β'. ΔΟΓΜΑ, ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	17
1. Δογματική και Συμβολική (Δ.Μ. 4)	
2. Ερμηνεία δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθόδοξου Εκκλησίας (Δ.Μ. 3)	
3. Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές σχέσεις - Ιστορία της Οικουμενικής Κινήσεως (Δ.Μ. 3)	
4. Ιστορία δογμάτων (Δ.Μ. 3)	
5. Σύγχρονες χριστιανικές αιρέσεις (Δ.Μ. 2)	
6. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία (Δ.Μ. 2)	
Γ'. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης	
α'. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ	8
1. Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία (Ω.Δ. 4)	
2. Ιστορία της Λατρείας (Ω.Δ. 4)	
3. Βιζαντινός λειτουργικός τύπος (Ω.Δ. 3)	
4. Πρακτική άσκηση στη Θεία Λατρεία και το κήρυγμα στον πανεπιστημιακό ναό και σε λατρευτικούς χώρους της Ελλάδας (ναούς και μονές), για την ενημέρωση πάνω στα προβλήματα της λειτουργικής ζωής και του κηρύγματος.	
β'. ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ	3
1. Θέματα γενικά και ειδικά	
2. Θέματα Εορτολογίου	
γ'. ΧΡΙΣΤ. ΚΑΙ BYZANTINΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ	8
1. Αρχιτεκτονική, Ζωγραφική (ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, φορητές εικόνες, εικονογραφημένα χειρόγραφα), γλυπτική και μικροτεχνία παλαιοχριστιανικών χρόνων.	
2. Αρχιτεκτονική, Ζωγραφική (ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, φορητές εικόνες, εικονογραφημένα χειρόγραφα), γλυπτική και μικροτεχνία βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων.	
3. Πρακτική άσκηση με επίσκεψη ναών παλαιοχριστιανικών και βυζαντινών χρόνων.	
δ'. ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ	4
1. Ιστορία του κηρύγματος (Ω.Δ. 2)	
2. Θεωρία του κηρύγματος (Ω.Δ. 3)	
ε'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ	4
1. Στοιχεία Φωλικής	
2. Βιζαντινή και μεταβυζαντινή λειτουργική μουσική	
στ'. ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ	2
1. Είδη της εκκλησιαστικής ποιήσεως	
2. Οι χυριώτεροι υμνογράφοι	
Δ'. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας	
α'. ΓΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	2
β'. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	2
γ'. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ	4
δ'. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ	6
(Με επισκέψεις σε ιδρύματα, ενορίες και μητροπόλεις)	
ε'. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	4
στ'. ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ	2
ζ'. ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	6
1. Πηγές του Κανονικού Δικαίου	
2. Κανονικό Δίκαιο	
η'. ΠΛΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ	4
1. Γενική Παιδαγωγική	
2. Ειδική διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών	
θ'. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	2

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

α. Χειμερινό εξάμηνο

1. Καθηγητής Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης:
Ορθόδοξος Μοναχισμός (X44)
2. Καθηγητής Αθανάσιος Αγγελόπουλος:
  - α) Το Άγιο Όρος στην Ιστορία (X47)
  - β) Χριστιανική Μακεδονία, Θράκη και Ήπειρος (X48)
3. Καθηγητής Χρίστος Κρικώνης:
  - α) Πατερικά Θεολογικά θέματα - Γρηγόριος Θεολόγος (X35)
  - β) Εκκλησιαστικά και θεολογικά προβλήματα ΙΓ' αι. - Θεόδωρος Β' Λάσκαρις (X49)
4. Καθηγητής Σωτήριος Βαρναλίδης:
Ιστορία σχέσεων Εκκλησιών Ρώμης - Κωνσταντινούπολεως μετά τη σύνοδο Φερράρας - Φλωρεντίας (X75)
5. Καθηγητής Βασίλειος Φανουργάκης:
Η περί του όρου Χαλκηδόνος γραμματεία (X51)
6. Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης:
  - α) Ιστορικά Μακεδονικών πόλεων (Φλώρινα, Μοναστήρι, Νευροκόπι, Σέρρες) (X107)
  - β) Οι Έλληνες λόγιοι στη Βλαχία - Ο θρησκευτικός Ουμανισμός (X108)
7. Καθηγητής Σταύρος Καλαντζάκης:
Στοιχεία Εβραϊκής γλώσσας (X55)
8. Καθηγητής Γεώργιος Θεοδωρούδης:
Θεολογικά προβλήματα ιβ' αιώνα. Ευστάθιος Θεσσαλονίκης - Ιωάννης Φουρνής (X114)
9. Καθηγητής Ηλίας Νικολακάκης:
Το Ισλάμ. Ιστορική εξέλιξη - σήγχρονα φεύγματα (X58)
10. Καθηγητής Ευθύμιος Τσιγαρίδας:
Θέματα εντοίχιας ζωγραφικής (X30)

11. Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου:

Ιστορικοθεολογικές προστιθέσεις για την ερμηνεία των Πράξεων των Αποστόλων (X109)

12. Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολόγος Αλιπράντης:
Παραστάσεις εκ της Παλαιάς Διαθήκης στη Βυζαντινή εικονογραφία (X79)

13. Αναπληρωτρια Καθηγήτρια Δέσποινα Λιάλιου:

- α) Εκκλησία - Κόσμος - Άνθρωπος (X110)
- β) Η ενότητα της Εκκλησίας κατά τους Καππαδόκες Πατέρες (X111)

14. Επίκουρος Καθηγητής Παυσανίας Κουτλεμάνης:

Αποκάλυψις Ιωάννου. "Το εστιρίος Αρνίον" (X116)

15. Επίκουρος Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου:

Κανονικολειτουργικά θέματα (X99)

16. Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου:

Προβλήματα φιλοσοφίας στο Βυζάντιο κατά το 13ο αιώνα (X106)

17. Επίκουρος Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος:

- α) Προβλήματα σχετιζόμενα με τις χώρες της χερσονήσου του Αίμου (X112)
- β) Η Εκκλησία της Ρωσίας (X115)

18. Λέκτορας Πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας:

Σύγχρονα Ποιμαντικά θέματα (X81)

19. Λέκτορας Συμέων Πασχαλίδης:

Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης (X113)

β. Θερινό εξάμηνο

1. Καθηγητής Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης:

Ο Άγιος Νεκτάριος ως διδάσκαλος και Θεολόγος (Θ122)

2. Καθηγητής Αθανάσιος Αγγελόπουλος:

- α) Το Άγιο Όρος στο παρόν (Θ46)

β) Ιερά Προσκυνήματα - Προπύργια της Ορθοδοξίας

(Πρεσβυτερή και Νεότερα Πατριαρχεία, Αυτοκέφαλες και

Αυτόνομες Εκκλησίες) (Θ123)

3. Καθηγητής Χρήστος Κρικώνης:

Η αυθεντία της Εκκλησίας, το κύρος της Παραδόσεως και η διδασκαλία των Πατέρων (Θ113)

4. Καθηγητής Σωτήριος Βαρναλίδης:

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Αντιχαλκηδονίων Εκκλησιών (Θ51)

5. Καθηγητής Βασίλειος Φανουριγάκης:

Παλαιογραφία και ανάγνωση χειρογράφων. Ελληνική Παλαιογραφία και Επιγραφική (Θ50)

6. Καθηγητής Χρήστος Βάντος:

Οικολογία και Αγωγή (Θ114)

7. Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης:

α) Θρακικός Ελληνισμός (Θ127)

β) Καππαδοκίας Τύχαι (Θ124)

8. Καθηγητής Σταύρος Καλαντζάκης:

Βιβλική ανθρωπολογία και κοσμολογία (Θ112)

9. Καθηγητής Γεώργιος Θεοδωρούδης:

α) Κοινή και μεσαιωνική γλώσσα (Θ54)

β) Θεολογία και Φιλοσοφία κατά το ΙΔ' αιώνα στη Θεοσαλονίκη (Θ75)

γ) Λατινικά (Θ120), ως επόπτης Καθηγητής: συνεπικουρεί για τη διδασκαλία η Κυριακούλα Παπαδημητρίου, δρ.Θ., φιλόλογος και θεολόγος, ΕΕΔΙΠ Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

10. Καθηγητής Ηλίας Νικολακάκης:

α) Το θρησκευτικό στοιχείο στην αρχαία Ελληνική τραγωδία (Θ56)

β) Θρησκευτικές αντιλήψεις των λαών της Μικράς Ασίας (Θ125)

11. Καθηγητής Ευθύμιος Τσιγαρίδας:

Άγιον Όρος. Ιστορικά στοιχεία, οργάνωση μοναχικού βίου, ιερές μονές, αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική, ιερά κειμήλια (Θ55)

12. Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου:

α) Θέματα εισαγωγής της Καινής Διαθήκης, σύγχρονη προβληματική (Θ128)

β) Χριστιανισμός και πολιτισμός στην Κύπρο (Θ129)

13. Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολόγος Αλιπράντης:

Τα χριστιανικά μνημεία της Θεσσαλονίκης (Θ69)

14. Αναπληρωτήρια Καθηγήτρια Δέσποινα Λιάλιου:

α) Σατανάς και αντιμανιχαϊσμός της Πατερικής Θεολογίας (Θ118)

β) Ηλεκτρονική επεξεργασία των θεολογικών κειμένων (Θ130)

15. Επίκουρος Καθηγητής Πανασανίας Κουτλεμάνης:

Αποκάλυψις Ιωάννου: Ο αντίχριστος και η Εκκλησία (Θ126)

16. Επίκουρος Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου:

Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου (Θ99)

17. Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστος:

Η βιζαντινή Φιλοσοφία κατά το 14ο αιώνα (Θ121)

18. Επίκουρος Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος:

Άγιοι και Μάρτυρες των Ορθοδόξων Εκκλησιών της Χερσονήσου του Αίμου (Θ131)

19. Λέκτορας Πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας: Εξομολογητική (Θ73)

20. Λέκτορας Συμεών Πασχαλίδης:

Το νηματογειολογικό έργο των Κολλυβάδων (Θ132)

21. Καθηγητής Βασίλειος Γιούλτος:

Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας (Θ53)

22. Επίκουρος Καθηγητής Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Καλλικράμανης:

Το κατηγητικό έργο στην ενορία (Θ60)

3. ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ένας φοιτητής καθίσταται πτυχιούχος, όταν συμπληρώσει 163 διδακτικές μονάδες, δηλαδή 133 από το πρόγραμμα των υποχρεωτικών μαθημάτων και 30 από το πρόγραμμα των επιλεγόμενων. Τα υποχρεωτικά μαθήματα έχουν αναλυθεί σε οκτώ εξάμηνα ενδεικτικά και ανάλογα με τις ουσιαστικές αλληλεξαρτήσεις και προτεραιότητες. Κάθε επιλεγόμενο μάθημα είναι για 3 Δ.Μ.

Σχετικά σε κάθε εξάμηνο οι φοιτητές παίρνουν Δ.Μ.:

Εξάμηνο	A	B	Γ	Δ	Ε	Στ	Z	H
Υποχρεωτικά	19	17	15	17	17	19	15	15
Επιλεγόμενα	-	3	6	3	3	3	6	6
Σύνολο	19	20	21	21	20	21	20	21

Από τα επιλεγόμενα οι φοιτητές υποχρεούνται να επιλέξουν κατά τη διάρκεια όλων των εξαμήνων τους πέντε χειμερινά μαθήματα (15 Δ.Μ) και πέντε θερινά (15 Δ.Μ.), για να συμπληρώσουν τον αριθμό των 30 Δ.Μ., προκειμένου να πάρουν το πτυχίο τους. Σε κάθε εξάμηνο οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν, πέραν των αριθμού των επιλεγόμενων πού υποχρεούνται, επί πλέον μέχρι και τρία ακόμη επιλεγόμενα, από εκείνα που ενδεχομένως έχουν χάσει στα προηγούμενα εξάμηνα. Από άλλα Τμήματα οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν μαθήματα των οποίων οι διδακτικές μονάδες συνολικά και στη διάρκεια όλων των εξαμήνων, δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 6 Δ.Μ.

Πέραν της υποχρέωσης των φοιτητών να συγκεντρώσουν 163 Δ.Μ. για να καταστούν πτυχιούχοι έχουν και τις εξής υποχρεώσεις:

α) Να παρακολουθήσουν επιτυχώς για 4 εξάμηνα επί 3 ώρες μια ξένη γλώσσα, που δηλώνουν στη Γραμματεία την ημέρα της πρώτης εγγραφής τους.

β) Να λαμβάνουν μέρος κάθε εβδομάδα στον εκκλησιασμό του Τμήματος - πρακτική άσκηση στη Λειτουργική και Ομιλητική.

Η επιλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων βεβαιώνεται από τον διδάσκαλο της ξένης γλώσσας και από τον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης αντίστοιχα.

Όταν ο φοιτητής συμπληρώσει τις 163 Δ.Μ. και εκπληρώσει τις υπόλοιπες υποχρεώσεις του, καθίσταται πτυχιούχος. Ο βαθμός

του πτυχίου εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας που έλαβε ο φοιτητής σε κάθε μάθημα του προγράμματος υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων, καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής του, πλην της ξένης γλώσσας.

IA'

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΕΞΑΜΗΝΟ
ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ**

Ω.Δ.: Ωρες διδασκαλίας
Δ.Μ.: Διδακτικές μονάδες

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Βασιλείος Φανουργάκης

Η σημασία και ο σκοπός του μαθήματος. Η έννοια του όρου Θεολογία και η ανάπτυξη της χριστιανικής Θεολογίας. Η Θεολογία ως επιστήμη και η θέση της μεταξύ των άλλων επιστημών. Εκκλησία και Θεολογία. Η θεολογική παιδεία, ιδιαίτερα στον ορθόδοξο χώρο. Η δομή της θεολογικής επιστήμης.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Καθηγητής Σταύρος Καλαντζάκης

Εισαγωγικά θέματα της Παλαιάς Διαθήκης, ιστορικής, φιλολογικής και γραμματολογικής φύσεως, τα οποία αφορούν στο σύνολο της και στα επί μέρους βιβλία, που την απαρτίζουν. Πρόκειται γενικά για την ιστορία του κανόνα και την παράδοση του κειμένου της - πρωτότυπου εβραϊκού και μεταφράσεων - και ειδικά για τις συνθήκες συγγραφής, το περιεχόμενο, τη διδασκαλία κ.λπ. κάθε βιβλίου της χωριστά.

3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Επίκουρος καθηγητής Παυσανίας Κουτλεμάνης

Ο κανών της Καινής Διαθήκης, το κείμενο της Καινής Διαθήκης, η ιστορία και η ερμηνεία της Καινής Διαθήκης.

Η κριτική του κειμένου της Καινής Διαθήκης.

Άσκηση στην κριτική του κειμένου της Καινής Διαθήκης.

4. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Αθανάσιος Αγγελόπουλος

Εκκλησιαστική Ιστορία. Εισαγωγή στις βασικές περιόδους και αναφορά στις πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας από της ιδρύσεως της μέχρι σήμερα.

Ιστορία της Εκκλησίας απ' αρχής της Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Αξιολογούνται και παρουσιάζονται τα πιο σημαντικά γεγονότα του ιστορικού παρελθόντος, που αφορούν στον ιστορικό βίο της Εκκλησίας και συνδέονται με τη φύση και την αποστολή της στον κόσμο, με κριτήριο την αποστολική και εκκλησιαστική παράδοση.

5. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (Πατρολογία 1)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Γεώργιος Θεοδωρούδης

Παρουσιάζονται η έννοια των όρων Πατήρ και Πατρολογία, το πολιτιστικό περιβάλλον εντός του οποίου αναπτύχθηκε η Χριστιανική Γραμματεία, τα είδη της Γραμματείας αυτής, οι περίοδοι αναπτύξεως της και τα σχετικά με τη χειρόγραφη παράδοση των έργων των Πατέρων.

6. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ (Εισαγωγή στη Θ. Λατρεία) Ω.Δ. 4, Δ.Μ. 3
Επίτιτλης Καθηγητής (του Τμ. Θεολογίας) Παναγιώτης Σκαλτσής

Γενικά εισαγωγικά θέματα στη Θεία Λατρεία. Εισαγωγή στην εβδομαδιαία δάσκηση στη λατρεία και το κηρυγμα. Ναός, σκεύη, άμφια, λειτουργικά βιβλία Λειτουργική ορολογία. Ακολουθίες του νυχτηρέου.

Διεξαγωγή της πρακτικής ασκήσεως της Λειτουργικής:
Επιστημονικός συνεργάτης π. Νικόδημος Σκρέττας.

7. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Επόπτης ο καθηγητής Βασίλειος Φανουργάκης. Συνεπικουρεί για τη διδασκαλία η Κυριακούλα Παπαδημητρίου, δρ.Θ. φιλόλογος και θεολόγος, ΕΕΔΙΠ του Τομέα.

Διδάσκονται κείμενα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων με σκοπό τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και με αναφορά στη γλώσσα των Γραφών και των Πατέρων.

8. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Χρήστος Βάντσος

Εισαγωγικά, Εξελικτική Ψυχολογία, Ψυχολογία των ατομικών διαφορών, Ψυχολογία του βάθους, Ανάλυση ψυχολογικών όρων.

B' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Μ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Σταύρος Καλαντζάκης

Εμμηνευτική ανάλυση περιοπών της Παλαιάς Διαθήκης από τα ιστορικά, διδακτικά - ποιητικά και προφητικά βιβλία της Μεταφράσεως των Εβδομήκοντα (Ο') με συγκριτικές αναφορές στο μασωθιτικό εβραϊκό κείμενο.

2. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου

Εμμηνεία των Συνοπτικών Ευαγγελίων: Εμμηνεία του κατά Μάρκον και των παραλλήλων διηγήσεων των δύο άλλων Συνο-

πικών. Εξέταση των ομοιοτήτων και ιδιαιτεροτήτων του κάθε Ευαγγελιστή στις κοινές διηγήσεις. Βάση της ερμηνείας αποτελεί η Πατερική ερμηνευτική παράδοση και οι σύγχρονοι ερμηνευτές.

3. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Καθηγητής Αθανάσιος Αγγελόπουλος

1. Εκκλησιαστική Ιστορία. Εισαγωγή στις βασικές περιόδους και αναφορά στις πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας από της ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

2. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου. Ω.Δ. 1 Δ. Μ. 1

4. ΞΕΝΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ 1 (Εισαγωγή στη Θρησκειολογία)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Ηλίας Νικολαζάκης

Εισαγωγικά στην έννοια της θρησκείας. Εμφάνιση της θρησκείας και καθορισμός του περιεχομένου της. Συγκριτική θρησκειολογία. Υποχρεωτική άσκηση με επίσκεψη λατρείας ξένων θρησκειών για τη μια διδακτική μονάδα.

5. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1

Επόπτης ο καθηγητής Βασίλειος Φανουργάκης. Συνεπικουρεί για τη διδασκαλία η Κυριακούλα Παπαδημητρίου, δρ.Θ. φιλόλογος και θεολόγος, ΕΕΔΙΠ του Τομέα.

Διδάσκονται κείμενα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων με σκοπό τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και με αναφορά στη γλώσσα των Γραφών και των Πατέρων.

6. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου

Σύντομη εξέταση των κυριότερων φιλοσοφικών θεωριών της κλασικής και ύστερης ελληνικής αρχαιότητος, με σκοπό την ανάδειξη εκείνων των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν από τους Πατέρες της Εκκλησίας στο διάλογο τους, τόσο με τους Ελληνες όσο και με τους αιγαετικούς. Σύντομες αναφορές στη φιλοσοφική παράδοση της Δύσης κατά τον Μεσαίωνα, την Αναγέννηση και τους Νεωτέρους Χρόνους.

7. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Γεώργιος Θεοδωρούδης

Διδάσκεται ο τρόπος και η μέθοδος της επιστημονικής έρευνας με έμφαση στις οδηγίες για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας.

8. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Αν. Καθηγητής Θεολόγος Αλιπράντης. Συνεπικουρεί
ο π. Νεκτάριος Πάφης, δρ.Θ.

9. ΕΠΙΑΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα μαθημάτων θερινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Καθηγητής Αθανάσιος Αγγελόπουλος Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2
Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.

2. Καθηγητής Σωτήριος Βαρναλίδης Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2
Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των άλλων πρεσβυτηριών πατριαρχεών.

2. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ (Πατρολογία 2)
Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1

Καθηγητής Χριστος Κρικώνης

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων που έδρασαν κατά την πρώτη περίοδο της ζωής της Εκκλησίας (β' και γ' αιώνα) και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

3. ΞΕΝΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ (Ιστορία και διδασκαλία ξένων θρησκειών).
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Ηλίας Νικολακάκης

Ιστορία και διδασκαλία του Βεδισμού, Ινδουϊσμού, Βουδισμού, Ισλαμισμού. Αρχαίες ελληνικές θρησκείες και υποχρεωτική άσκηση με επίσκεψη σε χώρους λατρείας και άλλα μνημεία αυτών, για τη μία διδακτική μονάδα.

4. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ BYZANTINE ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Αναπληρωτής καθηγητής Θεολόγος Αλιπράντης

Εισαγωγή στη χριστιανική αρχαιολογία και τέχνη. Κατακόμβες, παλαιοχριστιανική αρχιτεκτονική (περίκεντροι ναοί, τρούλαίοι ναοί κλπ.). Η ζωγραφική των μνημείων της Δύσεως. Φορητές εικόνες.

5. ΓΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής (του Τμήματος Θεολογίας) Βασίλειος Γιούλτσης

Εισαγωγή στην έννοια της Επιστήμης. Ανάλυση των βασικών λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τυπολογική παρουσίαση των τάσεων που οδήγησαν αρχικά στην προβληματική και προοδευτικά στη γένεση της Επιστήμης. Εφημεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Προσέγγιση και ανάλυση των προϋποθέσεων - πηγών του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προοπτικές. Διαιρέσεις της βασικής επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφοποιητικές διαδικασίες, εξέλιξη, συλλειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές κοινωνιολογικής έρευνας.

6. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Χρήστος Βάντσος

Εισαγωγικά. Η σπουδαιότητα του διαλόγου στην ψυχολογία και στο ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας. Ανθρωπογνωσία από θεολογική και ψυχολογική άποψη και ο διάλογος. Χριστοκεντρικός χαρακτήρας του ποιμαντικού διαλόγου. Η τέχνη του ποιμαντικού διαλόγου. Η μέριμνα της Εκκλησίας για τον άνθρωπο στις διάφορες ηλικίες, ήτοι για τα νήπια, για το παιδί και τον έφηβο, για τον άνθρωπο της ωριμής και τρίτης ηλικίας. Η μέριμνα της Εκκλησίας για το γάμο και την οικογένεια, δύος επίσης και για τα οφφανά και τις χήρες.

7. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ 2 (Βυζαντινή και μεταβυζαντινή λειτουργική μουσική) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολόγος Αλιπράντης. Συνεπικουρεί
ο π. Νεκτάριος Πάφης, δρ.Θ.

8. ΕΠΙΑΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγομένων του χειμερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Επίκουρος καθηγητής Παυσανίας Κοντλεμάνης

Ερμηνεία αποστολικών περικοπών που αναγιγνώσκονται τις Κυριακές.

2. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Επίκουρος Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών.

3. ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ (Πατρολογία 3)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 3

Καθηγητής Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης

Αναλύεται η σπουδαιότης των Πατέρων για τη ζωή της Εκκλησίας σ' όλες τις εποχές και παρουσιάζονται η μέθοδος και τα κριτήρια της πατερικής θεολογίας.

4. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ (Πατρολογία 2)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Χρίστος Κρικώνης

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων που έδρασαν κατά τις αρχές του δ' αιώνος μέχρι την Ε' Οικουμενική Σύνοδο και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

5. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ BYZANTINΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ

ΤΕΧΝΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Ευθύμιος Τσιγαρίδας

Παλαιοχριστιανική αρχιτεκτονική (ο τύπος και τα μέρη της Βασιλικής). Η ζωγραφική των μνημείων της Ανατολής. Εικονογραφημένα χειρόγραφα.

6. ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Λέκτορας Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσίαση των πηγών της αγιολογικής επιστήμης και της βασικής αγιολογικής ορολογίας. Ανάλυση των «χορδών» των Αγίων,

της παρορθοσίας και των πρεσβειών τους προς τον Θεό. Θεολογική προσέγγιση των θεμάτων και φιλολογική εξέταση των σχετικών Συλλογών. Θεολογική κατοχύφωση της τιμής των αγίων και των ιερών λειψάνων. Αναφορά στην ιστορία και τη σύγχρονη κανονική πράξη της Εκκλησίας για την αναγνώριση νέων Αγίων. Μελέτη της ιστορικής εξέλιξεως του Εορτολογίου.

7. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Χρήστος Βάντεος

Η Ποιμαντική του γάμου. Γάμος και οιδιπόδειο σύμπλεγμα, γάμος και εγωισμός. Ανάλυση πατερικών και μεν παιδαγωγικού και ψυχολογικού περιεχομένου. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μέσα ενωγγελισμού.

8. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Η τρίσημη ενότητα του Ελληνισμού. Αρχαιότητα - Βυζάντιο - Νέος Ελληνισμός. Αναζήτηση των στοιχείων της διαχρονικής ενότητας των τριών περιόδων. Η συμβολή των εθνικών μας υποφιλορράφων στον εντοπισμό των στοιχείων της Ορθοδοξίας, των θεομήνων και των εθνικών παραδόσεων που σιωπούν αυτήν την ενότητα.

9. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα επιλεγομένων μαθημάτων του θερινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ.

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ (Πατρολογία 3)

Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1

Καθηγητής Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης

Παρουσιάζεται η θεολογία των Πατέρων της περιόδου των αιώνων 5ου-8ου, με έμφαση στα χριστολογικά θέματα, στην ανάπτυξη του μοναχισμού και στην περιειρών εικόνων διδασκαλία.

2. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ (Πατρολογία 2)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Βασίλειος Φανουργάκης

Ο βίος, τα συγγράμματα, η διδασκαλία και η εν γένει δραστηριότης των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων από την Ε' Οικουμενική Σύνοδο μέχρι το σήμερα. Φιλολογικά και θεολογικά

προβλήματα της χριστιανικής γραμματείας της περιόδου αυτής.
Χρήση των πηγών.

Πρακτική άσκηση με επίσκεψη μεγάλων βιβλιοθηκών χειρογράφων και παλαιτύπων εκδόσεων για τη μια διδακτική μονάδα.

3. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ BYZANTINΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Ευθύμιος Τσιγαρίδας

Η τέχνη κατά την περίοδο των Μακεδόνων και Κομνηνών.

4. ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΟΓΜΑΤΩΝ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Ανατληρώτρια καθηγήτρια Δέσποι Λιάλιου

Συστηματική έρευνα της διατυπώσεως των δογμάτων της Εκκλησίας με βάση τους όρους και τις αποφάσεις των συνόδων και άλλων γραπτών μνημείων και ιδιαίτερα των συγγραμμάτων των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων.

5. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Λέκτορας Πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίνας

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Ποιμαντικής. Γενική Ποιμαντική, δηλ. η Θεολογία της Ποιμαντικής. Τα σύγχρονα γενικά πλαίσια και οι μέθοδοι του ποιμαντικού έργου. Τα της προσωπικότητος του ποιμένος και περί του ποιμνίου. Ειδική Ποιμαντική, δηλ. το αγιαστικό, το διδακτικό και το διοικητικό έργο του Ποιμένος.

6. ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ (Ιστορία του κηρύγματος) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Ευθύμιος Τσιγαρίδας. Συνεπικουρεί

ο π. Νικόδημος Σκρέττας, επιστημονικός συνεργάτης.

Εισαγωγή στην Ομιλητική. Ιστορία του Χριστιανικού κηρύγματος. Το κήρυγμα και ο διάκονός του. Θέματα και πηγές του κηρύγματος. Εμηνεία πατερικών ομιλητικών κειμένων.

7. ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Λέκτορας Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσιάζονται οι βασικότεροι υμνογραφικοί όροι (αντίφωνα, αναβαθμοί, καθίσματα, ιδιόμελα, προσόμοια, ωδές κ.λπ.) και τα σχετικά λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας. Εξετάζεται η προέλευση και η εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαίκης Εκκλησίας, καθώς και η γένεση του Κοντακίου και του Κανόνος. Παρουσιάζονται οι

χυριότεροι υμνογράφοι και το έργο τους και αναλύεται θεολογικά το περιεχόμενο αντιπροσωπευτικών υμνογραφικών κειμένων.

Άσκηση στην ανάγνωση λειτουργικών ύμνων:

Επιστημονικός συνεργάτης π. Νικόδημος Σκρέττας.

8. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Ηλίας Νικολακάκης

Εκθεση περί των συγχρόνων αιρέσεων που δρουν στην Ελλάδα. Διδασκαλία αυτών και αναζήση αυτών. Επιτόπιες επισκέψεις στους «ευκτήριους» οίκους αυτών.

9. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα των επιλεγομένων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ.

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Σταύρος Καλαντζάκης

Συστηματική έκθεση και ανάλυση βασικών θεολογικών ιδεών και θεμάτων της Παλαιάς Διαθήκης, που άπονται της θεολογίας, ανθρωπολογίας, χριστοιλογίας, σωτηριολογίας, εκκλησιολογίας, εσχατολογίας της και συνιστούν το περιεχόμενο της υπερφυσικής θείας αποκαλύψεως της.

2. ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ (Πατρολογία 3) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης

Από τον θ' αιώνα η Εκκλησία εισέρχεται σε μία περίοδο με τις διασπαστικές τάσεις των Δυτικών, την ιεραποστολική εξόρμηση προς τους Σλάβους, την άνθηση του μοναχισμού μαζί με το θρίαμβο της Ορθοδοξίας επί των εικονομάχων, το σχίσμα του ια΄ αιώνος και τις συνακόλουθες ενωτικές απόπειρες, τον Ησυχασμό του ιδ' αιώνος και τέλος με την Τουρκοκρατία και τη νέα κατάσταση ζωής και δράσης. Όλα αυτά παρουσιάζονται στις κύριες γραμμές και με τους μεγάλους εκπροσώπους της πατερικής θεολογίας.

3. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ (Πατρολογία 2)

Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1

Καθηγητής Βασίλειος Φανουργάκης

Ο βιος, τα συγγράμματα, η διδασκαλία και η εν γένει δραστηριότης των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων από το

σχίσμα μέχρι σήμερα. Φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα της χριστιανικής γραμματείας της περιόδου αυτής.

4. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ BYZANTINE ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Αναπληρωτής καθηγητής Θεολόγος Αλιπράντης
Παλαιολόγειος τέχνη. Μεταβυζαντινή τέχνη.

5. ΔΙΟΡΘΟΛΟΕΣΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.
ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ Ω.Δ. 3, Δ.Μ.3

Καθηγητής Σωτήριος Βαρναλίδης

Ιδρυση και έκθεση της πορείας του Παρρυσιμίου Συμβουλίου των Εκκλησιών και παρακολούθηση των διμερών διαλόγων. Ιστορική ανάπτυξη των διορθοδόξων σχέσεων στον τομέα μας και έξαρση του σκοπού αυτών. «Ανακαίνιση» της Ορθοδοξίας και προώθηση του διαλόγου.

6. ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Αναπληρώτρια καθηγητρια Δέσποι Λιάλιου

Συστηματική έκθεση των κυριότερων δογμάτων της Ορθοδόξης Εκκλησίας. Πηγές του δόγματος. Δογματικά και συμβολικά βιβλία. Τριαδολογία.

7. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Αναπληρώτρια καθηγητρια Δέσποι Λιάλιου

Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των Συμβόλων, της Εκθέσεως των Διαλλαγών του 433 και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος τιων τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων.

8. ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ 2 (Θεωρία του κηρύγματος) Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Ευθύμιος Τσιγαρίδης. Συνεπικουρεί ο π. **Νικόδημος Σκρέττας.**

Είδη του κηρύγματος. Μορφή του κηρύγματος. Συγγραφή και εκφώνηση του κηρύγματος.

Ασκήσεις στην Ομιλητική:

Επιστημονικός συνεργάτης π. **Νικόδημος Σκρέττας.**

9. ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Χρήστος Βάντσος

Έννοια και σκοπός της ιεραποστολής, ιστορία και αναγκαιότητα αυτών. Ο ιεραπόστολος, πρότυπα και προσόντα αυτού. Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας, συμβολή λαϊκών και μοναχών σ' αυτό. Λατρεία και ιεραποστολή. Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας στην Αφρική, την Αλάσκα, την Ιαπωνία, την Κίνα, την Κορέα και το Χονγκ Κονγκ κλπ.

10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα επιλεγομένων μαθημάτων του θεοινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ.

Z' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου

α) Ερμηνεία και Θεολογία του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου. Γενική εισαγωγή στην Ιωάννεια Γραμματεία (Ευαγγέλιο, Επιστολές, Αποκάλυψη) και ερμηνευτική ανάλυση του προλόγου και των θαυμάτων. Ιστορικοθεολογική προσέγγιση βασικών θεμάτων της Αποκάλυψης. Οι επτάδες των δεινών, η συμβολική ορολογία και αριθμολογία, το 666 και το χάραγμα του Αντιχρίστου.

β) Θεολογία των Πράξεων των Αποστόλων: Χριστολογία, εκκλησιολογία, κοσμολογία, ανθρωπολογία, σωτηριολογία, εσχατολογία και οικουμενικότητα των Πράξεων.

2. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΤΕΡΩΝ (Πατρολογία 4) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Χρίστος Κρικώνης

Ερμηνεία, σχολιασμός και θεολογική ανάλυση εκλεκτών κειμένων των Πατέρων της Εκκλησίας. Γλωσσική και φιλολογική ανάλυση πατερικών κειμένων.

3. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης

Παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της χριστιανικής Ηθικής σε σχέση με τη φιλοσοφική Ηθική και της Ορθοδόξης Ηθικής σε σχέση με την Ηθική των επεροδόξων. Θεμελιώνονται θεολογικά το ορθόδοξο ίθος στην Τριαδολογία, τη Χριστολογία

και την ενέργεια της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος μέσα στην Εκκλησία και τη λατρευτική ζωή.

4. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ (Ιστορία της Θείας Λατρείας) Ω.Δ. 4, Δ.Μ. 3
Επίκ. Καθηγητής (του Τμ. Θεολογίας) Παναγιώτης Σκαλτσής.

Εισαγωγή στη Λειτουργική. Πηγές της Λειτουργικής. Ιστορική εξέλιξη της Θ. Λατρείας. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως.

Διεξαγωγή πρακτικής ασκήσεως της Λειτουργικής:
Επιστημονικός συνεργάτης π. **Νικόδημος Σκρέττας**.

5. ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (Κανονικό Δίκαιο 2) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2
Επίκουρος καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Εισαγωγικά στην επιστήμη του Κανονικού Δικαίου. Εφαρμογές των πηγών του κανονικού Δικαίου. Μέθοδοι ερμηνείας των ιερών κανόνων.

6. ΗΗΓΕΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (Κανονικό Δίκαιο 1)
Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1

Επίκουρος καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Ανάλυση και παρουσίαση των Κανονικών Πηγών της Εκκλησίας, δηλαδή των αρχαίων κανονικών και νομοκανονικών συλλογών, των μοναστηριακών τυπικών, των εξομολογηταρίων, των συλλεκτικών κανονικών έργων, των συλλογών της Τουρκοκρατίας κ.ά.

7. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ 1 (Γενική Παιδαγωγική) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2
Καθηγητής Χρήστος Βάντσος

Ιστορία της Παιδαγωγικής. Σχέση της Παιδαγωγικής προς όλες τις ανθρωπολογικές επιστήμες και τη Θεολογία. Έννοια της αγωγής, μόρφωση και μορφωτικά αγαθά. Περιβάλλον και αγωγή. Μάθηση, διδασκαλία. Ψυχολογία του εφήβου και γνωρίσματα της εφηβείας. Επαγγελματική εκπαίδευση.

8. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγομένων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ.

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ
1. ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Αναπληρώτρια καθηγήτρια Δέσποι Λιάλιου
Χριστολογία - Ανθρωπολογία - Εσχατολογία

2. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1

Αναπληρώτρια καθηγήτρια Δέσποι Λιάλιου
Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' Οικ. Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των όρων και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των αντιστοίχων Οικουμενικών Συνόδων.

3. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης

Με βάση τη διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας και στο πλαίσιο του σωτηριώδους σχεδίου της Θείας Οικονομίας αντιμετωπίζονται συγκεκριμένα ηθικά προβλήματα.

4. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2

Επίκ. Καθηγητής (του Τμ. Θεολογίας) Παναγιώτης Σκαλτσής.
Συνεπικουρεί ο π. **Νικόδημος Σκρέττας**.

Εισαγωγή στο βυζαντινό λειτουργικό τύπο. Η Θεία Λειτουργία. Βάπτισμα, χειροτονίες, μετάνοια, ευχέλαιο, γάμος, αγιασμοί, εγκαίνια ναού, νεκρώσμιες ακόλουθες.

Διεξαγωγή πρακτικής ασκήσεως της Λειτουργικής:
Επιστημονικός συνεργάτης π. **Νικόδημος Σκρέττας**

5. ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (Κανονικό Δίκαιο 2) Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Επίκουρος καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Το πολίτευμα της Εκκλησίας. Η εξουσία, η διοίκηση στην Εκκλησία, ο βίος αυτής. Οι θεσμοί διοικήσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου και η καταστατική νομοθεσία της Εκκλησίας στην ελληνική επικράτεια.

6. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Λέκτορας πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας

Ασκήσεις Ποιμαντικής με επισκέψεις σε φιλανθρωπικά ιδρύματα και ναούς.

7. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ 2 (Ειδική διδακτική του μαθήματος

των Θρησκευτικών)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2

Καθηγητής (του Τμήματος Θεολογίας) Χρήστος Βασιλόπουλος

Θρησκευτική αγωγή, Διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών στη Μέση Επαίδευση και σκοπός αυτής. Ο θεολόγος Περιεχόμενο του μαθήματος, Μέθοδος διδασκαλίας.

8. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγομένων μαθημάτων του θερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

(ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ 4)

**Επίκ. Καθηγητής (του Τμ. Θεολογίας) Παναγιώτης Σκαλτοής
Επιστημονικός συνεργάτης π. Νικόδημος Συρέττας**

Α'. Τέλεση Λειτουργιών: Χρυσοστόμου και Βασιλείου (μ' όλες τις παραλλαγές τους), Αποστολικών Λιαταγών, Ιακώβου, Μάρκου, Γρηγορίου, Βυζαντινής και Ιεροσολυμητικής Προτιγιασμένης, Ρωμαϊκής, Αθμενικής.

Τέλεση Ακολουθιών: Εσπερινού, Όρθρου, Αγρυπνίας, Μεγάλου και Μικρού Αποδείπνου, Ωρών, Παννυχίδος, Τριθέτης, Αγιασμού, Ευχελαίου, Ακαθίστου, Μ. Κανόνος.

Β'. Κήρυγμα από τους φοιτητές του τελευταίου έτους σπουδών, όλων των ομιλητικών ειδών (κατωτέρα ομιλία, ανωτέρα ομιλία, λόγος) και από όλα τα θέματα (Ευαγγελίων, Αποστόλων, Παλαιάς Διαθήκης, Θ. Λατρείας κ.τ.λ.).

Γ'. Στα πλαίσια των ασκήσεων Λειτουργικής και Ομιλητικής πραγματοποιούνται και υποχρεωτικές εκπαιδευτικές ασκήσεις σε μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ξωής.

Οι ακολουθίες γίνονται κάθε Πέμπτη 8-10 π.μ. και συμμετέχουν όλα τα μέλη του προσωπικού και όλοι οι φοιτητές του Τμήματος.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

(ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ BYZANTINΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ)

Από τον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης διοργανώνονται μαθήματα βυζαντινής ζωγραφικής και μωσαϊκών.

Διδάσκει ο αγιογράφος **Κωνσταντίνος Ξενόπουλος**.

Τα μαθήματα μπορούν να παρακολουθήσουν οι φοιτητές του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Είναι ελεύθερα και εκτός προγράμματος.

ΙΒ'. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Π.Μ.Σ.)

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης, η Συντονιστική Επιτροπή και ο Διευθυντής Σπουδών.

α. Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Πρόεδρος: Ο Πρόεδρος του Τμήματος,
καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Μέλη: Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που έχουν αναλαβει
μεταπτυχιακό έργο.

Δύο εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών.

β. Η ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ο Διευθυντής Σπουδών, καθηγητής **Βασίλειος Φανουργάκης**
και δύο μέλη Δ.Ε.Π με μεταπτυχιακό έργο από κάθε Τομέα:

Από τον Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας:
Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος **Θεόδωρος Ζήσης**
Καθηγητής **Ηλίας Νικολακάκης**

Από τον Τομέα Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και
Διαχριστιανικών Σχέσεων:
Καθηγητής **Σωτήριος Βαρναλίδης**
Αναπληρώτρια καθηγήτρια **Δέσποινα Λιάλιου**

Από τον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης:
Καθηγητής **Ευθύμιος Τσιγαρίδας**
Αναπληρωτής καθηγητής **Θεολόγος Αλεπράντης**

Από τον Τομέα Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της
Εκκλησίας:
Καθηγητής **Χρήστος Βάντσος**
Επίκουρος καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

γ) Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
Ο καθηγητής Βασίλειος Φανουριώτης

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Τη διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ. έχει η Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Η ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ Π.Μ.Σ. ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
(Β7/ 85/ 29.03.1994(ΦΕΚ. 259/ 12. 04. 1994) και Β7/ 112/ 11. 05.
2000 (ΦΕΚ. 663 τ. Β/ 24. 05. 2000)

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Το Τμήμα Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993-94 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 2

Αντικείμενο - Σκοπός

1. Αντικείμενα του Π.Μ.Σ. είναι:

Α' Κλάδος ειδίκευσης: ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Γνωστικά αντικείμενα:

- α) Αγία Γραφή
- β) Πατερική Γραμματεία
- γ) Θέματα Θρησκειολογίας

Β' Κλάδος ειδίκευσης: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Γνωστικά αντικείμενα:

- α) Ιστορία της Εκκλησίας
- β) Λογοτακτή και Συμβολική Θεολογία
- γ) Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις

Γ' Κλάδος ειδίκευσης: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Γνωστικά αντικείμενα:

- α) Λειτουργική

β) Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη

Δ' Κλάδος ειδίκευσης: ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΛΙ
ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ

Γνωστικά αντικείμενα:

- α) Κανονικό Δίκαιο
- β) Ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας
- γ) Ιεραποστολικό έργο
- δ) Παιδαγωγικά, Ψυχολογία
- ε) Χριστιανική Ηθική και Κοινωνιολογία

Η αρμοδιότητα των Τομέων του Τμήματος Ποιμαντικής για τη διδασκαλία των ανωτέρω αντικειμένων ορίζεται από τον κανονισμό λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

2. Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι ο ειδικός καταρτισμός πτυχιούχων των Τμημάτων των Θεολογικών Σχολών στην έρευνα Θεολογικών και Εκκλησιαστικών θεμάτων για να καταστούν ικανοί προς περαιτέρω ακαδημαϊκή εξέλιξη και στελέχωση της Εκκλησίας και της Θεολογικής Παιδείας και εξειδικευμένη ερευνητική στήψη ιπτηρεσιών και ιδρυμάτων.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί τίτλοι

Το Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής απονέμει:

- 1. Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (Μ. Δ. Ε.) στον κλάδο ειδίκευσης του άρθρου 2 παρ. 1.
- 2. Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ. Δ.) θεολογίας, το οποίο είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από την ειδίκευση.

Άρθρο 4

Κατηγορίες Πτυχιούχων

- 1. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Τμημάτων των οφθοδόξων Θεολογικών Σχολών των ΑΕΙ της ημεδαπής και των αντιστοίχων τμημάτων και Σχολών της αλλοδαπής. Δύνανται να εγγραφούν στο Π. Μ. Σ. και οφθοδόξοι πτυχιούχοι μη Ορθόδοξων Θεολογικών Σχολών, αφού εξετασθούν σε ορισμένα μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, που καθορίζονται για κάθε υποψήφιο με απόφαση της Γ. Σ. Ε. Σ. Κριτήρια του θα συνεκτιμώνται για την εγγραφή φοιτητών στο Π.Μ.Σ. είναι τα προβλεπόμενα από την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 2083/1992, κατά το εξής ποσοστό εκτίμησης:

- α) Γενικός βαθμός του πτυχίου (20%)

- β) Μέσος όρος των προπτυχιακών βαθμών ειδίκευσης (30%)
- γ) Τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα (5%)
- δ) Προφορική συνέντευξη (25%)
- ε) Γνώση ξένης γλώσσας σε επίπεδο LOWER, πιστοποιούμενη με κατάθεση τίτλου σπουδών ή συναγόμενη από πιστοποιητικά σπουδών σε ξένα πανεπιστήμια (20%).

2. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων για εγγραφή περατούται μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων συντάσσεται από τη συντονιστική επιτροπή και επικυρώνεται από τη Γ. Σ. Ε. Σ. Όλες οι λεπτομέρειες των διαδικασιών επιλογής προβλέπονται από τον Κανονισμό λειτουργίας του Π. Μ. Σ.

Τα μαθήματα του μεταπτυχιακού τίτλου αρχίζουν την 1η Νοεμβρίου.

Άρθρο 5

Κύκλοι Σπουδών. Χρονική διάρκεια

1. Το Π.Μ.Σ. χωρίζεται σε δύο κύκλους.

Ο πρώτος κύκλος χρονιγεί το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης και ο δεύτερος το Διδακτορικό Δίπλωμα.

2. Η ελάχιστη χρονική διάρκεια για την περάτωση του α' κύκλου του Π. Μ. Σ. είναι 4 εξάμηνα και η μέγιστη 8 εξάμηνα από της πρότης εγγραφής. Για το β' κύκλο η ελάχιστη χρονική διάρκεια για τη λήψη του Δ. Δ. είναι 3 έτη από της εγγραφής σ' αυτόν και η μέγιστη 6 έτη.

Απαραίτητη προϋπόθεση για εγγραφή στον κύκλο που οδηγεί σε Δ.Δ. είναι η κατοχή του Μ.Δ.Ε., που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπόνηση Δ.Δ.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Μαθημάτων

1. Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί με επιτυχία σε δεκαέξι (16) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα [σύνολο τριάντα δύο (32) διδακτικές μονάδες, δηλαδή οκτώ (8) διδακτικές μονάδες σε κάθε εξάμηνο] και να συγγράψει τη διπλωματική εργασία ειδίκευσης, το θέμα της οποίας ορίζεται στην αρχή του τρίτου εξαμήνου.

Η διπλωματική εργασία υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος σε επτά (7) αντίτυπα με σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητού. Βαθμολογείται από τριμελή επιτροπή, που αποτελείται από τον επιβλέποντα καθηγητή και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή συγγενούς γνωστικού αντικειμένου με το

αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας. Η ως άνω επιτροπή ορίζεται από την Συντονιστική Επιτροπή.

Ο βαθμός του Μ.Δ.Ε. εξάγεται από το μέσο όρο του βαθμού της διπλωματικής εργασίας και του μέσου όρου του βαθμού των μαθημάτων.

Η κλιμακα βαθμολογίας είναι από μηδέν έως δέκα (0-10), με προσαργύριμο βαθμό το ξει (6).

Οι Τομείς του Τμήματος προσφέρουν υποχρεωτικά κάθε εξάμηνο τουλάχιστον τέσσερα (4) μεταπτυχιακά μαθήματα για κάθε ειδίκευση. Οι φοιτητές μπορούν, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ και έγκριση της Συντονιστικής Επιτροπής να παρακολουθήσουν μέχρι τέσσερα (4) συνολικά (ένα ανά εξάμηνο) μεταπτυχιακά μαθήματα ειδίκευσης σε άλλους κλάδους του Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου ή άλλων ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Ο αριθμός των μαθημάτων αυτών μπορεί να ανέλθει και σε οκτώ (8), εφ' όσον ζητηθεί από το επιβλέποντα μέλος ΔΕΠ και εγκριθεί από τη Συντονιστική Επιτροπή.

Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα περιλαμβάνει δύο (2) εβδομάδιες ώρες διδασκαλίας, που αντιστοιχούν σε δύο (2) Δ.Μ. Η παρακολούθηση των μαθημάτων από τον φοιτητές είναι υποχρεωτική. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα ορίζεται από τον διδάσκοντα ο οποίος οργανώνει γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή στηρίζεται σε γραπτές εργασίες και στη συμμετοχή του φοιτητή σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τομέα.

Η εξεταστική περίοδος διαρκεί δύο (2) εβδομάδες και συμπίπτει με το τέλος του μεταπτυχιακού εξαμήνου (τέλος Φεβρουαρίου και τέλος Ιουνίου). Δεν υπάρχει επαναληπτική εξέταση.

Αν κάποιος φοιτητής αποτύχει σε οποιοδήποτε μεταπτυχιακό μάθημα, υποχρεώνεται να παρακολουθήσει το ίδιο ή άλλο στην περίπτωση αυτή και με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ, η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. μπορεί να επιτρέψει στο φοιτητή που απέτυχε σε κάποιο μάθημα να αυξήσει τον αριθμό μαθημάτων κατά το επόμενο εξάμηνο ή να το μεταφέρει στο τέλος.

Μετά την πάροδο οκτώ (8) εξαμήνων από την πρεδομηνία εγγραφής του, ο φοιτητής, ο οποίος δεν έχει αποκτήσει Μ.Δ.Ε. διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

2. Κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στον διδακτορικό κύκλο ο φοιτητής δεν παρακολουθεί μαθήματα. Είναι, όμως, υποχρεωτική η διάρκης επαφή με την τριμελή συμβούλευτική επιτροπή και ιδιαίτερα με το επιβλέποντα μέλος ΔΕΠ.

Μετά την πάροδο δώδεκα (12) εξαμήνων από την ημερομηνία εγγραφής του, φοιτητής, ο οποίος δεν έχει καταθέσει τη διατροφή του, διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

3. Μεταπτυχιακοί φοιτητές και των δύο κύκλων προσλαμβάνονται από το Τμήμα Ποιμαντικής με αριαία αντιμισθία για να επικουρώσουν τα μέλη ΔΕΠ στην άσκηση των φοιτητών, τη διεξαγωγή φροντιστηρίων, ερευνητικών δραστηριοτήτων, εποπτεία εξετάσεων.

Η σχετική δαπάνη βασύνει τον προϋπολογισμό του Α.Π.Θ. (βλ. άρθρο 28 παρ. 7 του Ν.2083/92). Οι φοιτητές του Π.Μ.Σ. δεν καταβάλλουν δίδακτρα.

4. Τα μαθήματα που πρέπει να παρακολουθήσει κάθε απουδαστής ανάλογα με τον κλάδο ειδίκευσης της επιλογής είναι:

A'. ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ: ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Α' Εξάμηνο

- ΑΓ1. Παλαιά Διαθήκη (Εισαγωγικά προβλήματα)
- ΑΓ2. Καινή Διαθήκη (Εισαγωγικά προβλήματα- παράδοση κειμένου)
- ΠΓ1. Πατερική Γραμματεία (Εισαγωγικά προβλήματα- γλώσσα-παράδοση κειμένου-εκδόσεις)
- ΠΓ2. Πατερική Γραμματεία (Ειδικά θέματα από τη γραμματεία των Αποστολικών Πατέρων και Απολογητών)

Β' Εξάμηνο

- ΑΓ3. Παλαιά Διαθήκη (Ερμηνεία-θεολογικά προβλήματα)
- ΑΓ4. Καινή Διαθήκη (Ερμηνευτικά θέματα)
- ΠΓ3. Πατερική Γραμματεία (Ειδικά θέματα από τη Γραμματεία του γ΄-δ΄ αι.)
- ΠΓ4. Παλαιογραφία και ανάγνωση χειρογράφων
- Γ' Εξάμηνο
- ΑΓ5. Καινή Διαθήκη (Θεολογικά προβλήματα)
- ΠΓ5. Θέματα πατερικής θεολογίας
- ΠΓ6. Πατερική Γραμματεία (Ειδικά θέματα από τη Γραμματεία μετά τη Σύνοδο της Χαλκηδόνας)
- ΘΡ1. Χριστιανισμός και θρησκεύματα. Θέσεις Αγίας Γραφής και Πατέρων της Εκκλησίας)

Δ' Εξάμηνο

- ΑΓ6. Θεολογία της Καινής Διαθήκης
- ΠΓ7. Θέματα Πατερικής Θεολογίας
- ΠΓ8. Μελέτη πατερικών κειμένων
- ΘΡ1. Ιστορικά και θρησκειολογικά προβλήματα των λαών της δυτικής Ασίας

B'. ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Α' Εξάμηνο

- ΙΕ1. Εισαγωγικά θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας
- ΔΘ1. Ιστορία των Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων (1-20ού αι.)
- ΔΘ2. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Α'
- ΔΘ3. Θέματα Ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α'
- ΔΘ4. Θέματα Δογματικής Θεολογίας
- ΔΘ5. Περί Θεού αντιλήψεις της αρχαίας ελληνικής Φιλοσοφίας

Β' Εξάμηνο

- ΙΕ2. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθοδόξων εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο- πρεσβυτερή Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες εκκλησίες, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπολίες)

ΙΕ3. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας Ν.Α. Ευρώπης, Α. Ευρώπης και Υπερρωμαϊκής

- ΔΘ6. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Β'
- ΔΘ7. Θέματα Ορθοδόξου Δογματικής Α'
- ΔΘ8. Θέματα Ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β'
- ΔΘ9. Η φιλοσοφία της Ελληνιστικής Περιόδου

Γ' Εξάμηνο

- ΙΕ4. Ιστορικοί σταθμοί των άλλων εκκλησιών και ομολογιών Ανατολής-Δύσεως
- ΙΕ5. Ορθοδοξία- Γένος- Παιδεία-Πολιτισμός (ειδικά θέματα)

ΔΘ10. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Γ'

ΔΘ11. Θέματα Ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών

- κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ'
- ΔΘ12. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής
- ΔΘ13. Η συνάντηση Χριστιανισμού και Φιλοσοφίας κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες

- Δ' Εξάμηνο
- ΙΕ6. Αγίον Όρος - Οικουμενική Ορθοδοξία
- ΙΕ7. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού - Η Ορθοδοξία κατά την οθωμανική περίοδο
- ΔΘ14. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Δ'
- ΔΘ15. Θέματα Ορθοδόξου Δογματικής Β'
- ΔΘ16. Θέματα Ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ'
- ΔΘ17. Προβλήματα βυζαντινής Φιλοσοφίας

Γ'. ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

- Α' Εξάμηνο
- ΑΤ1. Ναός, σκεύη, άμφια
- ΑΤ1. Χριστιανική μνημειακή τοπογραφία Μακεδονίας-Θεσσαλίας-Ηπείρου
- ΑΤ2. Γλυπτός διάκοσμος της παλαιοχριστιανικής βασιλικής
- ΕΠ1. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.

- Β' Εξάμηνο
- ΑΤ2. Σύγχρονα λειτουργικά θέματα
- ΑΤ3. Εικονογραφία της Θεοτόκου
- ΑΤ4. Αρχιτεκτονική των βυζαντινών ναών (πρωτοβυζαντινή, μεσοβυζαντινή και νεοτεροβυζαντινή περίοδος)
- ΕΠ2. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.

- Γ' Εξάμηνο
- ΩΡ. Δ. Δ.Δ.
- ΑΤ3. Εορτολόγιο
- ΑΤ5. Εικονογραφικοί κύκλοι αγίων
- ΑΤ6. Κρητικοί ζωγράφοι

- ΕΠ3. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.

- Δ' Εξάμηνο
- ΑΤ4. Εινησολόγιο
- ΑΤ7. Τό εικονογραφικό πρόγραμμα στη διακόσμηση των ναών. Ο ειχαριστιακός κύκλος και ο κύκλος των παθών του Χριστού
- ΑΤ8. Το Δωδεκάρτον
- ΕΠ4. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.

Δ'. ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ: ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ

- Α' Εξάμηνο
- ΚΔ1. Καταστατικοί Χάρται της Εκκλησίας Α'
- ΠΜ1. Η περί ενοπίκτων διδασκαλία του S. Freud και η θρησκευτικότητα του ανθρώπου
- ΚΔ2. Λειτουργικοκανονικά θέματα
- ΠΜ2. Θέματα Ηθικής (Η εν Χριστώ ζωή κατά τούς πατέρες της Εκκλησίας)
- ΠΜ8. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Α'

- Β' Εξάμηνο
- ΚΔ3. Καταστατικοί Χάρται της Εκκλησίας Β'
- ΠΜ3. Η περί ποινωνικότητος διδασκαλία του A. Adler και η θρησκευτικότητα του ανθρώπου
- ΚΔ4. Μοναστηριακά Τυπικά και μοναχικοί κανόνες
- ΠΜ4. Θέματα Ηθικής (Σύγχρονα θέματα Ηθικής)
- ΠΜ9. Ερμηνεία κειμενών ποιμαντικού περιεχομένου Α'

- Γ' Εξάμηνο
- ΚΔ5. Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου Α'
- ΠΜ5. Η περί αρχειύπτων διδασκαλία του Jung και η θρησκευτικότητα του ανθρώπου
- ΚΔ6. Νομοκανονικές σύλλογες
- ΠΜ10. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Β'
- ΕΠ1. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.

- Δ' Εξάμηνο
- ΚΔ7. Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου Β'
- ΠΜ6. Η περί λογοθεραπείας διδασκαλία του V. Franck και η περί λόγου διδασκαλία των πατέρων της Εκκλησίας
- ΠΜ7. Η επιστήμη της Θεολογίας στην υπηρεσία της Εκκλησίας
- ΠΜ11. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Β'
- ΕΠ2. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.

5) Το Π.Μ.Σ. του Τμήματος μπορούν να παρακολουθήσουν και φοιτητές Π.Μ.Σ. άλλων Τμημάτων.

Άρθρο 7

Αριθμός εισακτέων

- Ια. Ο αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. οφίζεται κατ' ανώτατο όριο σε είκοσι πέντε (25) κατ' έτος.
- β. Ο αριθμός των δυναμένων να παρακολουθήσουν κάθε ειδικευση του άρθρου 3 δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των δέκα (10) κατ' έτος.

Άρθρο 8

Προσωπικό

- Ια. Τα μαθήματα που διδάσκονται στο Π.Μ.Σ. αναλογιζόντων όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ποιμαντικής (21 μέλη ΔΕΠ).
- β. Για τη διδασκαλία μαθημάτων του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής μπορεί να καλούνται ομότιμοι καθηγητές της Θεολογικής Σχολής.
- γ. Μαθήματα του Προγράμματος μπορεί να ανατίθενται και σε επιπλέοντες καθηγητές ή ειδικούς επιστήμονες με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 9

Υλικοτεχνική Υποδομή

1. Για όλες τις ανάγκες λειτουργίας του Π.Μ.Σ. διατίθεται η υλικοτεχνική υποδομή του Τμήματος Ποιμαντικής, για τη βελτίωση

της οποίας υποβλήθηκαν σχετικά αιτήματα στην Πρυτανεία του Α.Π.Θ. στο πλαίσιο του παχέτου Ντελόρ II.

Άρθρο 10

Διάφορα λειτουργίας

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών θα λειτουργήσει δέκα (10) έτη.

Άρθρο 11

Κόστος λειτουργίας

1. Το κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. σε ετήσια βάση είναι 10.000.000 δρχ. και περιλαμβάνει προμήθειες αναλωσίμων υλικών, γραφικής ύλης, απαραίτητων αναλωσίμων υλικών έρευνας (μικροφίλμ-φωτογραφικού υλικού, αντιγράφων, χειρογράφων).

Χρηματοδότηση εξόδων ασκήσεων των φοιτητών, πρόσκληση επιστημόνων για την οργάνωση ειδικών σεμιναρίων, διαλέξεων κλπ. ως και την πρόσληψη μεταπτυχιακών φοιτητών.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ για δεκάχρονη λειτουργία του Π.Μ.Σ. 100.000.000 δρχ.

2. Πηγή χρηματοδότησης ΥΠΕΠΘ.

Άρθρο 12

Μεταβατικές διατάξεις

1. Μεταπτυχιακοί φοιτητές, οι οποίοι ενεγράφησαν μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 1992-93, συνεχίζουν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές κατά τα μέχρι τώρα ισχύοντα. Οφείλουν όμως να ολοκληρώσουν την διαδικασία εκπόνησης της μεταπτυχιακής εργασίας εντός τεσσάρων (4) ετών από την ισχύ της απόφασης αυτής. Σε αντίθετη περίπτωση χάνουν την ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή.

2. Για τους υποψήφιους διδάκτορες που άρχισαν την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής πριν από την ισχύ της απόφασης αυτής εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρ. 14 παρ. 1 του Ν. 2083/92. Οι υποψήφιοι αυτοί οφείλουν να ολοκληρώσουν την διαδικασία εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής εντός έξι (6) ετών από την ισχύ της απόφασης αυτής. Σε αντίθετη περίπτωση χάνουν την ιδιότητα του υποψήφιου διδάκτορα.

ΙΓ'. Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Από το ακαδημαϊκό έτος 1986-87 οι βιβλιοθήκες των σπουδαστηρίων της Θεολογικής Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτίριο της, ενοποιήθηκαν σε μια ενιαία Βιβλιοθήκη που λειτουργεί στο ισόγειο και τα υπόγεια της Σχολής. Για την εξυπηρέτηση των φοιτητών και των άλλων αναγνωστών λειτουργεί σ' αυτήν αναγνωστήριο δλες τις εργάσιμες ώρες.

Η διοίκηση της ενιαίας πλέον Βιβλιοθήκης ασκείται από την Κομητεία.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

1. Κατερίνα Μπρανιώτου, Ε.Δ.Τ.Π. - βιβλιοθηκονόμος
2. Κυριακή Πάτκου, επί συμβάσει υπάλληλος
3. Αλεξάνδρα Τσαρουχίδου, επί συμβάσει υπάλληλος

Εκτός της Βιβλιοθήκης λειτουργεί ανεξάρτητα απ' αυτή και το
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ.

Επίσης, οι φοιτητές μπορούν να εργασθούν και στην
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ του Πανεπιστημίου, όπου λειτουργεί αναγνωστήριο, τμήμα δανεισμού, και υπάρχει δυνατότητα χρησιμοποιήσεως του γενικού καταλόγου όλων των Βιβλιοθηκών του Πανεπιστημίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ. ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2083/1992, την απόφαση 3/30.6.93 της Συγκλήτου Ειδικής Σύνθεσης και την Υπουργική Απόφαση Β7/85/1994, που ενέκρινε τη λειτουργία του Προγράμματος αυτού.

Άρθρο 2

Σκοπός

Με το Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας καταρτίζονται επιστημονες εξειδικευμένοι στην έρευνα θεολογικών, εκκλησιαστικών και κοινωνικών θεμάτων, για να καταστούν ικανοί προς περαιτέρω ακαδημαϊκή εξέλιξη και εξειδικευμένη ερευνητική στήριξη υπηρεσιών, ιδρυμάτων και κοινωνικών θεσμών.

Άρθρο 3

Αντικείμενο

1. Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι η μελέτη των θεμάτων που αναφέρονται στους παρακάτω Κλάδους ειδικεύσεως:

Α' Κλάδος ειδικεύσεως: ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Γνωστικά αντικείμενα:

- α) Αγία Γραφή
- β) Πατερική Γραμματεία
- γ) Θέματα Θρησκειολογίας

Β' Κλάδος ειδικεύσεως: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Γνωστικά αντικείμενα:

- α) Ιστορία της Εκκλησίας
- β) Δογματική και Σύμβολική Θεολογία
- γ) Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις

Γ' Κλάδος ειδικεύσεως: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Γνωστικά αντικείμενα:

- α) Λειτουργική

β) Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη
Δ' Κλάδος ειδικεύσεως: ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ

Γνωστικά αντικείμενα:

- α) Κανονικό Δίκαιο
- β) Ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας
- γ) Ιεραποστολικό έργο
- δ) Παιδαγωγικά, Ψυχολογία
- ε) Χριστιανική Ηθική και Κοινωνιολογία

2. Αρμόδιοι Τομείς του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας για τα ανωτέρω αντικείμενα είναι:

Α. Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας για τα αντικείμενα του Α' κλάδου ειδικεύσεως.

Β. Ο Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχρονικών Σχέσεων για τα αντικείμενα του Β' κλάδου ειδικεύσεως.

Γ. Ο Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης για τα αντικείμενα του Γ' κλάδου ειδικεύσεως.

Δ. Ο Τομέας Δικαιου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας για τα αντικείμενα του Δ' κλάδου ειδικεύσεως.

Άρθρο 4

Τίτλοι

Τό Π.Μ.Σ. χορηγεί τούς τίτλους:

- 1. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα ειδικεύσεως στους Α', Β', Γ' και Δ' κλάδους ειδικεύσεως.
- 2. Διδακτορικό Δίπλωμα Θεολογίας.

Άρθρο 5

Η διεκπεραίωση όλων των εκπαιδευτικών διαδικασιών, καθώς και οι παρακολούθησεις των μαθημάτων, είναι υποχρεωτικές, προκειμένου ο σπουδαστής να λάβει τούς χορηγούμενους τίτλους.

Άρθρο 6

Η διοικητική υποστηριξη του Π.Μ.Σ. ανατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 7

Διοίκηση του Π.Μ.Σ.

1. Οργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι:

α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης, που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο, και από δύο μεταπτυχιακούς σπουδαστές, οι οποίοι εκλέγονται από συνέλευση όλων των μεταπτυχιακών σπουδαστών του Τμήματος. Εάν δέν υφίσταται Σύλλογος Μεταπτυχιακών Σπουδαστών, η ειδική αυτή συνέλευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών καλείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος εντός του μηνός Ιουνίου για το επόμενο έτος.

β) Η Συντονιστική Επιτροπή, που απαρτίζεται από δύο μέλη Δ.Ε.Π. από κάθε Τομέα, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και από το Διευθυντή Σπουδών. Τα μέλη Δ.Ε.Π. της Συντονιστικής Επιτροπής ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. ύστερα από εισήγηση των Τομέων. Η θητεία της Συντονιστικής Επιτροπής είναι διετής. Ο Διευθυντής Σπουδών ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 6, Ν. 2454/97 (ΦΕΚ 7/30.1.97).

2. Η Γ.Σ.Ε.Σ.

α) Καταρτίζει και εισηγείται τις προτάσεις για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

β) Εισηγείται στη Σύγκλητο την τροποποίηση όλων των διατάξεων για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

γ) Ορίζει τα μέλη των συμβουλευτικών επιτροπών.

δ) Ορίζει τα μέλη των εξεταστικών επιτροπών.

ε) Απονέμει τα μεταπτυχιακά διπλώματα.

3. Η Συντονιστική Επιτροπή

α) Εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

β) Επιβλέπει και διενεργεί την επιλογή των υποψηφίων σπουδαστών, ειφαρμόζοντας τα κριτήρια του άρθρ. 8 του παρόντος Κανονισμού.

γ) Επιβλέπει τις εξετάσεις που προβλέπονται από το άρθρ. 8 για την εγγραφή υποψηφίων.

δ) Επιβλέπει την ορθή και σύμφωνη με τον Κανονισμό κατανομή των υποψηφίων σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος.

ε) Εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. τα μέλη των συμβουλευτικών επιτροπών, μετά από σχετική πρόταση του συμβούλου καθηγητή.

4. Ο Διευθυντής Σπουδών

α) Έχει την ευθύνη της διοικητικής, οργανωτικής και λειτουργικής διεύθυνσης του Π.Μ.Σ.

β) Εισηγείται στη Συντονιστική Επιτροπή και στη Γ.Σ.Ε.Σ. κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία και στην ποιοτική βελτίωση του Π.Μ.Σ.

γ) Μετέχει με πλήρη δικαιώματα στη Συντονιστική Επιτροπή.

Άρθρο 8

Προϋποθέσεις εγγραφής

Για εγγραφή στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί οι πτυχιούχοι των Τμημάτων των ελληνικών ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών και των ανεγνωρισμένων αντίστοιχων Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών του εξωτερικού. Δύνανται να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. και ορθόδοξοι πτυχιούχοι μη ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών, αφού εξετασθούν σε ορισμενά μαθήματα του προπτυχιακού ανέλου σπουδών. Τα μαθήματα αυτά ορίζονται για κάθε υποψήφιο με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Προϋπόθεση για εγγραφή στο Π.Μ.Σ. είναι για τους Έλληνες υποψηφίους η γνώση μιας ξένης γλώσσας, που αποδεικνύεται με επίσημα πιστοποιητικά ή συνάγεται από τους τίτλους σπουδών αναγνωρισμένων Σχολείων της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Συγκεκριμένα, απαιτείται:

- για τη γνώση της αγγλικής, First Certificate in English (Lower) από το British Council
- για τη γνώση της γαλλικής, Certificat de la langue française από το Institut Français
- για τη γνώση της γερμανικής, Zertifikat Deutsch als Freundsprache από το Goethe Institut
- για τη γνώση της ιταλικής, Celi 3 (δίπλωμα) από το Instituto Italiano di Cultura
- για τη γνώση σλαβικών γλωσσών, πιστοποιητικό από το I.M.X.A.

Για τους μη Έλληνες υποψηφίους απαραίτητη προϋπόθεση είναι η κατοχή της ελληνικής γλώσσας, που αποδεικνύεται με πιστοποιητικό Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α.Ε.Ι.

Κριτήρια, που συνεκτιμώνται για την εγγραφή στο Π.Μ.Σ., είναι:

1. Ο γενικός βαθμός πτυχίου, που δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερος των λίαν καλώς.
2. Η βαθμολογία των σχετικών προς το γνωστικό αντικείμενο, που επιλέγει ο υποψήφιος, προπτυχιακών μαθημάτων.
3. Εξέταση ή προφορική συνέντευξη από τον αρμόδιο Τομέα, στον οποίο υπάγεται το γνωστικό αντικείμενο επιλογής του υποψηφίου.

4. Τυχόν εφευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου, που αποδεικνύεται με δημοσιεύματα σε επιστημονικά περιοδικά.

Άρθρο 9

1. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων για εγγραφή περατούται μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου.

2. Κάθε χρόνο μέχρι 10 Ιουνίου κάθε Τομέας του Τμήματος με απόφασή του εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. πόσες θέσεις μεταπτυχιακών σπουδαστών θα διαθέσει σε κάθε γνωστικό αντικείμενο της αρμοδιότητός του για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

3. Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. δημοσιεύεται επίσημη προκήρυξη των θέσεων αυτών και καλούνται οι υποψήφιοι να υποβάλουν τις αιτήσεις τους για εγγραφή σε έναν από τους κλάδους ειδικεύσεως, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο της προτιμήσεως τους. Τελευταία προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι η 31η Αυγούστου.

4. Με την αίτηση ο υποψήφιος υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- α) Αντίγραφο πτυχίου.
- β) Πίνακα αναλυτικής βαθμολογίας όλων των προπτυχιακών μαθημάτων.
- γ) Επίσημο αποδεικτικό γνώσεως μιας ξένης γλώσσας.
- δ) Αντίτυπα τυχόν επιστημονικών δημοσιεύμάτων του.
- ε) Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα.
- στ) Δήλωση επιλογής του αντικειμένου που θα παρακολουθήσῃ.

Άρθρο 10

1. Η επιλογή γίνεται με βάση τη δήλωση του υποψηφίου και το σύνολο των μορίων που προκύπτουν από τη συνεκτίμηση των κριτηρίων, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 8, ως εξής.

- α) Ο βαθμός πτυχίου μοριοδοτείται με 50%. Δηλαδή:
  - το 10 ισούται με 50
  - το 9 με 40
  - το 8 με 30
  - το 7 με 20
- β) Η βαθμολογία των σχετικών προς τον κλάδο ειδικεύσεως προπτυχιακών μαθημάτων μοριοδοτείται με 20%. Δηλαδή:
  - το σύνολο 10 της βαθμολογίας ισούται με 20
  - το 9 με 15

το 8 με 10

το 7 με 5

το 6, 5 με 2, 5.

γ) Το αποτέλεσμα της εξετάσεως η συνεντεύξεως μοριοδοτείται με 20%.

δ) Η τυχόν ερευνητική δραστηριότητα μοριοδοτείται με 10%. Δηλαδή:

το άριστα ισούται με 10

το λίαν καλώς με 8

το καλώς με 6.

Σε περιπτώση παντελούς αποτυχίας στο κριτήριο 3 του άρθρου 8 ή μη συμπεισχής στην εξέταση ή συνέντευξη, ο υποψήφιος δεν εγγράφεται, άσχετα με το σύνολο των μορίων που συμπληρώνει από τα προηγούμενα κριτήρια.

2. Τα σχετικά προπτυχιακά μαθήματα κάθε γνωστικού αντικεμένου είναι:

Α' Κλάδος ειδικεύσεως: ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Για την Αγία Γραφή

- α) Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη.
- β) Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη.
- γ) Ερμηνεία και Θεολογία της Π. Διαθήκης.
- δ) Ερμηνεία και Θεολογία της Κ. Διαθήκης.
- ε) Αρχαία Ελληνικά.

Για την Πατερική Γραμματεία

- α) Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία.
- β) Εκκλησιαστική Γραμματολογία.
- γ) Θεολογία των Πατέρων.
- δ) Ερμηνεία Πατέρων.
- ε) Αρχαία Ελληνικά.

Γιά τά Θέματα Θρησκειολογίας

- α) Εισαγωγή στη Θρησκειολογία.
- β) Ιστορία και διδασκαλία ξένων θρησκευμάτων.
- γ) Εισαγωγή στην Π. Διαθήκη.
- ε) Εισαγωγή στην Κ. Διαθήκη.
- στ) Παραθρησκευτικά κινήματα - Σύγχρονες αιρέσεις.

Β' Κλάδος: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Για την Ιστορία της Εκκλησίας

α) Εκκλησιαστική Ιστορία απ' αρχής της Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Εισαγωγή και πηγές.

β) Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κων/πόλεως και των άλλων πρεσβυτερικών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχίας, Ιερουσαλήμων).

γ) Ιστορία και σύγχρονος βίος της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.

δ) Ιστορία και σύγχρονος βίος των ολαβικών εκκλησιών και των εκκλησιών Ρουμανίας, Γεωργίας και Αλβανίας.

ε) Ιστορία και σύγχρονος βίος των αντιχαλκηδονίων εκκλησιών.

στ) Ιστορία και σύγχρονος βίος του Ρωμαιοκαθολικισμού και του Προοτεσταντισμού.

ζ) Ιστορία του Ελληνισμού.

Για τη Δογματική και Συμβολική Θεολογία

α) Εισαγωγή στη Φιλοσοφία.

β) Ιστορία Δογμάτων.

γ) Σύγχρονες χριστιανικές αιρέσεις.

δ) Διορθόδοξες και διαχριστιανικές Σχέσεις. Οικουμενική Κίνηση.

ε) Δογματική και Συμβολική Θεολογία.

στ) Ερμηνεία δογματικών και συμβολικών κειμένων.

Γ' Κλάδος: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Για τη Λειτουργική

α) Λειτουργική.

β) Αγιολογία και Εορτολογία.

γ) Ομιλητική.

δ) Εκκλησιαστική Μουσική.

ε) Υμνολογία.

Για τη Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη

Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη.

Δ' Κλάδος ειδικεύσεως: ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ

Για το Κανονικό Δίκαιο

α) Κανονικό Δίκαιο.

β) Πηγές του Κανονικού Δικαίου.

Για το Ποιμαντικό Έργο της Εκκλησίας

- α) Εισαγωγή στη Θεολογία.
- β) Ποιμαντική Ψυχολογία.
- γ) Ποιμαντική.

Για το Ιεραποστολικό Έργο της Εκκλησίας

Ιεραποστολική.

Για τα Παιδαριγμά και την Ψυχολογία

- α) Παιδαριγμά.
- β) Εισαγωγή στην Ψυχολογία.

Για τη Χριστιανική Ήθική και Κοινωνιολογία

- α) Χριστιανική Ήθική.
- β) Γενική Κοινωνιολογία.

Άρθρο 11

Διαδικασία επιλογής

1. α) Κάθε χρόνο εισάγονται στο Π.Μ.Σ. είκοσι πέντε (25) σπουδαστές, οι οποίοι κατανέμονται στούς τέσσερεις κλάδους ειδικεύσεως του Π.Μ.Σ. της παρ. 1 του άρθρου 3, ως εξής.

Α' Κλάδος ειδικεύσεως: θέσεις έξι (6).

Β' Κλάδος ειδικεύσεως: θέσεις έξι (6).

Γ' Κλάδος ειδικεύσεως: θέσεις έξι (6).

Δ' Κλάδος ειδικεύσεως: θέσεις έξι (6).

β) Την 25η θέση καταλαμβάνει αυτός που συγκεντρώνει την καλύτερη βαθμολογία από τούς υπολοίπους και κατατάσσεται ως έβδομος στον Κλάδο που έχει επιλέξει. Εάν δεν καλυφθούν και οι έξι θέσεις κάποιων Κλάδων, λόγω μή υπάρξεως αιτήσεων, οι θέσεις αυτές μπορούν να δοθούν στους άλλους Κλάδους με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής. Σέ περίπτωση ισοψηφίας στην τελευταία θέση, η θέση καταλαμβάνεται από όλους τους ισοψηφούντες.

γ) Η κατανομή των θέσεων για κάθε γνωστικό αντικείμενο εντός των Κλάδων ειδικεύσεως γίνεται με την απόφαση των αρμοδίων Τομέων, που προβλέπεται στην παράγρ. 2 του άρθρου 9.

2. α) Η αξιολόγηση για την αποδοχή και βαθμολόγηση του κριτηρίου 4 του άρθρου 8, σύμφωνα με το εδάφιο 1δ του άρθρου 10, όταν υπάρχει, γίνεται στο τη Συντονιστική Επιτροπή.

β) Η εξέταση ή προφορική συνέντευξη και αξιολόγηση των υποψηφίων γίνεται, για τον κάθε ένα, από Επιτροπή του αρμοδίου για τον κλάδο ειδικεύσεως Τομέως, τον οποίο έχει επιλέξει ο υποψήφιος. Για το λόγο αυτό η Συντονιστική Επιτροπή αποστέλλει στους Διευθυντές των Τομέων κατάλογο των υποψηφίων για κάθε Κλάδο ειδικεύσεως μέχρι 10 Σεπτεμβρίου. Μέχρι την ημερομηνία αυτή με ευθύνη των Διευθυντών πρέπει να έχει ορισθεί η ανωτέρω

Επιτροπή, από τη Γ.Σ. του Τομέα. Η Επιτροπή αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα που έχουν μεταπτυχιακό έργο. Η βαθμολόγηση της συνέντευξης του υποψηφίου γίνεται με κλίμακα 1-20. Ο πίνακας αξιολόγησης του κριτηρίου αυτού πρέπει να έχει περιέλθει στη Συντονιστική Επιτροπή μέχρι τις 25 Σεπτεμβρίου.

γ) Η αναγωγή σε μονάδες των κριτηρίων 1, 2, 3, και 4 του άρθρου 8 και σύμφωνα με το άρθρο 10 γίνεται μεριμνη της Συντονιστικής Επιτροπής με τη διοικητική υποστήριξη της Γραμματείας του Τμήματος.

δ) Σε κάθε περίπτωση η συνεκτίμηση όλων των κριτηρίων από τη Συντονιστική Επιτροπή και τους Τομείς, καθώς και η τελική κατατάξη των υποψηφίων πρέπει να έχει περατωθεί την 1η Οκτωβρίου.

3.Οι μη Έλληνες υπήκοοι, που έχουν τα τυπικά προσόντα, εγγράφονται πέραν του αριθμού των εισακτέων.

Άρθρο 12

Με την εγγραφή των υποψηφίων ορίζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή για κάθε σπουδαστή ένας επιβλέπων καθηγητής, ο οποίος είναι αρμόδιος, σύμφωνα με το εδάφιο 4α του άρθρου 12 του Ν. 2083, για την καθοδήγηση, παρακολούθηση και έλεγχο της προείσας των σπουδών του.

Άρθρο 13

Κύκλοι σπουδών

Οι κύκλοι σπουδών είναι δύο.

1. Ο Α' κύκλος οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Ειδικεύσεως.
2. Ο Β' κύκλος στο Διδακτορικό Δίπλωμα.

Άρθρο 14

Α' κύκλος

1. Ο Α' κύκλος διαφκεί τέσσερα (4) εξάμηνα και συνίσταται αφ' ενός στην υποχρεωτική παρακολούθηση κατ' έτος τεσσάρων διώρων μαθημάτων, από τα οποία τουλάχιστον τα τρία πρέπει να είναι του αρμοδίου κλάδου ειδικεύσεως και το τέταρτο από τα συγγενέστερα προς αυτόν μαθήματα· και αφ' ετέρου στη συμμετοχή στο επιστημονικό και ερευνητικό έργο του Τμήματος κατά την κρίση και ύστερα από απόφαση των Τομέων. Σέ εξαιρετικές περιπτώσεις με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής δύναται ένας σπουδαστής να παρακολουθήσει δύο μαθήματα του Κλάδου ειδικεύσεως και δύο από τα συγγενέστερα άλλων Κλάδων.

2. Τα μαθήματα, που πρέπει να παρακολουθήσει κάθε σπουδαστής ανάλογα με τον Κλάδο ειδικεύσεως της επιλογής του, είναι τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης Β7/85/ 1994, Φ.Ε.Κ 259/ 12.4.94, όπως τυποποιεύται με την παρούσα, ήτοι:

Α'. ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ: ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Α' Εξάμηνο

	ΩΡ. Δ. Λ.Δ.
ΑΓ1. Παλαιά Διαθήκη (Εισαγωγικά προβλήματα)	2 2
ΑΓ2. Καινή Διαθήκη (Εισαγωγικά προβλήματα- παράδοση κειμένου)	2 2
ΠΓ1. Πατερική Γραμματεία (Εισαγωγικά προβλήματα- γλώσσα-παράδοση κειμένου-εκδόσεις)	2 2
ΠΓ2. Πατερική Γραμματεία (Ειδικά θέματα από τη γραμματεία των Αποστολικών Πατέρων και Απολογητών)	2 2

Β' Εξάμηνο

ΑΓ3. Παλαιά Διαθήκη (Ερμηνεία-θεολογικά προβλήματα)	2 2
ΑΓ4. Καινή Διαθήκη (Ερμηνευτικά θέματα)	2 2
ΠΓ3. Πατερική Γραμματεία (Ειδικά θέματα από τη Γραμματεία των γ'-δ' αι.)	2 2
ΠΓ4. Παλαιογραφία και ανάγνωση χειρογράφων	2 2

Γ' Εξάμηνο

ΑΓ5. Καινή Διαθήκη (Θεολογικά προβλήματα)	2 2
ΠΓ5. Θέματα πατερικής θεολογίας	2 2
ΠΓ6. Πατερική Γραμματεία (Ειδικά θέματα από τη Γραμματεία μετά τη Σύνοδο της Χαλκηδόνας)	2 2
ΘΡ1. Χριστιανισμός και θρησκεύματα. Θέσεις Αγίας Γραφής και Πατέρων της Εκκλησίας	2 2

Δ' Εξάμηνο

ΑΓ6. Θεολογία της Καινής Διαθήκης	2 2
ΠΓ7. Θέματα Πατερικής Θεολογίας	2 2
ΠΓ8. Μελέτη πατερικών κειμένων	2 2
ΘΡ1. Ιστορικά και θρησκειολογικά προβλήματα των λαών της δυτικής Ασίας	2 2

Β'. ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΩΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Α' Εξάμηνο

ΙΕ1. Εισαγωγικά θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας	2 2
ΔΘ1. Ιστορία των Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων (1-20ού αι.)	2 2
ΔΘ2. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Α'	2 2
ΔΘ3. Θέματα Ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α'	2 2
ΔΘ4. Θέματα Δογματικής Θεολογίας	2 2
ΔΘ5. Περί Θεού αντιληψεις της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας	2 2

Β' Εξάμηνο

ΙΕ2. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθοδόξων εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο- πρεσβυτερική Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες εκκλησίες, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις)	2 2
ΙΕ3. Ειδικά θέματα Ορθοδόξιας Ν.Α. Ευρώπης, Α. Ευρώπης και Υπεροχακασίας	
ΔΘ6. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Β'	2 2
ΔΘ7. Θέματα Ορθοδόξου Δογματικής Α'	2 2

Γ' Εξάμηνο

ΙΕ4. Ιστορικοί σταθμοί των άλλων εκκλησιών και ομολογιών Ανατολής-Δύσεως	2 2
ΙΕ5. Ορθοδοξία- Γένος- Παιδεία-Πολιτισμός (ειδικά θέματα)	2 2
ΔΘ10. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Γ'	2 2
ΔΘ11. Θέματα Ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ'	2 2
ΔΘ12. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής	2 2
ΔΘ13. Η συναντηση Χριστιανισμού και Φιλοσοφίας κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες	2 2

Δ' Εξάμηνο

ΙΕ6. Άγιον Όρος - Οικουμενική Ορθοδοξία	2	2
ΙΕ7. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού - Η Ορθοδοξία κατά την οθωμανική περίοδο	2	2
ΔΘ14. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Δ'	2	2
ΔΘ15. Θέματα Ορθοδόξου Δογματικής Β'	2	2
ΔΘ16. Θέματα Ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ'	2	2
ΔΘ17. Προβλήματα βυζαντινής φιλοσοφίας	2	2

Γ'. ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΩΣ: ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ**Α' Εξάμηνο**

ΚΔ1. Καταστατικοί Χάρται της Εκκλησίας Α'	2	2
ΠΜ1. Η περί ενστίκτων διδασκαλία του S. Freud και η θρησκευτικότητα του ανθρώπου	2	2
ΚΔ2. Λειτουργικοκανονικά θέματα	2	2
ΠΜ2. Θέματα Ηθικής (Η εν Χριστώ ζωή κατά τούς πατέρες της Εκκλησίας)	2	2
ΠΜ8. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Α'	2	2

Β' Εξάμηνο

ΚΔ3. Καταστατικοί Χάρται της Εκκλησίας Β'	2	2
ΠΜ3. Η περί κοινωνικότητος διδασκαλία του A. Adler και η θρησκευτικότητα του ανθρώπου	2	2
ΚΔ4. Μοναστηριακά Τυπικά και μοναχικοί κανόνες	2	2
ΠΜ4. Θέματα Ηθικής (Σύγχρονα θέματα Ηθικής)	2	2
ΠΜ9. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Α'	2	2

Γ' Εξάμηνο

ΚΔ5. Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου Α'	2	2
ΠΜ5. Η περί αρχετύπων διδασκαλία του Jung και η θρησκευτικότητα του ανθρώπου	2	2
ΚΔ6. Νομοκανονικές συλλογές	2	2
ΠΜ10. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Β'	2	2
ΕΠ1. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.	2	2

Δ' Εξάμηνο

ΚΔ7. Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου Β'	2	2
ΠΜ6. Η περί λογοθεραπείας διδασκαλία του V. Franckl και η περί λόγου διδασκαλία των πατέρων της Εκκλησίας	2	2
ΠΜ7. Η επιστήμη της Θεολογίας στην υπηρεσία της Εκκλησίας	2	2
ΠΜ11. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Β'	2	2
ΕΠ2. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.	2	2

Δ'. ΚΛΑΔΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΩΣ: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ**Α' Εξάμηνο**

ΑΤ1. Ναός, σκεύη, άμφια	2	2
ΑΤ1. Χριστιανική μνημειακή τοπογραφία Μακεδονίας-Θεσσαλίας-Ηπείρου	2	2
ΑΤ2. Γλυπτός διάκοσμος της παλαιοχριστιανικής βασιλικής	2	2
ΕΠ1. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.	2	2

Β' Εξάμηνο

ΑΤ2. Σύγχρονα λειτουργικά θέματα	2	2
ΑΤ3. Εικονογραφία της Θεοτοκού	2	2
ΑΤ4. Αρχιτεκτονική των βυζαντινών ναών (πρωτοβυζαντινή- μεσοβυζαντινή και υστεροβυζαντινή περίοδος)	2	2
ΕΠ2. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.	2	2

Γ' Εξάμηνο

ΩΡ. Δ. Δ.Δ.		
ΑΤ3. Εορτολόγιο	2	2
ΑΤ5. Εικονογραφικοί κύκλοι αγίων	2	2
ΑΤ6. Κρητικοί ζωγράφοι	2	2
ΕΠ3. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.	2	2

Α' Εξάμηνο

ΑΤ4. Ευχολόγιο	2	2
ΑΤ7. Τό ευκονογραφικό πρόγραμμα στη διακόσμηση των ναών.Ο ευχαριστιακός κύκλος και ο κύκλος των παθών του Χριστού	2	2
ΑΤ8. Το Δωδεκάριον	2	2
ΕΠ4. Επιλογή ενός μαθήματος άλλου Κλάδου του Π.Μ.Σ.	2	2

3. Τα μαθήματα που προβλέπονται στην προηγούμενη παραγράφῳ διδάσκονται από το προσωπικό, που ορίζεται από το άρθρο 7 της απόφασης λειτουργίας του Π.Μ.Σ. (Β7/85/1994). Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. δηλώνει στη Γ.Σ.Ε.Σ. τον Ιούνιο του προηγουμένου έτους το ειδικό θέμα του μαθήματος, που θα διδάξει στα δύο εξάμηνα του επομένου ακαδημαϊκού έτους. Τα ειδικά θέματα δημοσιεύονται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

4. Κάθε φοιτητής του Π.Μ.Σ. εφαρμόζοντας την παρ. 1 του παρόντος άρθρου δηλώνει στην αρχή κάθε εξαμήνου τα τέσσερα ειδικά μαθήματα, που θα επιλέξει. Η επιλογή των μαθημάτων αυτών γίνεται με τη σήμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή, ο οποίος για το λόγο αυτό προσυπογράφει τη σχετική δήλωση του φοιτητή.

5. Τρεις αδικαιολόγητες απουσίες σε ένα μάθημα κατά τη διάρκεια του εξαμήνου έχουν συνέπεια την απώλεια του μαθήματος αυτού και επομένως την επανάληψή του στο μεθεπόμενο εξάμηνο, που επαναλαμβάνεται η διδασκαλία του. Την ίδια συνέπεια έχει ο σπουδαστής, και αν το σύνολο δικαιολογημένων και αδικαιολογήτων απουσιών είναι πέντε. Δικαιολόγηση απουσιών γίνεται μόνο με επίσημα έγγραφα. Ο έλεγχος της παρακολούθησεως των μαθημάτων γίνεται υποχρεωτικά από το διδάσκοντα. Κατά το τρίτο η τέταρτο εξάμηνο ο σπουδαστής έχει δικαίωμα να συμπληρώσει μόνο ένα μάθημα, σε κάθε εξάμηνο, από τα απολεσθέντα λόγω απουσίας η ανεπιτυχούς παρακολούθησεως στο πρώτο η δεύτερο εξάμηνο.

6. Δεν μπορεί ο σπουδαστής να αντικαταστήσει μάθημα απολεσθέν από τα τρία του αντικειμένου ειδικεύσεως του. Μπορεί όμως να αντικαταστήσει απολεσθέν μάθημα, αν αυτό είναι το συγγενές προς το αντικείμενο ειδικεύσεως.

Άρθρο 15

1. Ο Α' κύκλος σπουδών περιβαλλέται με την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδικεύσεως στούς κλάδους της παρ. 3 της Υπουργικής Απόφασης Β7/85/1994 και της παρ. 1 του άρθρου 3 του παρόντος Κανονισμού, ήτοι:
  - α) Αγία Γραφή και Πατερική Γραμματεία
  - β) Ιστορία της Εκκλησίας και Δογματική
  - γ) Λειτουργική - Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη
  - δ) Κανονικό Δίκαιο και Ποιμαντική

2. Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων της παρ. 2 του άρθρου 14 και η σύνταξη επιστημονικής μελέτης υπό την επίβλεψη του συμβούλου καθηγητή.

3. Η βαθμολόγηση των μαθημάτων γίνεται από τους διδάσκοντες αυτά σε κλίμακα βαθμολογίας από 1 έως 10. Προβιβάσιμος βαθμός είναι τουλάχιστον το 6.

4. Η κρίση και βαθμολόγηση της επιστημονικής μελέτης γίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή με την παραπάνω κλίμακα.

5. Ο βαθμός του Μ.Δ.Ε. εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας των μαθημάτων και το μέσο όρο βαθμολογίας της επιστημονικής μελέτης από τα τρία μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Ο μέσος όρος της βαθμολογίας της επιστημονικής εργασίας από τα τρία μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 6. Άλλως, η επιστημονική εργασία θεωρείται αποτυχούσα.

Άρθρο 16

1. Η διαδικασία συντάξεως της επιστημονικής μελέτης αρχίζει με την ανάθεση του θέματος από τον επιβλέποντα καθηγητή στην αρχή του τρίτου εξαμήνου σπουδών και την ανακοίνωσή του στη Γ.Σ.Ε.Σ. Μετά την ανακοίνωση του θέματος στη Γ.Σ.Ε.Σ. το θέμα αυτό εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο Μεταπτυχιακών Μελετών, που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται απαραιτήτως το όνομα του υποψηφίου, ο επιβλέπων καθηγητής, η ημερομηνία της ανακοίνωσης στη Γ.Σ.Ε.Σ. και η ημερομηνία λήξεως της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

2. Η λήξη της διαδικασίας κρίσεως και βαθμολόγησης της επιστημονικής μελέτης μπορεί να περατωθεί μέχρι δύο ετη μετά τη συμπλήρωση του Α' διετούς κύκλου σπουδών. Εάν παρέλθει η προθεσμία αυτή ύπρακτη, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο και η περάτωση του Α' κύκλου σπουδών θεωρείται ότι έλλησε αδοκίμως και ανεπιτυχώς. Ο σπουδαστής δέν μπορεί να συνεχίσει στο Β' κύκλο σπουδών. Καμμία άλλη βεβαίωση για συμπλήρωση του διετούς κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών δέν χορηγείται πλήγη του Διπλώματος Ειδικεύσεως. Μόνο κατά τη διάρκεια των δύο ετών μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι ο σπουδαστής είναι εγγεγραμμένος, και μέχρι της λήξεως της διαδικασίας της επιστημονικής μελέτης μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι ο σπουδαστής βρίσκεται στο στάδιο συντάξεως της μελέτης επί του συγκεκριμένου θέματος.

3. Δέν είναι δυνατή αλλαγή του θέματος ενός υποψηφίου, παρά μόνο με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή. Αλλαγή θέματος μεταπτυχιακής εργασίας σε καμμία περίπτωση δέν αποτελεί λόγο για παράταση των ανωτέρω προθεσμιών.

4. Όταν περατωθεί η σύνταξη της μελέτης, υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος με σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή, ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση, σε 7 αντίτυπα.

5. Στην πρώτη μετά την υποβολή της μελέτης Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται απ' αυτήν τομελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχει ο επιβλέπων καθηγητής και άλλα δύο μελη Δ.Ε.Π., από εκείνα που έχουν δικαίωμα να μετέχουν στις εξεταστικές επιτροπές σύμφωνα με το νόμο. Ο ορισμός των άλλων δύο μελών γίνεται μετά από πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή.

6. Μετά τον ορισμό ο Πρόεδρος του Τμήματος αποστέλλει την εργασία στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία πρέπει σε 60 ημέρες από την αποστολή να αποφανθεί περί της αποδοχής ή μη και βαθμολογήσεως της, με κλίμακα βαθμολογίας 0-10, αποστέλλοντας στη Γραμματεία το Πρακτικό της εξετάσεως του υποψηφίου. Εάν ένα μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένων παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από τον Πρόεδρο, μέχρι 30 ημέρων. Με την παρέλευση και αυτής της προθεσμίας η διαδικασία δύναται να συνεχισθεί με την πλειοψηφία των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής.

7. Για να εγκριθεί μία μεταπτυχιακή μελέτη, πρέπει να ανταποκρίνεται στις παρακάτω απαρτίσεις.

α) Τό θέμα και το περιεχόμενό της μελέτης να είναι συναφές με το αντικείμενο του Κλάδου ειδικεύσεως, τα μεταπτυχιακά μαθήματα του οποίου παρακολούθησε ο φοιτητής.

β) Η πραγμάτευση, χωρίς κατ' ανάγκη να έχει οπωδήποτε νέα στοιχεία, να γίνεται με νέο τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, με τον οποίο να παρουσιάζεται η ερευνητική προσπάθεια και επίδοση του υποψηφίου.

γ) Να έχει έκταση τουλάχιστον τεσσάρων τυπογραφικών φύλλων.

8. Για την τελική κρίση και βαθμολόγηση της επιστημονικής μελέτης του υποψηφίου η Τομελής Εξεταστική Επιτροπή καλεί αυτόν σε δημόσια εξέταση επί του θέματος της εργασίας του, η οποία μπορεί να διαρκέσει μέχρι μία ώρα. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια εξέταση απευθύνεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, ύστερα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, ως οποίος φροντίζει να συντονίσει τη διαδικασία, στην οποία και προεδρεύει.

9. Η δημοσίευση της διπλωματικής εργασίας του υποψηφίου απαιτεί ειδική άδεια της Τομελούς Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία μπορεί να δοθεί είτε συγχρόνως με την τελική έγκρισή της είτε σε άλλη συνεδρίαση, αφού ο υποψήφιος λάβει υπ' οψή του αποδεδειγμένα τις τυχόν παρατηρήσεις της Τομελούς Εξεταστικής Επιτροπής για διόρθωση της εργασίας. Οι τυχόν παρατηρήσεις, που πρέπει να ληφθούν υπόψη πριν τη δημοσίευση, κατατίθενται γραπτώς στο Πρακτικό της εγκρίσεως. Όταν ο υποψήφιος ζητήσει την έγκριση για δημοσίευση της εργασίας, αυτή δίδεται σε προθεσμία 30 ημέρων, αφού λάβουν γνώση τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής η έγκριση δύναται να δοθεί κατά πλειοψηφίαν.

Η δημοσίευση της εργασίας χωρίς την έγκριση της Τομελούς Επιτροπής έχει συνέπειες, μέχρι αφαιρέσεως του τίτλου.

Άρθρο 17

1. Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών σε διπλωματούχους γίνεται με ανακοίνωση ενώπιον της Γ.Σ.Ε.Σ., στην οποία παρίστανται οι ενδιαφερόμενοι. Η διαδικασία αυτή μπορεί να είναι δημόσια. Γίνεται δύο φορές κατ' έτος στο τέλος κάθε εξαμήνου.

2. Πρίν την επίσημη αναγόρευση ο διπλωματούχος μπορεί να ιαμβάνει πιστοποιητικό του τίτλου του για διοικητική χρήση.

3. Ο χορηγούμενος τίτλος Μ.Δ.Ε. έχει τη μορφή:

Άρθρο 18

Β' Κύκλος

1. Ο Β' κύκλος του Π.Μ.Σ. αποβλέπει στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος και συνίσταται στη μελέτη και επιστημονική έρευνα ειδικού πρωτοτύπου θέματος (διδακτορικής διατριβής) υπό την επιβλεψη Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, με την οποία συνεργάζεται ο υποψήφιος τουλάχιστον σανά τρίμηνο. Ο Β' κύκλος διαφέρει τουλάχιστον τοία έτη και δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από έξι. Με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 19, η προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία ανακοινώσεως του θέματος της διατριβής διατριβής στη Γ.Σ.Ε.Σ. Μετά τη συμπλήρωση του μεγίστου χρόνου των έξι ετών από της ανακοινώσεως αυτής, ο υποψήφιος που δέν έχει υποβάλλει τη διδακτορική του διατριβή, διαγράφεται από τον κατάλογο του Β' κύκλου του Π.Μ.Σ.

Απαραίτητη προϋπόθεση για εγγραφή στο Β' κύκλο είναι η κατοχή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδικεύσεως από Π.Μ.Σ. Οφθαλδόξου Θεολογικής Σχολής.

2. Πτυχιούχος Θεολογίας, κάτοχος Μ.Δ.Ε. από Π.Μ.Σ. Τμήματος άλλης Σχολής της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, του οποίου το θέμα είναι συναφές με ένα από τα αντικείμενα του Π.Μ.Σ. του Τμήματος, δύναται να εγγραφεί στο Β' κύκλο του Π.Μ.Σ. Η συνάφεια του θέματος με τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. του Τμήματος κρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

3. Η αίτηση του ενδιαφερομένου μπορεί να εγκριθεί η να απορριφθεί από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

4. Με την αίτηση εγγραφής στο Β' κύκλο του Π.Μ.Σ. ο υποψήφιος δηλώνει εάν υπήρξε κατά το παρελθόν υποψήφιος διδάκτορας σε άλλο Τμήμα και με ποιό θέμα.

Άρθρο 19

1. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή του Β' κύκλου - υποψήφιο διδάκτορα - ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από εισήγηση της

Συντονιστικής Επιτροπής, Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψήφιού. Η Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα, που είναι μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τομέως και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή, του αναπληρωτή καθηγητή ή του επίκουρου καθηγητή, και από δύο άλλα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλου Τμήματος του Πανεπιστημίου, συγγενούς γνωστικού αντικειμένου, από τα οποία μπορεί το ένα να είναι λέκτορας, εφ' όσον είναι μόνιμος η έχει τουλάχιστον τριετή θητεία, η εφευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρυματος, κατά τα προβλέπομένα στην παρ. 3 του άρθρου 12 του Ν. 2083/1992. Για τον επιβλέποντα καθηγητή ο υποψήφιος δηλώνει την επιθυμία του με την αίτησή του. Τα άλλα δύο μελη προτείνει ο επιβλέπων καθηγητής ανάλογα με το σχεδιασμό που έχει αποφασίσει.

2. Η Συμβουλευτική Επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο καθορίζει το θέμα της διατριβής, μέσα σε διάστημα 60 ημερών από τον ορισμό της, το οποίο και καταθέτει με δήλωσή της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Με την παρέλευση άποψιτης της προθεσμίας αυτής των 60 ημερών, αρχίζουν να μετρούν οι προθεσμίες της παρ. 1 του άρθρου 18. Η Γ.Σ.Ε.Σ. εξετάζει το προτεινόμενο θέμα και αποφαίνεται αν εμπλέπει στο περιεχόμενο του απονεμούμενου από το Τμήμα Διδακτορικού Διπλώματος, σύμφωνα με τον κατά το νόμο προσανατολισμό της, εγκρίνοντας η απορρίπτοντας αυτό. Μετά την έγκριση του θέματος από τη Γ.Σ.Ε.Σ., αυτό εγγράφεται σε ειδικό καταλόγο θεμάτων διδακτορικών διατριβών, που τηρείται στη Γραμματεία του Τμήματος. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνονται απαραίτητως το όνομα του υποψήφιου, η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή της προηγουμένης παραγράφου, η ημερομηνία εγκρίσεως της Γ.Σ.Ε.Σ. και η ημερομηνία συμπλήρωσεως του ελαχίστου χρόνου για την υποβολή της διδακτορικής διατριβής, καθώς και της λήξεως του μεγίστου χρόνου που επιτρέπεται γι' αυτήν, μετά την οποία ολοκληρώνεται η διαδικασία είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

3. Σ' όλο το στάδιο έφευνας ο υποψήφιος εργάζεται υπό την παρακολούθηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ο επιβλέπων καθηγητής έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση και καθοδήγηση του υποψήφιου. Στο τέλος κάθε χρόνου κατατίθεται στη Συντονιστική Επιτροπή έκθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής και του υποψήφιου, που περιγράφει την πρόοδο του. Με την εκθεση η Συμβουλευτική Επιτροπή μπορεί να προτείνει την τροποποίηση του τίτλου του θέματος ανάλογα με το υλικό που έχει

συγκεντρώσει ο υποψήφιος ή την αλλαγή του θέματος της διδακτορικής διατριβής, εάν διαπιστωθούν αντικειμενικές αδυναμίες ολοκληρώσεως της ερεύνης. Μπορεί ακόμη να προτείνει τη διαγραφή του θέματος από τον καταλογό των διδακτορικών διατριβών, αν διαπιστώσει αμέλεια, αδιαφορία η αδιναμία από τον υποψήφιο. Τροποποίηση του τίτλου του θέματος δεν επηρεάζει τις προθεσμίες της παρ. 1 του άρθρου 18. Τυχόν αλλαγή θέματος αποτελεί λόγο παρατάσεως της μεγίστης προθεσμίας, κατά την κρίση της Γ.Σ.Ε.Σ.

4. Μόλις ο υποψήφιος θεωρήσει ότι έχει περατώσει το ερευνητικό του έργο, το παρουσιάζει στη Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία εντός δύο μηνών αποφασίζει αν αυτό είναι επαρκές η χρειάζεται συμπλήρωση. Στην περίπτωση της επάρκειας, επιτρέπει τη συγγραφή της διατριβής. Εάν το ερευνητικό έργο έχει ανάγκη συμπλήρωσεως, ο υποψήφιος το παρουσιάζει εκ νέου, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία.

5. Μετά τη συγγραφή της διατριβής, ο υποψήφιος την υποβάλλει με αίτησή του στη Γραμματεία του Τμήματος, σε αριθμό αντιτύπων όσα είναι τα μελη Δ.Ε.Π. του Τμήματος σύν ενα, με σύμφωνη γένωμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής περί της επαρκείας του. Ο Πρόεδρος του Τμήματος διαβιβάζει το συντομότερο τη διατριβή στη Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία εντός 60 ημερών υποβάλλει σχετική εισηγητική έκθεση, η οποία διανέμεται σε όλα τα μελη Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Με την εισηγητική έκθεση, ύστερα από αναλυση και αξιολόγηση του περιεχομένου της διατριβής, πρέπει να προτείνεται η συνέχιση ή όχι της διαδικασίας με την παραπομπή προς τελική κρίση στην Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή της παρ. 5β του άρθρου 12 του Ν. 2083/92. Σε περίπτωση αρνητικής εισηγήσεως, η Γ.Σ.Ε.Σ. με πρόταση της Τμημελούς Επιτροπής μπορεί να αποφασίσει την επιστροφή της διατριβής στον υποψήφιο για συνέχιση ή συμπλήρωση της έρευνάς του, εφ' όσον όμως δεν έχουν εξαντληθεί οι προβλεπόμενες προθεσμίες. Άλλα σε καμία περίπτωση δεν μπορεί στη φάση αυτή να τροποποιηθεί ή να αλλάξει το θέμα της διατριβής.

Άρθρο 20

1. Μέσα σε είκοσι ημέρες από την υποβολή της εισηγήσεως ή μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας των 60 ημερών άπρακτης, η Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίζει τη συγκρότηση Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, σύμφωνα με την παρ. 5β του άρθρου 12 του Ν. 2083/92, η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. Στην

Εξεταστική Επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, εφ' όσον έχουν την ιδιότητα του μέλους Δ.Ε.Π., και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) η περισσότερα κατά περίπτωση ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή. Τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής ανήκουν στην ίδια ή συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτήν στην οποία εκπονεί ο υποψήφιος τη διατριβή του ή μπορούν ορισμένα από αυτά να προέρχονται από άλλο Τμήμα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

2. Μετά τη συγκρότηση της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής αποστέλλονται τα υποβληθέντα αντίτυπα της διατριβής στα υπόλοιπα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

3. Η Εξεταστική Επιτροπή συνέρχεται με πρόσκληση του επιβλέποντος καθηγητή και συζητά επί του περιεχομένου της διατριβής, λαμβάνοντας υπ' όψη και την εισηγητική έκθεση, και αποφασίζει

α) την κατ' αρχήν έγκριση της διατριβής

β) τη διατύπωση συγκεκριμένων παρατηρήσεων των μελών της, τις οποίες πρέπει να λάβει υπ' όψη ο υποψήφιος για ουσιαστική βελτίωση της διατριβής του, και αναβολή λήψης απόφασης. (Τέτοιες παρατηρήσεις πρέπει να γίνουν δεκτές κατά πλειοψηφία από τα μέλη της Επιτροπής και να διατυπωθούν με σαφήνεια στο Πρακτικό).

γ) την απόρριψη της διατριβής.

4. Σε περίπτωση αναβολής, για να ληφθούν υπ' όψη οι παρατηρήσεις, αυτή δέν μπορεί να διαρκέσει πέραν του έτους. Εάν παρέλθει άπρακτη αυτή η προθεσμία, υπαιτιότητι του υποψηφίου, θεωρείται λήξασα η διαδικασία ανεπιτυχώς, και ο υποψήφιος διαγράφεται. Για τις διατυπώμενες παρατηρήσεις, ο υποψήφιος ενημερώνεται από τον επιβλέποντα καθηγητή και το Πρακτικό της συνεδρίας και αφού προθεί στις απαραίτητες διορθώσεις, την καταθέτει εκ νέου στην Εξεταστική Επιτροπή, η οποία αποφασίζει πλέον την κατ' αρχήν έγκριση ή απόρριψη αυτής.

5. Όταν αποφασίσθει η κατ' αρχήν έγκριση, ο επιβλέπων καθηγητής ενημερώνει τον Πρόεδρο, ο οποίος καλεί την Εξεταστική Επιτροπή σε δημόσια συνεδρίαση, κατά την οποία ο υποψήφιος υποστηρίζεται ενώπιον αυτής τη διατριβή του, αναπτύσσοντας το περιεχόμενό της με έμφαση στα σημεία πρωτοτυπίας και

απαντώντας σε ερωτήσεις των μελών της Επιτροπής και των παρόντων.

6. Μετά το πέρας της δημοσίας εξετάσεως η Επιτροπή διασκέπεται κατ' ιδίαν και αποφασίζει την τελική έγκριση της διατριβής και τη βαθμολόγηση του υποψηφίου με το βαθμό άριστα, λίαν καλός, καλώς, τον οποίο ανακοινώνει δημοσίως στον υποψήφιο.

7. Μετά την τελική έγκριση, ο υποψήφιος λαμβάνει τον τίτλο του διδάκτορα.

Άρθρο 21

Προϋποθέσεις που απαιτούνται για να εγκριθεί η διδακτορική διατριβή.

1. Η πραγμάτευση να έχει οπωσδήποτε νέα στοιχεία, να γίνεται με επιστημονικό τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, στον οποίο να απεικονίζεται η ερευνητική δινατότητα και η πρωτότυπη συμβολή του υποψηφίου στην έρευνα.

2. Πλήρης ενημέρωση επί των πηγών και της βιβλιογραφίας, ειδικά ως προς το περιεχόμενο της διατριβής. Εδώ συνεκτιμάται η υπομνηματισμένη δημοσίευση ανεκδότων πηγών, όπου αυτό απαιτείται.

Άρθρο 22

1. Εάν παρέλθει ο μέγιστος χρόνος προθεσμίας εκπονήσεως της διδακτορικής διατριβής χωρίς να έχει κατατεθεί η διατριβή στη Γραμματεία με τη σύμφωνη γνώμη της Τριμελούς Επιτροπής, ή εάν απορρίφθηκε οριστικά, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο των Θεμάτων διδακτορικών διατριβών και ο υποψήφιος θεωρείται ότι περάσωσ τον Β' κύκλο σπουδών ανεπιτυχώς. Με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 19 δεν επιχεπτεται καμία παράταση της προβλεπομένης από την παρ. 1 του άρθρου 18 προθεσμίας.

2. Μέλη όλων των επιτροπών (συμβουλευτικών ή εξεταστικών) δεν αντικαθίστανται παρά μόνο για αναπότρεπτο λόγο, που κρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Σε περίπτωση αποχωρήσεως από την υπηρεσία τους, τα μέλη μπορούν να παραμείνουν στις συμβουλευτικές επιτροπές με δίλωσή τους. Άλλως αντικαθίστανται.

Άρθρο 23

Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ενώπιον της οποίας γίνεται και η καθομολόγηση σε δημόσια συνεδρίασή της επί παρουσία του Πρυτάνεως.

Ο τύπος της καθομολόγησης διδάκτορα είναι:

.....
Ο τύπος του Διδακτορικού Διπλώματος είναι:
.....

Άρθρο 24

Μεταβατικές διατάξεις

Οι διδακτορικές διατριβές, που ήδη εκπονούνται στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, συνεγίζονται με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 14 του Ν. 2083/92.

Όσοι κατέχουν ήδη Διπλώμα Ειδικεύσεως και δεν έχουν αρχίσει τη διαδικασία εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, μπορούν να εγγραφούν στο Β' κύκλο του Π.Μ.Σ., κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18 του παρόντος Κανονισμού.

Μεταπτυχιακοί του παλαιού προγράμματος εντάσσονται στις διαδικασίες του παρόντος Κανονισμού.-

Β. ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Άρθρο 1

Διοίκηση της Βιβλιοθήκης

α) Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί με την εποπτεία πενταμελούς επιτροπής, που συγχροτείται από τον Κοσμήτορα, ένα μέλος του ΔΕΠ από κάθε Τμήμα, τον Διευθυντή της Βιβλιοθήκης και ένα φοιτητή.

β) Ο Διευθυντής προϊσταται του προσωπικού, που εργάζεται στη Βιβλιοθήκη, και κατευθύνει αυτό για την υλοποίηση των αποφάσεων της επιτροπής.

Άρθρο 2

Λειτουργία Αναγνωστηρίου και Βιβλιοστασίου

α) Το Αναγνωστήριο λειτουργεί όλες τις εργάσιμες ημέρες, πρωί και απόγευμα, για όλο το διδακτικό προσωπικό και τους φοιτητές της Σχολής.

β) Η είσοδος στο Αναγνωστήριο και στο Βιβλιοστάσιο ελέγχεται για όλους τους εξερχομένους, χωρίς έξαίρεση.

γ) Μέσα στο Αναγνωστήριο δεν επιτρέπονται οι θόρυβοι και το κάπνισμα.

Άρθρο 3

α) Όλοι έχουν το δικαίωμα να εισέρχονται στους χώρους του βιβλιοστασίου και να παραμένουν σ' αυτούς τις εργάσιμες ώρες.

β) Όσοι εισέρχονται στους χώρους αυτούς υποχρεούνται να μην δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργία τους.

Άρθρο 4

Δανεισμός βιβλίων

α) Με την επιφύλαξη του άρθρου 5 τα βιβλία δανείζονται μέχρι δύο εβδομάδες. Με τη λήξη της προθεσμίας αυτής κάθε δανεισμένο βιβλίο επιστρέφεται υποχρεωτικός.

β) Για το δανεισμό αυτό συντάσσεται κανονικό δελτίο δανεισμού εις διπλούν.

γ) Κάθε δύο εβδομάδες, ο βιβλιοθηκάριος υποβάλλει στην επιτροπή διοίκησης της βιβλιοθήκης κατάσταση των καθυστερούντων την επιστροφή των βιβλίων.

δ) Ο δανεισμός μπορεί να παρατείνεται για άλλες δύο εβδομάδες με τις προϋποθέσεις:

1. Ότι το βιβλίο δεν έχει ζητηθεί εν τω μεταξύ από άλλον και
2. Ότι με τη λήξη της πρώτης προθεσμίας το ίδιο το βιβλίο προσκομίζεται στο βιβλιοθηκάριο.

Προφορική ανανέωση του δανεισμού δεν επιτρέπεται σε καμιά περίπτωση. Παρόταση της προθεσμίας δανεισμού σημειώνεται πάνω στο ίδιο δελτίο.

Άρθρο 5

α) Δεν δανείζονται:

1. Όλα τα βιβλία που βρίσκονται στο χώρο του Αναγνωστηρίου.

2. Τόμοι σειρών, εγκυκλοπαιδειών, λεξικών και περιοδικών που βρίσκονται στο Βιβλιοστάσιο.

3. Βιβλία που έχουν εκδοθεί προ του 1990.

4. Τα πολύ φθαρμένα βιβλία.

β) Εξαίρεση της προηγούμενης παραγράφου επιτρέπεται:

1. Για να βγουν φωτοτυπίες. Στην περίπτωση αυτή δίδεται η ταυτότητα του δανειζόμενου και η διάρκεια του δανεισμού δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δύο ώρες, και εν πάσῃ περιπτώσει το βιβλίο πρέπει να έχει επιστραφεί την ώρα που κλείνει η Βιβλιοθήκη.

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις επιτρέπεται ο δανεισμός των βιβλίων της προηγούμενης παραγράφου μόνο στο διδακτικό προσωπικό της Σχολής, μισή ώρα πριν από το βραδινό αλείσμα της Βιβλιοθήκης μέχρι την 9η π.μ. της επόμενης ή της πρώτης εργάσιμης ημέρας από την ημέρα δανεισμού. Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται πρόσχειρο δελτίο δανεισμού που καταστρέφεται με την επιστροφή.

3. Το χρονικό όριο που τίθεται για την επιστροφή στις δύο προηγούμενες περιπτώσεις είναι απαράβατο.

γ) Σε περιπτώσεις που ανατίθενται από τα μέλη ΔΕΠ εργασίες σε φοιτητές, που απαιτούν τη χρήση μιας ορισμένης βιβλιογραφίας από πολλούς φοιτητές συγχρόνως μπορούν τα μέλη του ΔΕΠ να γνωστοποιούν εγκαίρως στη Βιβλιοθήκη την κατάσταση των βιβλίων που είναι απαραίτητα, γνωρίζοντας συγχρόνως και τη χρονική διάρκεια που θα απαιτηθεί. Στις περιπτώσεις αυτές τα βιβλία που περιλαμβάνονται στις καταστάσεις εντάσσονται για το θέμα του δανεισμού, και μόνο για το προβλεπόμενο χρονικό όριο, στην περίπτωση των παραγράφων α' και β' του άρθρου αυτού.

Άρθρο 6

α) Ο υπάλληλος της Βιβλιοθήκης έχει δικαίωμα και υποχρεώνεται να ζητά από το δανειζόμενο όσα στοιχεία θεωρεί

απαραίτητα ως εγγύηση και για την εξασφάλιση της έγκαιρης επιστροφής (τηλέφωνο, διεύθυνση, ταυτότητα κ.λπ.).

β) Ο υπεύθυνος για την απώλεια βιβλίου υποχρεώνεται να το αντικαταστήσει αμέσως.

Άρθρο 7

Εφαρμογή του Κανονισμού

Η Κοσμητεία και η επιτροπή διοίκησης της Βιβλιοθήκης έχουν δικαίωμα να καθορίζουν όλα τα πρόσφρομα μέσα για την εφαρμογή του κανονισμού αυτού.

Άρθρο 8

α) Η παράβαση του Κανονισμού επισύρει κυρώσεις, μέχρι και την απαγόρευση εισόδου στη Βιβλιοθήκη για μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα, που επιβάλλονται από τον Κοσμήτορα ή την Κοσμητεία.

β) Τα στοιχεία για την επιβολή κυρώσεων ανακοινώνονται στα Τμήματα και τη διεύθυνση της Βιβλιοθήκης και φυλάσσονται στο αρχείο της Κοσμητείας.

Γ. ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. Άρθρο 24 Ν. 1268/1982

Πρόγραμμα σπουδών

1. Το πρόγραμμα σπουδών περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών και των κατ' επιλογή υποχρεωτικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων.

2. Το πρόγραμμα σπουδών προσαρμόζεται στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου, ο οποίος καθορίζεται για κάθε πτυχίο με Π.Δ. που εκδίδεται μετά από γνώμη του Ε.Σ.Α.Π. και των σχολών και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από οκτώ.

3. Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα περιλαμβάνει έναν αριθμό «διδακτικών μονάδων» (Δ.Μ.). Η Δ.Μ. αντιστοιχεί σε μία εβδομαδιαία ώρα διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο, προκειμένου περί αυτοτελούς διδασκαλίας μαθήματος και σε μία μέχρι τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ή εξάσκησης επί ένα εξάμηνο για το υπόλοιπο εκπαιδευτικό έργο, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Γ.Σ. Τμήματος. Στο πρόγραμμα σπουδών περιέχεται και ο ελάχιστος αριθμός Δ.Μ., που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου.

4. Η κατανομή των εξαμηνιαίων μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τους φοιτητές. Ανταποκρίνεται πάντως σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένης στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και στην αλληλουχία των προαπαιτούμενων και των εξαρτημένων από προαπαιτούμενα μαθήματα.

5. Τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα καλύπτουν τουλάχιστον το 1/4 του προγράμματος σπουδών.

6. Αρμόδια για την κατάρτιση του προγράμματος σπουδών είναι η Γ.Σ. του Τμήματος. Το πρόγραμμα σπουδών συναθεωρείται κάθε Απρίλιο. Ο πρόεδρος του Τμήματος συγκροτεί επιτροπή προγράμματος από τα μέλη της Γενικής Συνελεύσεως του Τμήματος με ετήσια θητεία, η οποία υποβάλλει σχετική εισήγηση στη Γ.Σ. του Τμήματος, αφού προηγουμένως κωδικοποιήσει τις προτάσεις των Τομέων.

7. Η απόφαση της Γ.Σ. Τμήματος για το πρόγραμμα σπουδών κοινοποιείται στον Κοσμήτορα και στην Ε.Α.Γ.Ε. και δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών της Σχολής και του Τμήματος.

8. Στα προγράμματα σπουδών ενός Τμήματος μπορούν να περιλαμβάνονται και μαθήματα που ανήκουν στο γνωστικό πεδίο Τομέα άλλων Τμημάτων της ίδιας ή άλλης Σχολής. Στην περίπτωση αυτή η ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα αυτού γίνεται με απόφαση της Κοσμητείας ή του Πρωτανικού Συμβουλίου αντίστοιχα, μετά από πρόταση των αντίστοιχων Τμημάτων ή Σχολών.

9. Η Γ.Σ. Τμήματος μπορεί να αντικαταστήσει μέρος των κατ' επιλογή υποχρεωτικών μαθημάτων των τελευταίων δύο εξαμήνων πριν από το πτυχίο με ισότιμα προγράμματα εφαρμογών στο γνωστικό πεδίο του Τμήματος σε σύνδεση με την παραγωγική διαδικασία, τα οποία μπορούν να επιλέγονται οι φοιτητές στη θέση των μαθημάτων αυτών.

Με την απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δημοσιευόμενη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη του Ε.Σ.Α.Π. και των Τμημάτων καθορίζονται οι λεπτομέρειες της οργάνωσης των προγραμμάτων αυτών, οι οροί της απασχόλησης των φοιτητών και της ενδεχόμενης αμοιβής τους, καθώς και οι μορφές συνεργασίας στα πλαίσια των προγραμμάτων αυτών με τους φορεις που μετέχουν στο Ε.Σ.Α.Π.

10. Για όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών καθορίζεται ο Τομέας που έχει αρμοδιότητα για τη διδασκαλία του. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να διδάσκονται από όλα τα μέλη του Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

11. Σε περίπτωση μαθήματος που διδάσκεται σε μεγάλα ακροατήρια επιδιώκεται η διαιρεση της αντίστοιχης τάξης σε τμήματα με μικρό αριθμό φοιτητών και η ανάθεση διδασκαλίας του μαθήματος για κάθε τμήμα σε ένα μέλος του Δ.Ε.Π. του αντίστοιχου Τομέα. Το μέλη του Δ.Ε.Π. που παίρνουν τέτοια ανάθεση, συγχροτούν την επιτροπή του μαθήματος με συντονιστή μέλος του Δ.Ε.Π. που κατέχει την ανώτατη βαθμίδα. Η επιτροπή του μαθήματος συντονίζει την ομοιομορφία της διδασκαλίας ως προς το περιεχόμενο και την έκταση της διδακτικής ύλης, των ασκήσεων και των εξετάσεων.

12. α) Με απόφαση της Συγκλήτου είναι δυνατή η οργάνωση διασχολικών προγραμμάτων που οδηγούν σε ξεχωριστό πτυχίο. Η διδασκαλία κάθε διασχολικού προγράμματος ανατίθεται με μερική απασχόληση σε μέλη του Δ.Ε.Π., δύο ή περισσότερων Τμημάτων του Α.Ε.Ι., ύστερα από πρόταση των Δ.Σ. των Τμημάτων αυτών.

β) Με απόφαση της συγκλήτου ορίζεται πενταμελής διοικούσα επιτροπή από μέλη του Δ.Ε.Π. που συμμετέχουν στο διασχολικό πρόγραμμα, στην οποία ανήκει το Τμήμα που έχει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

γ) Η διοικούσα επιτροπή έχει τις αρμοδιότητες του Δ.Σ. Τμήματος, ενώ η Σύγκλητος έχει τις αρμοδιότητες της Γ.Σ. Τμήματος σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα σπουδών, τη διανομή του διδακτικού έργου και την τοποθέτηση και καθορισμό καθηκόντων Ε.Μ.Υ.

2. Άρθρο 25 Ν. 1268/1982

Κανονισμός σπουδών

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου έτους.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρρέωνται χρονικά σε δύο εξάμηνα.

3. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και 2 για εξετάσεις.

4. Διακοπή του εκπαιδευτικού έργου, αλλά και της εν γένει λειτουργίας ενός Α.Ε.Ι., πέρα από τα προβλεπόμενα στο νόμο αυτό, είναι δυνατή μόνο με απόφαση της συγκλήτου και μόνο για εξαιρετικές περιπτώσεις.

5. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν είναι μικρότερος από τα 2/3 του προβλεπόμενου στο πρόγραμμα για τις εργάσιμες μέρες του αντίστοιχου εξαμήνου, το αντίστοιχο μάθημα θεωρείται ότι δεν διδάχθηκε.

6. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο εξάμηνο λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με πρόταση της Συγκλήτου ρυθμίζει την έναρξη και λήξη των δύο εξαμήνων εκτός των ημερομηνιών αυτών, ώστε να συμπληρωθεί ο αριθμός των εβδομάδων της παραγράφου 3.

7. Με τους εσωτερικούς κανονισμούς των Α.Ε.Ι. ορίζονται τα σχετικά με τη δυνατότητα οργάνωσης και λειτουργίας εξαμήνων για ταχύρρυθμη διδασκαλία ή συμπλήρωση ύλης εξαμήνου.

8. Η βαθμολογία του φοιτητή σε κάθε μάθημα καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος υποχρεώνεται να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε θέματα ή εργαστηριακές ασκήσεις.

9. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα, ο φοιτητής υποχρεώνεται να το επαναλάβει κατά το επόμενο εξάμηνο.

10. Σε περίπτωση αποτυχίας σε κατ' επιλογή υποχρεωτικό μάθημα, ο φοιτητής υποχρεώνεται να το επαναλάβει σε επόμενα εξάμηνα ή να το αντικαταστήσει με άλλο κατ' επιλογή μάθημα.

11. Τα μαθήματα που χαρακτηρίζονται ως προσπαταιτούμενα διδάσκονται και κατά τα δύο εξάμηνα του έτους.

12. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και παίρνει πτυχίο, όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων.

13. Τα σχετικά με τον τύπο των χορηγουμένων πτυχιών και με την καθομολόγηση των πτυχιούχων καθορίζονται στους επωτερικούς κανονισμούς των Α.Ε.Ι.

Με τον Ν. 1566/85 (άρθρ. 76 παρ.) κυρώθηκε η Υπουργική Απόφαση Φ 141.2/B3/3781/84, που όριζε (άρθρ. 6) ότι:

2. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα, που δεν είναι προσπαταιτούμενο άλλου, ο φοιτητής επαναλαμβάνει την παρακολούθηση του μαθήματος στο επόμενο εξάμηνο, εφόσον το μάθημα διδάσκεται και στο επόμενο εξάμηνο, διαφορετικά το επαναλαμβάνει στο μεθεπόμενο. Μετά την επανάληψη του μαθήματος ο φοιτητής επαναλαμβάνει την εξέταση. Η ρύθμιση αυτή ισχύει και σε περιπτώσεις επανειλημένων αποτυχιών.

3. Σε περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα επιλογής, ο φοιτητής έχει την ευχέρεια είτε να αλλάξει μάθημα επιλογής, είτε να επαναλάβει την παρακολούθηση και εξέταση του μαθήματος, σύμφωνα με την προηγουμένη παραγράφο.

4. Σε περίπτωση που το μάθημα δεν επαναλαμβάνεται στο επόμενο εξάμηνο και ο φοιτητής αποτύχει στις εξετάσεις, η αποτυχία του δεν οριστικοποιείται πριν τον δοθεί η ευκαιρία να επαναλάβει την εξέταση στην περίοδο Σεπτεμβρίου.

Δ. ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΟΧΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ

Υπουργική απόφαση περί διανομής διδακτικών βιβλίων και βοηθημάτων

**Άρθρο 8
Διανομή στους φοιτητές**

1. Όλοι οι φοιτητές που εγγράφονται σε Α.Ε.Ι., είτε με εισαγωγικές είτε με μετεγγραφή, έχουν δικαίωμα να πάρουν δωρεάν τα διδακτικά βιβλία, τα βοηθήματα και τις πανεπιστημιακές παραδόσεις για τα μαθήματα που προβλέπονται από το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών για το εξάμηνο εγγραφής, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 22 του Ν. 2083/92. Δεν δικαιούνται δωρεάν διδακτικά βιβλία όσοι εγγράφονται για δεύτερο πτυχίο. Εξαιρούνται όσοι εγγράφονται με εξετάσεις από τα ΤΕΙ.

Το δικαίωμα της δωρεάν χορηγήσης βιβλίων ακολουθεί το όριο εισποδήματος όπως εκάστοτε ισχύει για τις διάφορες κατηγορίες (Ν. 2083/92 άρθρο 22) και αποδεικνύεται από υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599 του φοιτητή και το εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας του υπόχρεου υποβολής φορολογικής δήλωσης. Το σημείωμα αυτό ή νόμιμα επικυρωμένο αντίγραφό του επιδεικνύεται στη Γραμματεία της Σχολής κατά την υποβολή της δήλωσης προτίμησης μαθημάτων, η οποία πρέπει να υποβάλλεται στη γραμματεία του Τμήματος στην αρχή κάθε εξαμήνου (Ν. 2083/92, άρθρο 9, παρ. 4). Η δήλωση αυτή υποβάλλεται εις διπλούν και τα στοιχεία του εκκαθαριστικού σημειώματος (ΑΦΜ, αριθμόδια ΔΟΥ και συνολικό δηλωθέν εισόδημα) σημειώνονται σε ειδικό τμήμα της που είτε υπάρχει στο έντυπο είτε τοποθετείται με σφραγίδα. Η ένδειξη «Δικαιούται δωρεάν χορηγηση συγγραμμάτων με την προϋπόθεση ότι δεν έχει ξαναπάρει» καταχωρίζεται στα δύο αντίτυπα, το ένα εκ των οποίων, νομίμως υπογεγραμμένο, παίρνει ο φοιτητής. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει εκκαθαριστικό σημείωμα, επειδή το εισόδημα είναι κάτω από το αφορολόγητο δόμιο, αυτό πρέπει να αποδεικνύεται με σχετική βεβαίωση της οικείας Δ.Ο.Υ. ότι δεν έχει υποβληθεί δήλωση εισόδηματος από τον υπόχρεο.

Με το αντίγραφο αυτό ο φοιτητής μπορεί να παραλαμβάνει αμέσως τα δωρεάν βιβλία των μαθημάτων που είχε δηλώσει. Ο δισταύλων είναι υποχρεωμένος να ακυρώνει τα αντίτυπα αυτά με την ένδειξη «ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΕΚΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ» και να κρατά κατάσταση με τα στοιχεία των φοιτητών αυτών και μόνο, δεδομένου ότι οι υπόλοιποι φοιτητές δε δημιουργούν καμάρια χρηματική απαίτηση. Συνιστάται όμως η μονογραφή των δηλώσεων για αποφυγή διπλής χορηγήσης. Η απόδοση των χρημάτων που προκύπτουν από την πώληση βιβλίων που εξεδόθησαν από το ΑΕΙ θα γίνεται από το διανομέα στο ΑΕΙ εντός 30 ημερών από την ημερομηνία εξετάσεως του αντίστοιχου μαθήματος με βάση τον εναπομείναντα αριθμό αντιτύπων. Για τις δοσοληψίες που αφορούν την περίπτωση αυτή εκδίδονται τα προβλεπόμενα από τον ΚΒΣ παρατατικά, τόσο από το ΑΕΙ όσο και από τον διανομέα. Τα χρήματα αυτά θα κατατίθενται στο φορέα 120 ΚΑΕ 1123 του ΑΕΙ και θα χρησιμοποιούνται ΑΕΙ για τις ανάγκες έκδοσης και διακίνησης των συγγραμμάτων.

Οι προαναφερθέντες φοιτητές έχουν δικαίωμα να συνεχίσουν να παίρνουν δωρεάν το αντίστοιχο διδακτικό υλικό σε καθένα από τα επόμενα εξάμηνα, για τα μαθήματα που δηλώνουν για κάθε εξάμηνο, εφόσον έχασαν ή απορρίφθησαν τα πληρούντα τις προϋποθέσεις του άρθρου 22 του Ν. 2083/92. Επίσης μπορούν να παραλάβουν δωρεάν βιβλία με την ίδια διαδικασία και δικαιούμενοι δωρεάν βιβλία φοιτητές άλλων Τμημάτων του ίδιου ΑΕΙ τα οποία δεν περιλαμβάνουν το

αντίστοιχο μάθημα στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών (μαθήματα «ελεύθερης επιλογής»), εφόσον το αντίστοιχο μάθημα υπάρχει στην προαναφερθείσα δηλωση.

Στην περίπτωση αυτή πρέπει να προσκομίζεται ειφάπταξ και ιδιαίτερη βεβαίωση της γραμματείας του κάθε Τμήματος προς το διανέμοντα το βιβλίο, ως δικαιολογητικό της διανομής.

2. Ο φοιτητής που παραλείπει να παραλάβει τα δωρεάν βιβλία και τα βοηθήματα στις προθεσμίες που ορίζονται από τον αρμόδιο φορέα χάνει το δικαίωμα αυτό.

3. Φοιτητής που πήρε δωρεάν μία φορά τα βιβλία, βοηθήματα ή πανεπιστημιακές παραδόσεις για συγκεκριμένο μάθημα, δεν έχει δικαίωμα να ξαναπάρει, εκτός από την περίπτωση που εγκρίθηκε νέα έκδοση.

4. Η τιμή πώλησης των βιβλίων στους μη δικαιουμένους δωρεάν χρησής φοιτητές δεν μπορεί να υπερβαίνει:

α) Την τιμή που κοστίζει στο ΥΠΕΠΘ, στην περίπτωση αγοράς από το εμπόριο, προσανέημένη κατά δεκαπέντε στα εκατό (15%).

β) Στην περίπτωση που το βιβλίο εκδίδεται από το ΑΕΙ την τιμή κόστους προσανέημένη κατά πενήντα στα εκατό (50%).

Ε. ΔΑΝΕΙΑ - ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Άρθρο 23 Ν. 2083/1992

Σύστημα υποτροφιών και δανείων

1. Για τους προπτυχιούχους φοιτητές εισάγεται το σύστημα χρατικής μέριμνας, που περιλαμβάνει δύο κατηγορίες: υποτροφίες επίδοσης και υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης.

α) Οι υποτροφίες επίδοσης χορηγούνται με αποκλειστικό κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή, ως ακολούθως: Στον πρώτο κατά σειρά βαθμολογίας φοιτητή κάθε έτους σπουδών και κάθε Τμήματος Α.Ε.Ι., το οποίο δεν έχει περισσότερους από εκατό (100) φοιτητές παρέχεται υποτροφία ποσού διακοσίων χιλιάδων (200.000) δραχμών και στον αμέσως επόμενο ποσό εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) δραχμών. Για Τμήμα με περιπστέρους από εκατό (100) φοιτητές το αντίστοιχο ακαδημαϊκό έτος παρέχεται ανά μία (1) υποτροφία ποσού εκατόν τριάντα χιλιάδων (130.000) δραχμών για κάθε πρόσθιτη εκατοντάδα φοιτητών στον αμέσως επόμενο κατά σειρά βαθμολογίας φοιτητή. Σε περίπτωση ισοβαθμίας δύο φοιτητών η υποτροφία χορηγείται σε εκείνον, που έχει χαμηλότερο οικογενειακό εισόδημα.

β) Οι υποτροφίες και τα δάνεια ενίσχυσης χορηγούνται με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του φοιτητή και δεύτερο κριτήριο την επίδοσή του. Δικαιούχοι της υποτροφίας αυτής είναι οι φοιτητές, που δεν στεγάζονται στις Φοιτητικές Εστίες του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας ή των πανεπιστημίων, εφόσον:

1) Οι γονείς τους διαμένουν μονίμως σε τόπο, ο οποίος δεν συνδέεται με αστική συγκοινωνιακή γραμμή με την πόλη, όπου η έδρα του Τμήματος στο οποίο φοιτούν και 2) το δηλούμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το δριό που τους παρέχει δικαίωμα να σιτίζονται δωρεάν, επιλέγονται δε ανάμεσα στους φοιτητές, οι οποίοι στη σειρά βαθμολογίας είναι αμέσως επόμενοι εκείνων που δικαιούνται υποτροφία επίδοσης. Σε περίπτωση ισοβαθμίας προηγείται το κριτήριο της οικονομικής κατάστασης.

Ο αριθμός των δικαιουόχων ορίζεται σε έξι (6) για κάθε Τμήμα, το οποίο εκατό (100) ή λιγότερους φοιτητές έχει το αντίστοιχο έτος σπουδών και ανξένεται κατά έναν (1) για κάθε πρόσθιτη εκατοντάδα φοιτητών προκειμένου για Τμήματα με περισσότερους φοιτητές. Το ποσό της ενίσχυσης ορίζεται για κάθε φοιτητή σε εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) δραχμές, οι οποίες κατά το ίμιον αποτελούν υποτροφία και το άλλο ίμιον άτοκο χρηματικό δάνειο, που υποχρεώνεται ο φοιτητής να επιστρέψει σε μηνιαίες δόσεις ίσες με τον αριθμό των ετών δανειοδότησης επί δώδεκα (12). Η πρώτη δόση καταβάλλεται τον πρώτο μήνα μετά την παρέλευση δύο ετών από την ημέρα λήψης του πτυχίου ή, αν ο φοιτητής στρατευθεί αφού λάβει το πτυχίο του, ένα έτος μετά την εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων. Αν ο φοιτητής λάβει το πτυχίο του με το βαθμό άριστα, αποσβέννυται η υποχρέωσή του για επιστροφή του δανείου.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να αυξάνονται τόσο ο αριθμός των δικαιουόχων φοιτητών και των δύο τούτων κατηγοριών της χρατικής μέριμνας, όσο και τα ποσά της υποτροφίας επίδοσης και της υποτροφίας και δανείων ενίσχυσης.

2. Η διάταξη αυτή ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1993, οπότε και καταργείται η διάταξη του άρθρου 29 παρ. 4 του ν. 1268/1982.

ΣΤ. ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Για την υγειονομική περίθαλψη των φοιτητών προβλέπεται το Π.Δ. 327/83 (ΦΕΚ 117/7-9-83, τ. α')

Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 327
Παροχή υγειονομικής περίθαλψης στους φοιτητές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

Άρθρο 1

Ποιοί δικαιούνται υγειονομική περίθαλψη

α) Υγειονομική περίθαλψη, ιατροφαρμακευτική και νοσοοκομιακή δικαιούνται οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ημεδαποί ομογενείς και αλλοδαποί για διάστημα ίσο προς τα έτη φοιτησης που προβλέπεται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ενός Τμήματος προσαυξανόμενο κατά το ήμισυ. Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές των Α.Ε.Ι. για διάστημα ίσο προς τα έτη φοιτησης προσαυξανόμενο κατά το ήμισυ.

β) Προκειμένου για το τελευταίο έτος σπουδών η περίθαλψη παρατείνεται και μετά τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους μέχρι 31 Δεκεμβρίου για όσους δεν έχουν λάβει τον τίτλο σπουδών τους μέχρι τότε.

γ) Σε περίπτωση αναστολής της φοιτησης σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 29 του Ν. 1268/82, η περίθαλψη παρατείνεται ανάλογα.

Άρθρο 2

Κάλυψη δαπανών

α) Η υγειονομική περίθαλψη που δικαιούνται οι φοιτητές που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρέχεται δωρεάν με τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς των διατάξεων του παρόντος.

β) Η νοσηλεία των φοιτηών παρέχεται στη Ββ θέση που υπολογίζεται με βάση το τιμολόγιο που ισχύει κάθε φορά για τους δημόσιους υπαλλήλους.

γ) Οι δαπάνες της υγειονομικής περίθαλψης καλύπτονται από τον προϋπολογισμό των οικείων Α.Ε.Ι. ή της Φοιτητικής Λέσχης των Α.Ε.Ι. ανάλογα.

Άρθρο 3

Εκλογή ασφαλιστικού φορέα

α) Σε περίπτωση που ο φοιτητής δικαιούται όμεσα ή έμμεσα περίθαλψη από άλλο ασφαλιστικό φορέα μπορεί να επιλέξει τον ασφαλιστικό φορέα που προτιμάει κάθε φορά με υπεύθυνη δήλωση που υποβάλλει στο οικείο Α.Ε.Ι.

β) Η δαπάνη θα βαρύνει τον ασφαλιστικό φορέα που έχει επιλέξει ο φοιτητής.

γ) Σε περίπτωση που ο ασφαλιστικός φορέας που έχει επιλέξει ο φοιτητής καλύπτει μόνο τη νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ή μέρος της δαπάνης νοσηλείας το οικείο Α.Ε.Ι. ή η Φοιτητική Λέσχη του Α.Ε.Ι. καλύπτει την υπόλοιπη δαπάνη σύμφωνα με το άρθρο 2.

Άρθρο 4

Δεν καλύπτονται οι δαπάνες για:

1. Ακουστικά βαρηκοΐας
2. Στοιχειώδη φάρμακα
3. Ιατρικά εργαλεία και όργανα
4. Διοφθωτικούς φακούς πάνω από το ποσό των 1.000 δρχ. και φακούς επαφής πάνω από το ποσό των 5.000 δρχ.
5. Σκελετό πάνω από το ποσό των 2.000 δρχ.
6. Καλλιντικά
7. Λουτροθεραπείες
8. Αμιοιβή αποκλειστικής νοσοκόμου
9. Πλαστικές εγχειρήσεις

Άρθρο 5

Τρόπος παροχής υγειονομικής περίθαλψης

Η περίθαλψη παρέχεται μέσα στην Ελληνική Επικράτεια και ειδικότερα:

α) Στους φοιτητές που βρίσκονται στην έδρα του οικείου Α.Ε.Ι. Σχολής ή Τμήματος.

β) Στους φοιτητές που μετέχουν σε πανεπιστημιακές εκδρομές ή κάνουν πρακτική εξάσκηση ή εκπονούν πτυχιακή διατριβή εκτός της έδρας του οικείου Α.Ε.Ι., Σχολής ή Τμήματος στον τόπο που ασκείται ή εκπονεί διατριβή ή στον τόπο που έλαβε χώρα το περιστατικό.

γ) Στους φοιτητές που έχουν ανάγκη ειδικής θεραπείας και δεν μπορεί να τους παρασχεθεί στην πόλη που είναι η έδρα του οικείου Α.Ε.Ι., Σχολής ή Τμήματος ή στον τόπο της περίπτωσης β. εκτός έδρας Α.Ε.Ι. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται γνωμάτευση του αρμόδιου γιατρού της Φοιτητικής Λέσχης του οικείου Α.Ε.Ι. ή του γιατρού της Υγειονομικής Υπηρεσίας του Α.Ε.Ι. ή του συμβεβλημένου με αυτό γιατρού και έγκριση του αρμόδιου Διοικητικού Συμβουλίου του Τμήματος.

δ) Στους φοιτητές που βρίσκονται εκτός έδρας του οικείου Α.Ε.Ι., Σχολής ή Τμήματος και εφόσον το περιστατικό κρίνεται επείγον εκτός έδρας του Α.Ε.Ι.

Στην περίπτωση αυτή ο φοιτητής είναι υποχρεωμένος να γνωρίσει στην Υγειονομική Υπηρεσία της Φοιτητικής Λέσχης ή στο αρμόδιο Δ.Σ. Τμήματος την κατάσταση μέσα στις δύο επόμενες εργάσματες ημέρες.

Για την έγκριση της δαπάνης εκτός των άλλων δικαιολογητικών απαιτείται βεβαίωση γιατρού του Δημοσίου (Νοσοκομείου,

αγροτικού Ιατρείου κτλ.), καθώς και έγκριση του Αιοικητικού Συμβουλίου της Φοιτητικής Λέσχης ή του αρμόδιου Δ.Σ. Τμήματος.

Άρθρο 6

Η γειτονομική περίθαλψη των φοιτητών περιλαμβάνει:

1. Ιατρική εξέταση
2. Νοσοκομειακή εξέταση
3. Φαρμακευτική περίθαλψη
4. Εξέταση στο σπίτι
5. Τοκετούς
6. Φυσιοθεραπεία
7. Οδοντιατρική περίθαλψη
8. Ορθοπεδική είδη

Άρθρο 7

Ο φοιτητής που έχει ανάγκη ιατρικής περίθαλψης μπορεί να προσέρχεται καθημερινά τις εργάσιμες ημέρες και καθολισμένες εργάσιμες ώρες στα Ιατρεία της Φοιτητικής Λέσχης ή στο γιατρό της Γειτονομικής Υπηρεσίας του Α.Ε.Ι. ή στο συμβεβλημένο με αυτό γιατρό για να εξετασθεί, προσκομίζοντας το φοιτητικό βιβλιάριο περίθαλψης (Φ.Β.Π.).

Το Φοιτητικό Βιβλιάριο Περίθαλψης δίνεται στο σπουδαστή κατά την εγγραφή του στο Τμήμα με την επιφύλαξη του άρθρου 3, παρ. α.

Περιέχει το ονοματεπώνυμο, φωτογραφία του σπουδαστή, τον αριθμό Μητρώου, τον αριθμό ταυτότητας, τη θέση νοσηλείας και ολόκληρο τον κανονισμό νοοηλείας. Το Φ.Β.Π. ανανεώνεται κάθε χρόνο από τη Γραμματεία του Τμήματος.

Άρθρο 8

Νοσοκομειακή περίθαλψη

1. Η νοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται στα νοσηλευτικά Ιδρύματα Ν.Π.Δ.Δ. και κατά προτίμηση στις παν/κές κλινικές.

Η περίθαλψη αυτή μπορεί να παρασχεθεί και σε νοσηλευτικά Ιδρύματα Ν.Π.Ι.Δ. ή σε ιδιωτικές κλινικές, σε περίπτωση που στα Ιδρύματα του Δημοσίου δεν λειτουργούν τμήματα ανάλογα προς την περίπτωση της αιθένειας ή από έλλειψη κλίνης, όταν το περιστατικό κριθεί επείγον. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλονται τα αντίστοιχα νοσήλεια της θέσης Ββ σε νοσηλευτικά Ιδρύματα.

2. Η εισαγωγή στα ανωτέρω Ιδρύματα γίνεται αφού προηγούμενα ο φοιτητής εφοδιαστεί με το ανάλογο εισιτήριο από το

αρμόδιο γραφείο της Γειτονομικής Επιτροπής της Φοιτητικής Λέσχης ή του οικείου Α.Ε.Ι.

Η διαδικασία αυτή μπορεί να παρακαμφθεί σε δύο περιπτώσεις:

- α) Όταν η Υπηρεσία αργεί
- β) Όταν το περιστατικό θεωρείται επείγον.

3. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει μέσα σε δύο κατ' ανώτατο δρι έργασιμες ημέρες από την εισαγωγή να ειδοποιηθεί η Γειτονομική Υπηρεσία της Φοιτητικής Λέσχης ή του οικείου Α.Ε.Ι. από τον ασθενή ή από κάποιον οικείο του ή από το Νοσηλευτικό Ίδρυμα προκειμένου ο αρμόδιος της Λέσχης ή του Α.Ε.Ι. να αποφανθεί για το επείγον της περίπτωσης.

Σε περίπτωση μη αναγγελίας και μη πιστοποίησης της αναγκαιότητας εισαγωγής του γιατρού της Φοιτητικής Λέσχης ή του γιατρού του οικείου Α.Ε.Ι., η δαπάνη θα βαρύνει εξ ολοκλήρου το φοιτητή.

Τα αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων του φοιτητή ανακοινώνονται μόνο στον ίδιο ή και στους γονείς του φοιτητή μόνο σε περίπτωση κατά την οποία συναντεί και αυτός.

Άρθρο 9

Φαρμακευτική περίθαλψη

1. Οι συνταγές που αναγράφονται στο Φ.Β.Π. χορηγούνται από τους γιατρούς της Λέσχης ή τους γιατρούς του οικείου Α.Ε.Ι.

2. Από γιατρούς νοσηλευτικών Ιδρυμάτων.
3. Από ιδιώτες γιατρούς.

Για τις περιπτώσεις 2 και 3 πρέπει μέσα σε δύο κατ' ανώτατο δρι έργασιμες ημέρες από την έκδοση της συνταγής να θεωρηθεί αυτή από τον αρμόδιο γιατρό ή ελεγκτή γιατρό της Φοιτητικής Λέσχης ή του οικείου Α.Ε.Ι., αλλιώς δεν είναι εκτελεστή.

Η συνταγή πρέπει να αναγράφει με σαφήνεια το ονοματεπώνυμο, το Τμήμα, τον αριθμό ειδικού μητρώου του φοιτητή, τη γνωμάτευση της πλάθησης, την ημερομηνία, την υπογραφή και τη σφραγίδα του γιατρού.

Οι συνταγές εκτελούνται στα συμβεβλημένα με τα Α.Ε.Ι. φαρμακεία. Με την παραλαβή των φαρμάκων ο ενδιαφερόμενος υπογράφει τη συνταγή.

Άρθρο 10

Παρακληνικές εξετάσεις

Γίνονται προκειμένου για φοιτητές Πανεπιστημίου Αθηνών και Θεσσαλονίκης στα παν/κά εργαστήρια, όπου υπάρχουν, στα

εργαστήρια της Φοιτητικής Λέσχης, όπου υπάρχουν, ή στα εργαστήρια των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Δημοσίου ή στα εργαστήρια των νοσηλευτικών ιδρυμάτων ιδιωτικού δικαίου μετά από παραπομπή τους από την Υγειονομική Υπηρεσία του Α.Ε.Ι.

Σε περίπτωση έλλειψης μέσων ή φόρτου εργασίας ή βλάβης κ.τ.λ. μπορών οι εξετάσεις να γίνουν και σε ιδιωτικές κλινικές ή ιδιωτικά εργαστήρια μετά από παραπομπή από την Υγειονομική Υπηρεσία του Α.Ε.Ι.

Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να αναφέρεται στο παραπεμπικό και ο λόγος της άρνησης. Το επιστρεφόμενο παραπεμπικό αντικαθίσταται με νέο από την Υγειονομική Υπηρεσία της Φοιτητικής Λέσχης ή του οικείου Α.Ε.Ι. Η πληρωμή γίνεται με βάση το τιμολόγιο Δημ. Υπαλλήλων.

Οι φοιτητές των άλλων Α.Ε.Ι. παραπέμπονται στα νοσηλευτικά ιδρύματα Δημοσίου από την Υγειονομική Υπηρεσία του οικείου Α.Ε.Ι.

Άρθρο 11

Εξέταση στο σπίτι

Όταν η κατάσταση του ασθενή καθιστά δυσχερή τη μετάβαση του στο ιατρείο, μπορεί να καλέσει κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες γιατρό της Φοιτητικής Λέσχης, ή του οικείου Α.Ε.Ι. στο σπίτι του. Ο γιατρός είναι υποχρεωμένος να επισκεφθεί την ίδια μέρα τον ασθενή. Σε επείγουσα περίπτωση τον επισκέπτεται αμέσως. Αν ο γιατρός αδυνατεί να μεταβεί στον ασθενή ή η Υπηρεσία αργεί και εφόσον η κατάσταση του ασθενή δεν επιδέχεται αναβολή, ο ασθενής μπορεί να εισαχθεί στο εφημερεύον Νοσοκομείο ή ιδιωτική κλινική.

Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 8 του ίδιου Διατάγματος.

Άρθρο 12

Τοκετοί

Σε περίπτωση φυσιολογικού τοκετού ή καισαρικής τομής, εκτός από την κάλυψη των δαπανών των προβλεπομένων από το άρθρο 2 του Δ/τος αυτού, παρέχεται στις φοιτήτριες και επίδομα τοκετού ίσο με το επίδομα που παρέχεται στους δημόσιους υπαλλήλους και με την προϋπόθεση ότι δεν παίρνει επίδομα ή βοήθεια από άλλη πηγή ή ίδια ή ο σύζυγός της.

Σε περίπτωση καισαρικής τομής ακολουθείται η διαδικασία της νοσοκομειακής περιθαλψης.

Άρθρο 13

Φυσιοθεραπείες

Οι φυσιοθεραπείες εκτελούνται σε φυσιοθεραπευτήρια των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Δημοσίου ή των Ν.Π.Ι.Δ. ύστερα από παραπομπή του ασθενή από την Υγειονομική Υπηρεσία της Φοιτητικής Λέσχης ή του οικείου Α.Ε.Ι. Σε περίπτωση που αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τους φοιτητές τα ιδρύματα του Δημοσίου, τότε οι φυσιοθεραπείες μπορούν να εκτελούνται και σε ιδιωτικές κλινικές ή ιδιωτικά φυσιοθεραπευτήρια. Στην περίπτωση αυτή αναγράφεται στο παραπεμπικό ο λόγος της άρνησης για εκτέλεση της φυσιοθεραπείας.

Ο φοιτητής που έχει ανάγκη φυσιοθεραπείας από αιτύχημα ή άλλη ασθένεια υποβάλλει στην Υγειονομική Υπηρεσία της Λέσχης ή του οικείου Α.Ε.Ι. αίτηση με σχετική γνωμάτευση του θεραπόντα γιατρού.

Οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων εξετάζονται από την Υγειονομική Υπηρεσία η οποία αποφαίνεται σχετικά.

Άρθρο 14

Οδοντιατρική περιθαλψη

Η οδοντιατρική περιθαλψη παρέχεται: α) για τους μεν φοιτητές του Παν/μίου Θεο/νίκης στα εργαστήρια του Οδοντιατρικού Τμήματος του Παν/μίου Θεο/νίκης, β) για τους φοιτητές του Παν/μίου Αθηνών στο Οδοντιατρείο της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Λέσχης.

Η περιθαλψη αφορά θεραπευτικές εργασίες και είναι συνάλογη με εκείνη των δημόσιων υπαλλήλων.

Οι Υγειονομικές Υπηρεσίες των ανωτέρω Ιδρυμάτων μπορούν να παραπέμψουν τους φοιτητές σε ιδιώτη οδοντίατρο για περιπτώσεις εξαγωγής ή θεραπείας μολυσματικών παθήσεων του στόματος και όχι για προσθετικές εργασίες.

Για τους φοιτητές των άλλων Α.Ε.Ι. η οδοντιατρική περιθαλψη, όπως ανωτέρω, παρέχεται από ιδιώτη γιατρό κατά τις διατάξεις που ισχύουν για τους δημόσιους υπαλλήλους.

Άρθρο 15

Ορθοπεδικά είδη

Η δαπάνη για ορθοπεδικά είδη καλύπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τους δημόσιους υπαλλήλους και μόνο στην περίπτωση που η ανάγκη προέρχεται από ασθένεια ή αιτύχημα.

Στην περίπτωση αυτή ο φοιτητής υποβάλλει αίτηση με σχετική γνωμάτευση ορθοπεδικού γιατρού, η οποία εξετάζεται από την Υγειονομική Υπηρεσία που αποφαίνεται σχετικά.

Άρθρο 16

Υποχρεωτική υγειονομική εξέταση

Οι πρωτοεγγυαρόμενοι και οι μετεγγραφόμενοι από το εξωτερικό φοιτητές υποχρεώνονται στις εξής ιατρικές εξετάσεις που παρέχονται δωρεάν από την Υγειονομική Υπηρεσία του οικείου Α.Ε.Ι.

1. Ακτινολογική
2. Παθολογική
3. Δερματολογική

Οι υπόλοιποι φοιτητές που ανανεώνουν με οποιοδήποτε τρόπο την εγγαφή τους, καθώς και οι μεταγραφόμενοι από άλλα Α.Ε.Ι. και οι κατατασσόμενοι πτυχιούχοι Ανωτέρων και Ανωτάτων Σχολών, υποβάλλονται κάθε χρόνο σε ακτινολογική μόνο εξέταση για την παρακολούθηση της υγείας τους.

Η εξέταση γίνεται για μεν τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών και Θεοφανούντος από την Υγειονομική Υπηρεσία της Λέσχης των Ιδρυμάτων, για τους φοιτητές των άλλων Α.Ε.Ι. με παραπεμπή της Υγειονομικής Υπηρεσίας του οικείου Α.Ε.Ι. στα εξωτερικά ιατρεία των πανεπιστημιακών κλινικών ιδρυμάτων του Δημοσίου ή Ν.Π.Ι.Δ.

Άρθρο 17

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις των φοιτητών που πάσχουν από σοβαρότερο νόσημα, η διάγνωση και η θεραπεία του οποίου δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα, ώστερα από γνωμάτευση καθηγητή ή Διευθυντή κλινικής παν/κών νοσηλευτικών ιδρυμάτων Δημοσίου και Ν.Π.Ι.Δ. και ώστερα από σχετική εισήγηση της Υγειονομικής Υπηρεσίας και σύμφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Τμήματος του οικείου Α.Ε.Ι. παραπέμπονται στην αρμόδια Επιτροπή του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας για την τελική έγκριση μετάβασης στο εξωτερικό.

Η σχετική δαπάνη νοσηλείας, εξόδα μετάβασης κτλ. του ασθενή και του συνοδού θα βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

Στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος.

Z. ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 265/85 (ΦΕΚ 99 τ. Α') στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές παρέχεται

έκπτωση στην τιμή εισιτηρίου των οδικών, σιδηροδρομικών και αεροπορικών μέσων μαζικής μεταφοράς όταν μετακυνούνται με αυτά στο εσωτερικό σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς του Διατάγματος αυτού.

Στους δικαιούχους φοιτητές χορηγείται μετά την εγγαφή τους από την Γραμματεία του Τμήματος μέχρι να οργανωθούν οι φοιτητικές και σπουδαστικές λέσχες (των άρθρ. 20 παρ. 5 Ν. 1268/82 και παρ. 1 του Ν. 1404/83) δελτίο ειδικού εισιτηρίου (Δ.Ε.Ε.), το οποίο ισχύει για ένα ακαδημαϊκό έτος και είναι ανωτηρικό προσωπικό για το δικαιούχο. Η έκδοση νέου Δ.Ε.Ε. σε περίπτωση απώλειας, κλοπής ή καταστροφής του για οποιοδήποτε λόγο, γίνεται μετά δύο μήνες από την ημέρα δήλωσης στη Γραμματεία της απώλειας, κλοπής ή καταστροφής για τη διενέργεια της σχετικής έρευνας.

Η έκπτωση παρέχεται στο δικαιούχο για όλο το ακαδημαϊκό έτος και για όσα έτη απαιτούνται για την κανονική διάρκεια σπουδών του προσανημένα κατά το ήμισυ.

Η έκπτωση που παρέχεται καθορίζεται στην τιμή που ισχύει κάθε φορά για το οικείο μεταφορικό μέσο ως εξής:

α) Στις αστικές συγκοινωνίες της πόλης που εδρεύει η Σχολή που φοιτά καθώς και στις αστικές συγκοινωνίες της υπόλοιπης χώρας 25%.

β) Στις οδικές υπεραστικές συγκοινωνίες που συνδέουν την έδρα της Σχολής που φοιτά ο δικαιούχος με τον τόπο μόνιμης κατοικίας του 50% και για τις υπόλοιπες υπεραστικές συγκοινωνίες της χώρας 25%.

γ) Στις σιδηροδρομικές συγκοινωνίες όλης της χώρας 50%.

δ) Στις ομαδικές μετακινήσεις (τουλάχιστο 15 ατόμων) με την Ολυμπιακή Αεροπορία στο εσωτερικό 25% του εκδρομικού ναυάλου της Ολυμπιακής Αεροπορίας.

Δεν δικαιούνται της παροχής έκπτωσης εισιτηρίου οι φοιτητές Α.Ε.Ι. που έχουν καταταγεί σαν πτυχιούχοι ανωτάτης σχολής ή σαν φοιτητές Α.Ε.Ι. σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7, 8, 9 και 10 του Ν. 1268/82.

H. ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

a'. Απόφαση Συγκλήτου 2497/21 - 5- 1986

Με απόφαση της Συγκλήτου αριθμ. 2487/ 21-5-1986 καθιυτίστηκαν τα εξής:

α) Η διδασκαλία των μαθημάτων αρχίζει στις 25 Σεπτεμβρίου για το χειμερινό εξάμηνο και Ιη Φεβρουαρίου για το θερινό.

β) Οι εξετάσεις του χειμερινού εξαμήνου πραγματοποιούνται τον Ιανουάριο και τον θερινό τον Ιούνιο. Επαναληπτικές εξετάσεις πραγματοποιούνται από 1 μέχρι 24 Σεπτεμβρίου.

γ) Σε ειδικές περιπτώσεις που δεν συμπληρώνεται ο ελάχιστος αριθμός διδασκαλιών εβδομάδων είναι δινατό με απόφαση του Τμήματος να συνεχισθούν τα μαθήματα για μια εβδομάδα τον Ιανουάριο ή τον Ιούνιο.

β'. Απόφαση Συγκλήτου 2562/7 - 6 - 1989

Η Σύγκλητος έχοντας υπόψη την Υπουργική Απόφαση αριθμ. ΣΤ' 5/27/20 - 10 - 1982, με την οποία ορίσθηκε ότι οι αρμοδιότητες των Πειθαρχικών Συμβουλίων των φοιτητών περιέρχονται στις Συγκλήτους των Α.Ε.Ι. αποφάσισε, για ενιαία ρύθμιση τον θέματος αυτού από όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, τα εξής:

Εξουσιοδοτεί τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, σε περίπτωση που σύλλαμβνεται φοιτητής να αντιγράφει, να επιβάλλουν ποινή αποκλεισμού από όλα τα μαθήματα της επόμενης εξεταστικής περιόδου.

Η σχετική απόφαση θα πρέπει να κοινοποιείται στη Σύγκλητο.

Σε περίπτωση αμφισβήτησης του γεγονότος της αντιγραφής από τον φοιτητή ή ακόμη σε περίπτωση ύπαρξης μαρτύρων ότι δεν διεπράχθη το αδικήμα το θέμα θα παραπέμπεται στη Σύγκλητο, αφού προηγηθεί η σχετική διαδικασία απολογίας του φοιτητή και εξέταση μαρτύρων που τυχόν υπάρχουν.

Ιδιαίτερες περιπτώσεις αντιγραφών, όποις πλαστοπροσωπίες ή υποτροπές ίδιων φοιτητών σε αντιγραφές, θα εξετάζονται από τη Σύγκλητο, ώστερα από πρόταση του Τμήματος για επιβολή πιθανόν μεγαλύτερης ποινής.

Για τις ρυθμίσεις αυτές πρέπει να ενημερωθούν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία και θα πρέπει να τις ανακοινώσουν στους φοιτητές πριν την έναρξη διεξαγωγής των εξετάσεων.

Οι φοιτητές θα προσέρχονται στις εξετάσεις με τις φοιτητικές τους ταυτότητες ή το βιβλιάριο σπουδών τους ή σε περίπτωση έλλειψης αυτών, με οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους.

Επειδή διατυπώθηκε η άποψη ότι αρκετές φορές προβλήματα αντιγραφών δημιουργούνται σ' εξετάσεις ορισμένων μαθημάτων, η Σύγκλητος θεωρεί σκόπιμο τα Τμήματα να ενεργοποιήσουν τις Επιτροπές Προγραμμάτων Σπουδών τους, οι οποίες ν' αντιμετωπίσουν σινολικά όχι μόνο τη σύνθεση του Προγράμματος Σπουδών τους, τον αριθμό των διδασκομένων μαθημάτων και τον τρόπο διδασκαλίας τους, αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων, ώστε να παραχθεί το πνεύμα της ακαδημαϊκής

ατμόσφαιρας, μέσα στο οποίο είναι απαράδεκτες ενέργειες τύπου αντιγραφών.

γ'. Κανονισμός γραπτών εξετάσεων Τμήματος Ποιμαντικής (Συνεδρία Τμήματος 64/6 - 9 - 85).

1. Οι φοιτητές υποχρεούνται να έχουν μαζί τους την φοιτητική τους ταυτότητα ή το πάσσο, για να γίνεται ο αναγκαίος έλεγχος από τους επιτηρητές. Ο φοιτητής παραδίδει το γραπτό του με την επίδειξη της φοιτητικής του ταυτότητας.

2. Η κόλλα αναφοράς για το γραπτό δοκίμιο των εξετάσεων δίδεται από τον εξεταστή και φέρει την σφραγίδα του αντίστοιχου Τομέα ή και τη μονογραφή του καθηγητή. Δεύτερη κόλλα αναφοράς δίδεται μόνο από τον υπεύθυνο επιτηρητή.

3. Κατά την διάρκεια της εξετάσεως απομακρύνονται τα βιβλία και οι σημειώσεις από τα έδρανα των φοιτητών, και μπορούνται να υπάρχει μόνο η κόλλα του γραπτού δοκιμίου τους. Ως πρόχειρο χρησιμοποιείται η τέταρτη σελίδα του δοκιμίου.

4. Η επιτηρησηί είναι από όλους τους επιτηρητές όχι σκληρή και καταπιεστική, αλλά πάντως αυστηρή και δίκαιη, για να αποφεύγονται οι περιπτώσεις απειθαρχίας ή αντιγραφών και να περισσώνται το κύρος και η αντικειμενικότητα των εξετάσεων.

5. Η επιτηρησηί γίνεται από τους καθηγητές όλων των βαθμίδων, τους βοηθούς-επιστημονικους συνεργάτες, τα μέλη του ΕΤΕΠ, ΕΕΔΙΠ και τους ειδικούς μεταπτυχιακούς υποτρόφους του Τμήματος.

6. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αποχωρήσει από την αίθουσα των εξετάσεων, χωρίς να παραδώσει το γραπτό του, έστω και αν δεν έχει αυσχοληθεί καθόλου με την απάντηση των ερωτήσεων.

7. Σε περιπτώσεις απειθαρχίας, απρεπούς συμπεριφοράς ή αντιδικίας επιλαμβάνεται του θέματος, ανάλογα με τη σοβαρότητα, το Τμήμα ή αποφασίζει για τη λύση παρομοίων προβλημάτων.

8. Σίους φοιτητές που κατνίζουν γίνεται σύσταση να αποφεύγουν το κάπνισμα, κατά την διάρκεια των εξετάσεων.

Θ' ΔΙΚΑΙΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

Σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Α.Π.Θ., που εγκρίθηκε με την Υπουργική Απόφαση αρ. Φ. 1.231/Β1/425 (Φ.Ε.Κ. 1099, τ. 2/5-9-2000), ισχύουν τα εξής.

I. Δικαιώματα και υποχρεώσεις διοικητικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα.

Άρθρο 40

Εγγραφή και ατομική υπηρεσιακή μερίδα

Η εγγραφή των εισαγόμενων προπτυχιακών φοιτητών/τριών γίνεται με την κατόθεση στη Γραμματεία του οικείου Τμήματος, μέσα στις νόμιμες προθεσμίες, αιτησης εγγραφής και των δικαιολογητικών που προβλέπει ο νόμος. Η Γραμματεία ελέγχει τα στοιχεία του ενδιαφερομένου με το ατομικό δελτίο επιτυχίας και το επίσημο αντίγραφο του ονομαστικού πλεκάκα. Η εγγραφή συγχρόνως σε δύο Τμήματα του Πανεπιστημίου ή σε Τμήμα του Πανεπιστημίου και σε άλλη ανώτερη ή ανώτατη Σχολή ή Τμήμα δεν επιτρέπεται. Σε κάθε φοιτητή/τρια παραδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος το βιβλιάριο σπουδών, ο οδηγός σπουδών, βιβλιάριο υγειονομικής περιθώρης, εφόσον ξητηθεί, και δελτίο φοιτητικού εισιτηρίου.

Η Γραμματεία του οικείου Τμήματος τηρεί ιδιαίτερη μερίδα για κάθε φοιτητή/τρια, που περιέχει: α)τους τίτλους και τα δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν κατά την εγγραφή, β)τα σχέδια των πιστοποιητικών που τον ή της έχουν χορηγηθεί, γ)τις τυχόν υποτροφίες ή βραβεία που έχουν λάβει. Το περιεχόμενο της μερίδας αυτής είναι προστό μόνο στην αρμόδια Υπηρεσία και στον ίδιο το φοιτητή/τρια.

Η εγγραφή των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών των εγκεχριμένων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνεται στις προθεσμίες που ορίζει το οικείο Τμήμα, με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος. Κατά τα λοιπά ειραμούνται αναλόγως ότι ισχύει για την εγγραφή και την παρακολούθηση στο προπτυχιακό επίπεδο.

Άρθρο 41

Παρακολούθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Η παρακολούθηση των μαθημάτων, φροντιστηρίων, ασκήσεων, εργαστηρίων κ.λπ. εκ μέρους των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα και τον κανονισμό σπουδών του οικείου Τμήματος. Δικαιούνται προς τούτο τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, να χρησιμοποιούν τις εφγαστηριακές εγκαταστάσεις, τις βιβλιοθήκες, τα αναγνωστήρια και το λοιπό

εξοπλισμό των οικείων Τμημάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα σε κάθε Τμήμα.

Άρθρο 42

Εκπροσώπηση φοιτητών/τριών στα πανεπιστημιακά δργανα

Οι προπτυχιακοί/ές και μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες συμμετέχουν με εκπροσώπους τους σε όλα τα πανεπιστημιακά δργανα, στα οποία προβλέπεται από το νόμο η συμμετοχή τους, καθώς και στα εκλεκτορικά σώματα για την ανάδειξη πρωτανικών αρχών, Κοσμητόδων των Σχολών, Προέδρων των Τμημάτων και Λιευθυντών των Τομέων, όπως ορίζεται στο νόμο.

Η υπόδειξη των εκπροσώπων των προπτυχιακών φοιτητών/τριών, τακτικά και αναπληρωματικά, γίνεται δεκτή από τα αρμόδια πανεπιστημιακά δργανα, εφόσον στο σχετικό έγγραφο του διοικητικού συμβουλίου του φοιτητικού συλλόγου υπάρχει υπογραφή του προεδρού και του γραμματέα του διοικητικού συμβουλίου και η οφισαγίδα του συλλόγου. Αν το διοικητικό συμβούλιο δεν έχει συγκροτηθεί σε σώμα, πρέπει να υπάρχουν οι υπογραφές όλων των μελών του ή τουλάχιστον της απόλυτης πλειοψηφίας των μελών του. Η εκπροσώπηση των φοιτητών/τριών στη Σύγκλητο επιμερίζεται κατά το νόμο.

Η υπόδειξη των εκπροσώπων των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Σύγκλητο γίνεται από ειδική συνέλευση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και υποψηφίων διδακτόρων που είναι ενταγμένοι σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, η οποία συγκαλείται από την Πρυτανεία, εφόσον δεν υπάρχει νομίμως συγκροτημένο συλλογικό δργανο.

Η υπόδειξη των εκπροσώπων των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στα συλλογικά δργανα των Σχολών και των Τμημάτων γίνεται από ειδική συνέλευση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και υποψηφίων διδακτόρων, η οποία συγκαλείται από τον Κοσμήτορα ή τον Πρόδρομο, εφόσον δεν υπάρχει νομίμως συγκροτημένο συλλογικό δργανο.

Αντικατάσταση των εκπροσώπων των φοιτητών/τριών στα πανεπιστημιακά δργανα προιν από τη λήξη της θητείας τους γίνεται στην περίπτωση παραίτησης κάποιου εκπροσώπου ή απώλειας της φοιτητικής ιδιότητας. Η παραίτηση του εκπροσώπου από οποιοδήποτε δργανο υποβάλλεται στο δργανο στο οποίο μετέχει και κοινοποιείται στον οικείο σύλλογο.

Άρθρο 43

Άλλα δικαιώματα και καθήκοντα των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών

Οι φοιτητές/τριες διεκπεραιώνουν τις εκπαιδευτικές και εξεταστικές υποχρεώσεις τους σύμφωνα με το πρόγραμμα και τον κανονισμό σπουδών του οικείου Τμήματος. Συνεργάζονται με το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό για τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές τους ανάγκες, σε ημέρες και ώρες που ανακοινώνονται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Απευθύνονται στους Κοσμήτορες και στους Προεδρους των οικείων Σχολών και Τμημάτων, για ξητήματα της αρμοδιότατάς τους. Κάθε Σχολή ή Τμήμα έχει τη δυνατότητα να απονέμει διακρίσεις και βραβεία σε φοιτητές/τριες, με βάση τον κανονισμό λειτουργίας της Σχολής ή του Τμήματος.

Δικαιούνται επίσης να υποβάλλουν αιτήσεις στη Γραμματεία της Σχολής ή του Τμήματος. Η απάντηση στις αιτήσεις αυτές δίνεται σε εύλογο χρόνο, γραπτώς ή προφορικώς, από τους αρμόδιους υπαλλήλους του Πανεπιστημίου. Οι Γραμματείες οφείλουν να δέχονται τους φοιτητές/τριες κάθε εργάσιμη ημέρα, κατ' ελάχιστον επί μία και μισή ώρα, προκειμένου να παρέχουν τις αναγκαίες πληροφορίες, να δέχονται αιτήσεις κ.λπ., σύμφωνα με την κείμενη πανεπιστημιακή νομοθεσία και τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Πανεπιστημίου.

Οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν, δια των νομίμως ορισμένων εκπροσώπων τους, ενεργώς στις διοικητικές δραστηριότητες των συλλογικών οργάνων, συμβάλλοντας στην οργάνωση και λειτουργία των διοικητικών και εκπαιδευτικών διαδικασιών των Σχολών, των Τμημάτων και του Πανεπιστημίου γενικότερα. Η διάθεση αιθουσών για φοιτητικές εκδηλώσεις γίνεται από τον Κοσμήτορα ή τον Πρόεδρο του Τμήματος που δέν ανήκει σε Σχολή, με έγκαιοι ειδοποίηση του διδάσκοντος στην αίθουσα. Για αιθουσες που δεν ανήκουν σε Σχολή ή Τμήμα αρμόδιο να παραχωρήσει την αίθουσα είναι το Πρυτανικό Συμβούλιο. Οι αιθουσες που διατίθενται πρέπει να παραδίδονται μετά τη χρησιμοποίηση τους έτσι, ώστε να μπορούν να συνεχισθούν απρόσκοπτα οι άλλες λειτουργίες του Τμήματος, της Σχολής ή του Πανεπιστημίου.

Οι φοιτητές/τριες επιδεικνύουν το βιβλιάριο σπουδών όποτε προσέρχονται στη Γραμματεία ή στις εξετάσεις. Πριν από την ορκωμοσία τους παραδίδουν στη Γραμματεία του Τμήματος το βιβλιάριο σπουδών, το οποίο πρέπει να φέρει τη σφραγίδα από την πανεπιστημιακή φοιτητική λέσχη για τη διακοπή της σίτισης, καθώς επίσης το βιβλιάριο υγειονομικής περίθαλψης και το δελτίο φοιτητικού εισιτηρίου.

II. Κοινωνικές παροχές προς φοιτητές/τριες.

Άρθρο 44

Υγειονομική Περίθαλψη

Η υγειονομική περίθαλψη στους φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου παρέχεται σύμφωνα με τους όρους του νόμου. Κάθε φοιτητής/τρια κατά την εγγραφή του/της στο οικείο Τμήμα μπορεί να ξητήσει τη χορήγηση φοιτητικού βιβλιαριού περίθαλψης, συμπληρώνοντας υπεύθυνη δήλωση.

Υγειονομικής περίθαλψης δικαιούνται: α) Οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες. β) Οι αλλοδαποί φοιτητές/τριες που επισκέπτονται το Πανεπιστήμιο στα πλαίσια των διεθνών εκπαιδευτικών προγραμμάτων. γ) Οι φοιτητές/τριες που μετεγγύαφονται από Α.Ε.Ι. του εωτερικού και του εξωτερικού. δ) Οι φοιτητές/τριες που εγγράφονται με κατατακτήριες εξετάσεις. ε) Οι αλλοδαποί υπότροφοι της ελληνικής κυβέρνησης που εγγράφονται στο Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας, προκειμένου να φοιτήσουν σε ελληνικά Α.Ε.Ι. στ) Οι αλλοδαποί υπότροφοι της ελληνικής κυβέρνησης που κάνουν έρευνα στο Πανεπιστήμιο ή παρακολουθούν μαθήματα ως ελεύθεροι ακροατές.

Άρθρο 45

Διδακτικά βιβλία και βοηθήματα

Η παροχή διδακτικών βιβλίων και βοηθημάτων στούς προπτυχιακούς φοιτητές/τριες γίνεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας και των σχετικών υπουργικών αποφάσεων.

Η έγκαιση και διανομή των διδακτικών βιβλίων και βοηθημάτων γίνεται με ευθύνη του αρμόδιου Τομέα στον οποίο ανήκει το μάθημα. Η σχετική απόφαση επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Διδακτικά βιβλία και βοηθήματα παρέχονται και σε όσους επιλέγουν μαθήματα από άλλα Τμήματα, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματός τους. Το οικείο Τμήμα μεριμνά ώστε η διανομή των διδακτικών βιβλίων και βοηθημάτων να γίνεται εγκαίρως στην αρχή του εξαμήνου.

Άρθρο 46

Υποτροφίες και δάνεια

Οι υποτροφίες και τα δάνεια ενίσχυσης των προ- και των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών χορηγούνται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του νόμου και το σχετικό κανονισμό του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών. Η επιλογή των υποτρόφων, καθώς και δάσων δικαιούνται δανείων ενίσχυσης, γίνεται με φροντίδα της Γραμματείας του Τμήματος και με απόφαση του Διοικητικού Συμβούλου του Τμήματος, το οποίο ελέγχει την τήρηση των νόμιμων προϋποθέσεων.

Άρθρο 47

Διευκολύνσεις για τις μετακινήσεις των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών

Στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες χορηγούνται δελτία φοιτητικού εισιτηρίου, σύμφωνα με τους όρους της εκάστοτε κειμένης νομοθεσίας. Τέτοιο δελτίο χορηγείται και στους υπόλοιπους φοιτητές/τριες που επισκέπτονται το Πανεπιστήμιο στο πλαίσιο των διεθνών προγραμμάτων ανταλλαγών και συνεργασίας. Τα δελτία αυτά χορηγούνται στην αρχή καθε ακαδημαϊκού έτους από τη Γραμματεία του οικείου Τμήματος, η οποία έχει και την ευθύνη για τον έλεγχο των νόμμων προϋποθέσεων για τη χορήγησή τους.

Άρθρο 48

Εκπαιδευτικές εκδρομές και ασκήσεις στην ύπαιθρο

Στον προϋπόλογισμό του Πανεπιστημίου προβλέπεται ειδικό κονδύλιο για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών φοιτητικών εκδρομών, για την ομαδική μεταφορά φοιτητών/τριών στην ύπαιθρο, σε νοσοκομεία και άλλού, για τη διενέργεια πρακτικών ασκήσεων και την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων, ακόμη και σε ημέρες διακοπών. Τον εκπαιδευτικό χρονικήρα των εκδρομών βεβαιώνει το οικείο Τμήμα, ορίζοντας παράλληλα τα μέλη Δ.Ε.Π. που θα συμμετάσχουν ως συνοδοί και μέλη άλλων κατηγοριών προσωπικού ως βοηθοί συνοδών, καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη λεπτομέρεια για την πραγματοποίηση της άσκησης ή της εκδρομής. Με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου καθορίζεται η οικονομική ενίσχυση της εκδρομής.

Άρθρο 49

Χρήση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού του Πανεπιστημίου

Η χρησιμοποίηση των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού του Πανεπιστημίου από τους φοιτητές/τριες γίνεται με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών του προγράμματος σπουδών, σε συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό. Η χρησιμοποίηση άλλων χώρων, που δεν υπάγονται στην ευθύνη των επιμέρους Σχολών ή Τμημάτων γίνεται με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου.

Τ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ - ΑΡΓΙΕΣ

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31η Αυγούστου του επομένου έτους.
2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλεία και 2 για εξετάσεις.
3. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου.
4. Τα μαθήματα, πέρα από τις δύο χειμερινές εξεταστικές εβδομάδες, διακόπτονται από την παραμονή των Χριστουγέννων ως την επομένη των Θεοφανειών, από την Πέμπτη της Τυροφάγου ως την επομένη της Καθαρής Δευτέρας και από τη Μεγάλη Δευτέρα ως και την Κυριακή του Θωράκη.
5. Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκύριακα και στις παρακάτω γιορτές - επετείους:
  - Την Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)
  - Την εθνική εορτή της 28ης Οκτωβρίου
  - Την 17η Νοεμβρίου
  - Των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)
  - Του Ευαγγελισμού (25 Μαρτίου)
  - Την πρώτη Μαΐου
  - Της Αναλήψεως
  - Του Αγίου Ηνεύματος
6. Ειδικά στο Τμήμα Ποικαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, δεν γίνονται μαθήματα και το απόγευμα της παραμονής των παραπάνω εορτών καθώς και το απόγευμα της παραμονής και μέχρι 11 π.μ. της ημέρας των παρακάτω εορτών:
  - Αγίου Γερμανού Παλαμά (14 Νοεμβρίου)
  - Εισοδίων της Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου)
  - Αγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου)
  - Υπαπαντής (2 Φεβρουαρίου)
  - Αγίου Γεωργίου (23 Απριλίου)
  - Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (21 Μαΐου)

ΙΑ. ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Πρότανης Α.Π.Θ.	99 - 6701
Αντιπροσωπείας	99 - 6711, 99 - 6712
Κοσμήτοφας Θεολ. Σχολής	99 - 6699
Γραμματεία Κοσμητείας	996698
Πρόδεδος Τμ. Ποιμαντικής και Κοινων. Θεολογίας	99 - 6667
Γραμματεία Τμ. Ποιμαντικής	99 - 6681, 99 - 6682
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	99 - 6999
Πανεπιστημιακός Ιερέας	99 - 1521
Πανεπ. Φοιτ. Λέσχη	205 - 016, 99 - 2671
Κεντρική Βιβλιοθήκη	99 - 1618
Υγειον. Υπηρ. Παν/μίουν	99 - 2677
Εφημερεύοντα Νοσοκομεία	106
Πρώτες Βοήθειες (ΙΚΑ)	522 - 585
Κυλικείο Θεολ. Σχολής	99 - 6995

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

	Γραφείον	Οπίσιας
Αγγελόπουλος Αθανάσιος (καθηγητής)	996661	216 - 512
		FAX 996683
Αλιπράντης Θεολόγος (αν. καθηγητής)	996672	
Βάντος Χρήστος (καθηγητής)	996665	454 - 130
Βαρναλίδης Σωτήριος (καθηγητής)	996666	(FAX), 216-623
Γιάγκου Θεόδωρος (επ. καθηγητής)	996675	0392/32-235
Γκίκας Αθανάσιος (λέκτορας)	996676	440 - 653
Γραμματεία Τομέα Ιστορίας - Δόγμ.	996685	
Ζήσης Θεόδωρος (καθηγητής)	996660	0392/24-865
		(FAX) 996663
Θεοδωρούδης Γεώργιος (καθηγητής)	996669	838 - 225
Κακούλα-Παπαδοπούλου Καλλιόπη (Γραμματέας Τμήματος)	996680	845 - 797
Καλαντζάκης Σταύρος (καθηγητής)	996668	307 - 980
Καραθανάσης Αθανάσιος (καθηγητής)	996667	950 - 738
		FAX 996687
Καραμανίδου Άννα (ΕΕΔΙΠ Τομέα)	996663(FAX)	768 - 947
Κουτλεμάνης Πανασσίας (αν. καθηγητής)	996674	237 - 865
		FAX 996658

Κραλίδης Απόστολος (ΕΕΔΙΠ Τομέα)	996693	209 - 435
Κρικώνης Χρίστος (καθηγητής)	996664	261 - 611
		FAX 996993
Κυρατζή Έφη (υπάλ. Γραμμ.)	996682	
Λαζαρίδου-Καρατσιβίδου Φωτ. (υπάλ. Τομ.)	996677	555 - 186
Λάμπρου Σουλτάνα (ΕΕΔΙΠ Τομέα)	996663(FAX)	224 - 436
Λιάλιου Δέσποια (αν. καθηγητρια)	996673(FAX)	939-416
		E-mail: Lialiou@past.auth.gr
Λουπεγίδου Όλγα (υπάλ. Τομ.)	996693	
Μαχραντωνάκη Μαρία (διδασκάλισσα)	996937	
Νικολακάκης Ηλίας (καθηγητής)	996671(FAX)	270 - 186
Ξενόπουλος Κων/νος (διδ. αγιογραφίας)	996992	0351/27-276
Οικονόμου Χρήστος (καθηγητής)	996939	445 - 304
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (ΕΕΔΙΠ Τομ.)	996679	
Πασχαλίδης Συμεών (λέκτορας)	996964	613 - 547
Πλακιά Λίτσα (υπάλ. Γραμ.)	996681	
Σαμουνηλίδης Δέσποινα (κλητήρας)	996681	- 82
Σκρέτας-Πλεξίδας Νικόδημος (επ. συν.)	997078	0352/83-505
		260 - 789
Τρίτος Μιχαήλ (επ. καθηγητής)	996920	325 - 017
Τσιάμης Στέργιος (λέκτορας)	996937	227 - 038
Τσιγαρίδας Ευθύμιος (καθηγητής)	996670	833 - 493
		996677 (FAX)
Φανουριώτης Βασίλειος (καθηγητής)	996678	911 - 979
Χρήστου Κωνσταντίνος (επ. καθηγητής)	996656	425 - 853
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ		
Κοσμήτοφας	996699	
Fax Κοσμητείας	996692	
Γραμματέας: Ολυμπία Καρακολτζίδου	997930	
Γραμματεία: Οικονόμου Μαρία	996698	300 - 574
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ		
Μπρανιώτου Αικατερίνη	996691	
Πάτκου Κυριακή	996691	
Τσαρούχιδου Αλεξάνδρα	996691	
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΧΡ. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ		
	996965	

Πίνακας Περιεχομένων

Προλόγισμα του Προέδρου των Τμήματος	3
Α. Η Θεσσαλονίκη και το Πανεπιστήμιο	5
1. Η Θεσσαλονίκη	5
2. Το Πανεπιστήμιο	8
α. Δομή του Πανεπιστημίου	10
β. Διοίκηση του Πανεπιστημίου	11
Β. Η Θεολογική Σχολή	12
Διοίκηση της Θεολογικής Σχολής	12
Επόπτης κτηρίου	13
Γ. Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας	13
Διοίκηση του Τμήματος	13
Δ. Οι Τομείς του Τμήματος	14
Ε. Το προσωπικό των Τομέων	15
ΣΤ. Ομότιμοι - συνταξιοδοτηθέντες καθηγητές	17
Ζ. Η Γραμματεία	17
Η. Ε.Ε.Π. - Διδασκάλισσες Ξένων Γλωσσών	18
Θ. Οι φοιτητές του Τμήματος Ποιμαντικής	18
Ι. Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών	19
1. Πρόγραμμα υποχρεωτικών μαθημάτων	21
2. Πρόγραμμα επιλεγομένων μαθημάτων	24
3. Οδηγίες για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών	28
ΙΑ. Αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων	31
ΙΒ. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	49
ΙΓ. Η Βιβλιοθήκη	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	61
A. Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	63
B. Προσωρινός Κανονισμός λειτουργίας Βιβλιοθήκης	86
Γ. Ισχύουσα νομοθεσία για τις προπτυχιακές σπουδές	89
1. Αρθρο 24, Ν. 1268/1982	89
2. Αρθρο 25, Ν. 1268/1982	91
Δ. Δωρεάν παροχή διδακτικών βιβλίων και βιοηθημάτων	92
Ε. Δάνεια - υποτροφίες	94
ΣΤ. Υγειονομική περίθαλψη των φοιτητών	95
Ζ. Δελτίο ειδικού εισιτηρίου	102
Η. Μαθήματα - εξετάσεις	103
Θ. Δικαιώματα και υποχρεώσεις των φοιτητών/τριών	106
Ι. Πανεπιστημιακό ημερολόγιο	111
ΙΑ. Τηλεφωνικός κατάλογος	112